

មហោស្រពល្អិត

យុវជននិងការចូលរួមរបស់ពលរដ្ឋក្នុងវិស័យសិល្បៈ

មហោស្រពលពណ៌

យុវជននិងការចូលរួមរបស់ពលរដ្ឋក្នុងវិស័យសិល្បៈ

របាយការណ៍គម្រោង

អាម៉ាន់ដា និង សាយ តុលា

Research Findings Report

Amanda ROGERS, and SAY Tola.
Swansea University July 2024.

© The Authors 2024. All text is subject to a Creative Commons Attribution-NonCommercial International 4.0 (CC-BY-NC 4.0) License

<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

Citation Information

Rogers, A. and Say, T. (2024) The Seven Colours Festival: Young People and Civic Participation in the Arts. Swansea: Swansea University.

DOI: <http://dx.doi.org/10.23889/SUreport.66346>

Photographs

Ms Suol Nary (Communication coordinator)

Mr Thon Dika (Videographer and Editor)

Dr Amanda Rogers

All images are subject to separate copyright. All images rights reserved

Design

Joelle Evans

មាតិកា

មហោស្រពព័ត៌មាន

សង្ខេប

ទំ.៦-៩

- សារការ
- សំណួរ
- សង្ខេបអំពីអនុសាសន៍

វិធីសាស្ត្រ

ទំ.១០-១១

ការចូលរួមរបស់ពលរដ្ឋ

ទំ.១២-១៣

ការរកឃើញនៅក្នុងការស្រាវជ្រាវ (១,២,៣,៤,៥)

ទំ.១៤-៧១

សេចក្តីសង្ខេបអំពីការរកឃើញនិងអនុសាសន៍

ទំ.៧២-៧៩

០១

ទំ.១៤-២៣

ការស្វែងយល់ពីការចូលរួមរបស់យុវជន

០២

ទំ.២៤-៣៩

ប្រភពដើម និងអក្ខរកិច្ចរបស់មហោស្រពព័ត៌មាន

- ការបង្កើតកម្មវិធី
- កម្មវិធីមហោស្រព

០៣

ទំ.៤០-៤៩

ការចនាឱ្យវិធីមហោស្រព

- ការស្វែងយល់អំពីសិល្បៈ
- ជំនាញសម្រាប់ការចូលរួមរបស់ពលរដ្ឋ

០៤

ទំ.៥០-៦៣

ការចូលរួមក្នុងមហោស្រពព័ត៌មាន

- ការផ្សព្វផ្សាយអំពីមហោស្រព
- ក្រុមអ្នកស្ម័គ្រចិត្ត
- ភាពចម្រុះនិងសមភាពនៃការចូលរួម

០៥

ទំ.៦៤-៧១

ឥទ្ធិពលនៃការចូលរួមក្នុងមហោស្រពនេះ

ចំពោះទស្សនិកជន

- បរិមាណនិងគុណភាពនៃការចូលរួម
- ការស្វែងយល់អំពីសិល្បៈ
- ការបង្កើតបណ្តាញនិងសហគមន៍ព័ត៌មានភាព

សេចក្តីសង្ខេប

សារការ

ផ្នែកតាមការស្រាវជ្រាវមុន (Roger et al 2021) យើងកត់សម្គាល់ឃើញថា ការគិតរបស់សិល្បករ និងការនឹកស្រមៃរបស់យុវជនអំពីទំនាក់ទំនងរបស់សិល្បៈទៅនឹងសង្គមគឺខុសគ្នា។ យុវជនចង់ឃើញ (និងផ្សារភ្ជាប់ខ្លាំងទៅនឹង) ស្នាដៃសិល្បៈដែលលើកឡើងអំពីបញ្ហាសង្គមសំខាន់ៗនៅកម្ពុជា ដែលភាគច្រើនជាបញ្ហានយោបាយក្នុងនោះមានការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ការបង្ហាញពីសិទ្ធិមនុស្សនិងអត្តសញ្ញាណ (ឧ.អត្តសញ្ញាណនៃសហគមន៍អ្នកស្រឡាញ់ភេទដូចគ្នា) អំពី ធនាគារ និងលទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យជាដើម។ ប៉ុន្តែចំពោះសិល្បករជាពិសេសក្នុងទម្រង់សិល្បៈទស្សនីយភាពនិងតន្ត្រី ការបង្កើតស្នាដៃដែលលើកឡើងពីបញ្ហាទាំងនេះគឺដូចដើរលើខ្សែពួរដូច្នោះដែរ ជាពិសេសមានការ ត្រួតពិនិត្យរឹតត្បិតច្រើនតែកើតឡើងនៅក្នុងវិស័យតន្ត្រី (Brennert and Yean 2023)។ ចំណុចនេះនាំឱ្យមានការចោទជាសំណួរពីរបៀបដែលសិល្បៈអាចផ្សារភ្ជាប់នឹងសង្គម ហើយនឹងលទ្ធភាពនិងដែនកំណត់នៃទំនាក់ទំនងនេះ។ ការស្រាវជ្រាវនេះជាការបន្តពីការរកឃើញដំបូងរបស់យើងដែលផ្តោតលើយុវជនដែលមិនសូវមាន បទពិសោធន៍ក្នុងវិស័យសិល្បៈ។ យើងនឹងពិចារណាថា តើ សិល្បៈអាចជាទម្រង់មួយនៃការចូលរួមរបស់ពលរដ្ឋសម្រាប់យុវវ័យយ៉ាងដូចម្តេច ហើយតើវាមានលក្ខណៈដូចម្តេចដែរនៅកម្ពុជា។ ដើម្បីធ្វើដូច្នោះបាន យើងតាមដានដំណើររបស់យុវជនហាត់ការឱ្យនៅក្នុងការ បង្កើតមហោស្រពយុវវ័យ (មហោស្រព៧៧៧) អំឡុងឆ្នាំ២០២៣ សម្រាប់អង្គការសិល្បៈខ្មែរអមតៈ។ យើងពិនិត្យមើលការចូលរួមរបស់ពួកគេនៅក្នុងការបង្កើតព្រឹត្តិការណ៍ ថាតើពួកគេផ្សារភ្ជាប់មហោស្រពនេះទៅនឹងកង្វល់សង្គមរបស់យុវជនដូចម្តេច និងវាយតម្លៃថាតើយុវជនចូលរួមយ៉ាងណាដែរនៅក្នុងមហោស្រពនេះ។

សំណួរ

- ប្រសិនបើយុវជនទទួលបានឱកាសដឹកនាំការផលិត ឬបង្កើតព្រឹត្តិការណ៍សិល្បៈ តើពួកគេនឹងបង្កើតអ្វី?
- តើការណ៍នេះអាចប្រាប់យើងអ្វីខ្លះអំពីទំនាក់ទំនងរបស់យុវជនជាមួយសិល្បៈ ហើយតើពួកគេមើលឃើញយ៉ាងដូចម្តេចអំពីទំនាក់ទំនងពួកគេជាមួយសង្គម?
- តើសិល្បៈអាចជំរុញការចូលរួមកាន់តែប្រសើរនៅក្នុងមជ្ឈដ្ឋានសង្គម ឬស៊ីវិលដោយរបៀបណា?

សង្ខេបអំពីអនុសាសន៍

- មហោស្រពនេះបានក្លាយជាព្រឹត្តិការណ៍កាន់តែធំមួយ ប្រហែលជាធំជាងការស្រមៃឬអាចគ្រប់គ្រង បានទៅទៀត ។ អាចមានការពិចារណាបន្ថែមទៀតចំពោះការបង្កើតព្រឹត្តិការណ៍ប្រភេទនេះ និង ជំហានដែលត្រូវការដើម្បីជួយសម្រួលដល់ការចូលរួមរបស់ក្រុមអ្នកហាត់ការ។
- ការរំពឹងទុកច្បាស់លាស់អំពីលទ្ធផលដែលចង់បាននិងប្រភេទនៃការចូលរួមដែលចង់ឱ្យមាននឹងជួយបង្កើតនាសម្ព័ន្ធដំណើរការរួមនិងបង្កើត «ភាពជាម្ចាស់ការ» ពីមនុស្សគ្រប់គ្នា។ សូចនាករកាន់តែប្រសើរដើម្បីបញ្ជាក់ចំណុចអ្វីខ្លះៗជាគោលដៅនិងជួយពង្រឹងការផ្តោតនៃកម្មវិធីនិងការវាយតម្លៃកម្រិតជោគជ័យនៃព្រឹត្តិការណ៍ ឧទាហរណ៍ តើការចូលរួមដោយជោគជ័យផ្អែកលើចំនួនទស្សនិកជន ឬជម្រៅនិងភាពលម្អិតនៃចំណេះដឹងដែលទស្សនិកជនទទួលបាន? តើការចូលរួមដោយជោគជ័យមានលក្ខណៈដូចម្តេចចំពោះក្រុមផ្សេងទៀត (ពោលគឺ ក្រុមអ្នកហាត់ការ ក្រុមអ្នកស្ម័គ្រចិត្ត ក្រុមបុគ្គលិកអង្គការសិល្បៈខ្មែរអមតៈ និងក្រុមទស្សនិកជន)?
- សមាសភាពនៃក្រុមហាត់ការ តម្រូវឱ្យមានការពិចារណាបន្ថែមទៀត ជាពិសេសការរក្សានៅត្រឹមត្រូវកម្រិតទីក្រុងដើម្បីបង្កលក្ខណៈឱ្យមានការចូលរួមកាន់តែប្រសើរ។ ទោះជាយ៉ាងណា ក៏មិនគួរមើលរំលងបណ្តាខេត្តនោះទេ។ ប្រហែលប្រសើរជាងនេះបើផ្តល់បទពិសោធន៍នេះដល់សហគ្រិនសិល្បៈវ័យក្មេងដែលមានចំណេះដឹងនិងបទពិសោធន៍ខ្លះស្រាប់ ប៉ុន្តែជាអ្នកដែលអាចប្រើប្រាស់មហោស្រពនេះដើម្បីអភិវឌ្ឍជំនាញនិងសមត្ថភាពរបស់ពួកគេក្នុងវិស័យនេះ។ ជម្រើសមួយទៀត ក្រុមចម្រុះនៃសិល្បករនិងមនុស្សដែលមិនមែនជាសិល្បករនឹងបង្កើតបានកិច្ចសហការ គំនិត និងមធ្យោបាយថ្មីនៃការធ្វើការ ដោយសារក្រុមហាត់ការមានគំនិតប្លែកនិងជោគជ័យសម្រាប់ការភ្ជាប់សិល្បៈជាមួយបញ្ហាសង្គម ការប្រមូលយុវជនមកចូលរួម និងការឆ្លុះបញ្ចាំងកង្វល់របស់យុវជនក្នុងសង្គម។
- កម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាលដែលមានរចនាសម្ព័ន្ធកាន់តែ ច្បាស់លាស់អំពីសិល្បៈនឹងផ្តល់ឱ្យក្រុមអ្នកហាត់ការនូវការតម្រង់ទិសកាន់តែរឹងមាំ និងជួយពួកគេឱ្យសម្រេចចិត្តបានកាន់តែមានប្រសិទ្ធភាព។ ត្រូវមានការចូលរួមដោយផ្ទាល់កាន់តែច្រើនក្នុងសិល្បៈសម្រាប់អ្នកដែលមិនមានចំណេះដឹងមូលដ្ឋានរឹងមាំ។ ការជួបជុំនិងការប្រាស្រ័យដោយផ្ទាល់មានប្រសិទ្ធភាពបំផុតក្នុងការរុញច្រានការអភិវឌ្ឍមហោស្រពនេះឆ្ពោះទៅមុខ ដើម្បីការចែករំលែកចំណេះដឹងនិងបទពិសោធន៍ និងដើម្បីការពិភាក្សាគំនិត។ ក្រុមអ្នកហាត់ការផ្តល់យោបល់ថា ការជួបជុំដោយផ្ទាល់គួរតែធ្វើឡើងជាប្រចាំ ដើម្បីរក្សាសាមគ្គីភាពក្នុងក្រុមឬ «ស្មារតីជាក្រុម»។

- ក្រុមអ្នកហាត់ការបានរៀនសូត្រច្រើនអំពីសិល្បៈ អភិវឌ្ឍជំនាញថ្មីៗ និងភ្ជាប់ទំនាក់ទំនងរវាងសិល្បៈនិងបញ្ហាសង្គម។ ទោះជាយ៉ាងណា ប្រភេទនៃការចូលរួមដែលបង្កើតឡើងនេះមានលក្ខណៈចម្រុះគ្នា ហើយមានតុល្យភាពរវាងបរិមាណនិងគុណភាពនៃការចូលរួមជាមួយនឹងបញ្ហាសង្គម។
- ការចូលរួមអាចពាក់ព័ន្ធនឹងការបង្កើតកម្រិតយល់ដឹងបញ្ហាសំខាន់ៗ ដែលយុវជនវ័យក្មេងកំពុងប្រឈម ហើយមហោស្រពនេះបានប្រើប្រាស់សិល្បៈដើម្បីឆ្លើយតបនឹងចំណុចនេះ។ មហោស្រពនេះក៏ទទួលបានជោគជ័យខ្លាំងដែរក្នុងការអភិវឌ្ឍជំនាញនិងលើកកម្ពស់លំហសុវត្ថិភាពនៃការពិភាក្សាគ្នាជាមួយនឹង សំឡេងចម្រុះ។
- មានការរំពឹងចង់បានអ្វីខ្លះនិងព្រំដែនបែបណាខ្លះចំពោះសិល្បៈ តើគេគួរតែលើកកម្ពស់ការកៀរគរមតិឬទេ? ការណ៍នេះប្រហែលមិនអាចទៅរួចទេនៅក្នុងបរិបទបច្ចុប្បន្ននេះ(ជាក់ស្តែង ក្រុមអ្នកហាត់ការបានដកគំនិតរបស់ពួកគេពាក់ព័ន្ធនឹងការធ្វើការដោយផ្ទាល់ជាមួយនឹងអង្គការដែលធ្វើការលើរឿងសិទ្ធិមនុស្ស។ បន្ទាប់ពីពិចារណារួចមក ពួកគេយល់ថាមិនមានសុវត្ថិភាពចំពោះពួកគេ ចំពោះអង្គការនិងសិល្បករផងដែរ)។
- កញ្ចប់ថវិកាកាន់តែធំ ការចូលរួមពីបណ្តាញផ្សព្វផ្សាយកាន់តែប្រសើរ និងវិធីសាស្ត្រផ្សព្វផ្សាយថ្មីៗ (ដូចជាការសហការជាមួយនឹងបុគ្គលមានឥទ្ធិពលលើបណ្តាញសង្គម ការប្រើប្រាស់យុវជនដើម្បីបង្កើតនិងចែកចាយមាតិកា) គួរតែយកមកពិចារណា។ មនុស្សគ្រប់គ្នាក្នុងក្រុមរៀបចំមហោស្រពនេះលើកឡើងអំពីបញ្ហាក្នុងការអញ្ជើញក្រុមសិល្បករមកសម្តែងក្នុងកញ្ចប់តម្លៃដែលពួកគេមាន ប៉ុន្តែនោះមិនស្របនឹងតម្លៃពេលវេលារបស់សិល្បករទាំងនោះទេ។
- នៅមិនច្បាស់ទេថាក្រុមអ្នកហាត់ការនឹងទៅណាទៀតបន្ទាប់ពីនេះ ដំណើរការនេះបានបង្កើតសមត្ថភាពរបស់ពួកគេក្នុងទិដ្ឋភាពខ្លះប៉ុន្តែនៅខ្វះផ្នែកជាច្រើនទៀត។ ក្រុមអ្នកហាត់ការនេះមានភាពសកម្មណាស់ក្នុងការងារស្ម័គ្រចិត្ត ដូច្នេះតើវាជារឿងមួយ«ផ្សេងទៀត»ឬជាតួនាទីកាន់តែធំជាងនេះបន្តិចទៅនៅក្នុងប្រវត្តិបទពិសោធន៍ការងាររបស់ពួកគេ? ដំណើរការនេះមិនបានបង្កើតសមត្ថភាពក្នុងវិស័យសិល្បៈទេ ហើយក៏មិនបាន លើកទឹកចិត្តពេញលេញឱ្យវិស័យនេះគិតហ្មត់ចត់អំពីទំនាក់ទំនងរវាងសិល្បៈនិងការអភិវឌ្ឍសង្គមឱ្យហួសពីកម្រិតទទួលយករបស់ទស្សនិកជននោះដែរ។ ទោះជាយ៉ាងណា ក្រុមអ្នកហាត់ការមានគំនិតថ្មីៗនិងបានបង្កើតកម្មវិធីចែករំលែកចំណេះដឹងដែលគួរឱ្យចាប់អារម្មណ៍ចំពោះវិស័យនេះ។
- ក្រុមអ្នកហាត់ការបានផ្តល់យោបល់ឱ្យ មានរបៀបបំពេញការងារដោយផ្ទាល់បន្ថែមទៀតឬការជ្រើសរើសឱ្យធ្វើការកាន់តែប្រសើរនៅកន្លែងដែលពួកគេបំពេញការងារក្នុងការិយាល័យអង្គការសិល្បៈខ្មែរអមតៈ និងទទួលបានប្រាក់ខែសមស្របសម្រាប់រយៈពេលនៃការងារ(ពោលគឺការសៀលក្នុងមួយសប្តាហ៍)។ ពួកគេយល់ថាការធ្វើបែបនេះនឹងលើកទឹកចិត្តឱ្យមានការចែករំលែកកាន់តែច្រើននិងការសម្របសម្រួលរវាងគោលដៅនៃមហោស្រពនេះជាមួយនឹងបុគ្គលិកអង្គការសិល្បៈខ្មែរអមតៈ។ ក្នុងនោះដែរក៏មាន ការផ្តល់យោបល់ឱ្យមានការទទួលស្គាល់កាន់តែច្រើនចំពោះបរិមាណនៃការងារដែលពាក់ព័ន្ធនឹងការផ្តល់កម្រៃឱ្យបានសមស្រប។

វិធីសាស្ត្រ

០១

ការស្រាវជ្រាវជាមុនពីរបៀបដែលយុវជនយល់ឃើញពីទំនាក់ទំនងរវាងសិល្បៈនិងការចូលរួមរបស់ពលរដ្ឋនៅកម្ពុជា។ វាត្រូវបានធ្វើឡើងនៅក្នុងការស្រាវជ្រាវមុនរបស់យើងអំពីទស្សនិកជនសិល្បៈ ដោយរួមបញ្ចូលក្រុមពិភាក្សាចំនួន១៥ ដែលយើងសិក្សាពីបញ្ហានេះជាផ្នែកមួយនៃរដ្ឋប្បវេណីរបស់សិល្បៈខ្មែរអមតៈឆ្នាំ២០២២ (មើល Rogers et al 2023)។

០២

ការប្រកាសជ្រើសរើសអ្នកហាត់ការរបស់សិល្បៈខ្មែរអមតៈ ដោយអ្នកហាត់ការចំនួន៤នាក់ដែលមានបទពិសោធន៍តិចតួចឬគ្មានសោះអំពីសិល្បៈ(ប៉ុន្តែចាប់អារម្មណ៍នឹងសិល្បៈ) ត្រូវបានជ្រើសរើសដើម្បីដឹកនាំការរៀបចំមហោស្រពសិល្បៈ។ អ្នកហាត់ការបានហៅកម្មវិធីនេះថាមហោស្រព៧៧៧។ អ្នកហាត់ការទាំងនោះរួមមាន ៖ ឃ្លីន កំសត់ មាយ បុប្ផារតនៈ អ៊ុក លីក្លាយ យូ និងសុទ្ធ ពៅសំណាង។ ពួកគេមានអត្តសញ្ញាណយែនឌ័រ និងមកពីប្រភពខុសគ្នា ហើយកំសត់មកពីខេត្តរតនៈគិរី។ ប៉ុន្តែពួកគេមានចំណុចរួមមួយ គឺពួកគេមានចំណេះដឹង និងអាយុប្រហាក់ប្រហែលគ្នា (ជាង២០ស្តើង) និងមានបទពិសោធន៍ក្នុងការងារស្ម័គ្រចិត្ត ឬសកម្មភាពសង្គម។

០៣

គំនិតដើមដំបូងគឺថាមហោស្រពនេះជាការប្រារព្ធខួប២៥ឆ្នាំរបស់សិល្បៈខ្មែរអមតៈ។ អ្នកហាត់ការត្រូវបានស្នើឱ្យជ្រើសរើសស្នាដៃសិល្បៈពីរដូវប្បវេណីរបស់សិល្បៈខ្មែរ(២០១៨-២០២៣) ដើម្បីយកមកបង្ហាញឡើងវិញសម្រាប់ព្រឹត្តិការណ៍នេះ។ ក្រោយមកគួរនាំទីនៃព្រឹត្តិការណ៍ជាមហោស្រពយុវវ័យនេះក្លាយជាចលករនាំមុខមួយជាជាងការភ្ជាប់ទៅនឹងការប្រារព្ធខួបរបស់សិល្បៈខ្មែរអមតៈ។

០៤

យើងបានសិក្សាពីរបៀបដែលពួកគេធ្វើការសម្រេចចិត្តជាក្រុម និងអ្វីដែលពួកគេឱ្យតម្លៃនៅក្នុងដំណើរការងារនេះ។ យើងតាមដំណើររបស់អ្នកហាត់ការនៅក្នុងការរៀបចំមហោស្រព រួមទាំងការយល់ដឹងបន្ថែមអំពីសិល្បៈ ការសម្រេចចិត្ត និងការទទួលបានបទពិសោធន៍ក្នុងដំណើរការផលិតកម្មវិធីនេះ។ ទាំងនេះរួមបញ្ចូលទាំងការសង្កេតពេលប្រជុំ ការរស់ស្នងពីការអភិវឌ្ឍជំនាញនិងការយល់ដឹងអំពីសិល្បៈ ការសម្ភាសន៍ជាក្រុម និងជាឯកត្តជន ក្រោយព្រឹត្តិការណ៍មហោស្រព។ យើងក៏បានសម្ភាសន៍លោកស៊ុន សេង អ្នកសម្របសម្រួលមហោស្រពផងដែរ ដែលលោកជាអ្នកគ្រប់គ្រងនិងគាំទ្រអ្នកហាត់ការ។ យើងបានសុំឱ្យអ្នកហាត់ការរក្សាទុករូបថតជាកំណត់ហេតុប្រចាំសប្តាហ៍អំពីបទពិសោធន៍របស់ពួកគេដែលមានទាំងភាពជោគជ័យនិងបរាជ័យផងលាយគ្នា។

០៥

យើងបានវិភាគកម្មវិធីមហោស្រពនិងការសម្តែងធ្វើដៃអូសម្ភាសន៍ខ្លីៗជាមួយទស្សនិកជននិងអ្នកស្ម័គ្រចិត្ត (ចម្លើយជាង៨០) ប្រមូលចម្លើយតាមអនឡាញនិងតាមការសរសេរផ្ទាល់ជាមួយនឹងពិព័រណ៍រូបថត ធ្វើបទសម្ភាសន៍ខ្លីៗចំនួន៤ជាមួយនឹងបេក្ខជនដែលបានបង្ហាញសមត្ថភាពក្នុងកម្មវិធី «បង្ហាញទេពកោសល្យចម្រុះ» ប្រមូលនិងវិភាគសារ៧៧នៅលើដើមឈើសារបំណង។

ការចូលរួមរបស់ពលរដ្ឋ

មានការពិបាកក្នុងការបកប្រែពាក្យ «civic participation» ជាភាសាខ្មែរដោយហេតុថាវា ទស្សនៈដែលប្រើដោយអង្គការអន្តរជាតិ ដូច្នេះហើយវាជៀសមិនផុតពីការល្បែងទៅខាងអឺរ៉ុប-អាមេរិក។ យើងបានសាកល្បងជាមួយនឹងការបកប្រែផ្សេងៗនៅក្នុងបរិបទខុសៗគ្នា។ នៅតាមខេត្ត យើងប្រើថា «ស្មារតីសហគមន៍» ដែលពាក្យនេះងាយស្រួលយល់ជាង។ យើងបានសួរអំពីព្រឹត្តិការណ៍ដែលប្រជាជន ធ្លាប់បានឮនិងចាត់ទុកថា ជាការចូលរួមរបស់ពលរដ្ឋ (ឧ.រត់ជាមួយសាយ ការប្រមូលមូលនិធិដើម្បីសង់បណ្ណាល័យក្នុងសហគមន៍ ការប្រើប្រាស់បណ្ណាញសង្គម ការចូលរួមពិធីបុណ្យនៅតាមវត្ត) ហើយសួរពួកគេអំពីការចូលរួមរបស់ពួកគេផ្ទាល់នៅក្នុងជីវិត។ ចំពោះក្រុមពិភាក្សានៅតាមខេត្ត ពួកគេត្រូវការការពន្យល់បន្ថែមតាមរយៈឧទាហរណ៍ ប៉ុន្តែច្បាស់ណាស់ថាពួកគេមានគំនិតនិងយោបល់អំពីការចូលរួមរបស់ពលរដ្ឋ នៅពេលដែលពួកគេបានយល់ច្បាស់ពីវា។ កង្វះពេលវេលាជាបញ្ហាមួយជុំវិញកង្វះការចូលរួម។

ទោះយ៉ាងណា យុវជនខ្មែរមកពីគ្រួសារមធ្យមដែលរៀនមហាវិទ្យាល័យ ជាពិសេសនៅទីក្រុងភ្នំពេញ អាចធ្លាប់ធ្វើការស្ម័គ្រចិត្តឬធ្វើការឱ្យអង្គការ។ ដូច្នេះពួកគេយល់ដឹងពីពាក្យនេះបានច្រើន។ ទោះយ៉ាងណាសូម្បីនៅទីនេះ ដូចលទ្ធផលរបស់យើងបង្ហាញជាមួយអ្នកហាត់ការ ការយល់ដឹងអំពីពាក្យនេះគឺច្រើននៅត្រឹមតែការគិត អំពីទំនាក់ទំនងរវាងសិល្បៈនិងសង្គម ឬការប្រើសិល្បៈដើម្បីការអភិវឌ្ឍសង្គម។ នៅក្នុងបរិបទបច្ចុប្បន្ន ភាសានៃការអភិវឌ្ឍសង្គមគឺឆ្លងទៅខាងនយោបាយ ដោយរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាប្រើពាក្យនេះសំដៅលើ ការចូលរួមបែបវិជ្ជមានក្នុងសង្គម ប៉ុន្តែបែបវិជ្ជមានយ៉ាងម៉េច? ចំណុចនេះគឺត្រូវជជែកនិងពិភាក្សាថែមទៀត។ ការខ្វែងគំនិតគ្នាខ្លះៗកើតមានឡើងនៅក្នុងចំណោមអ្នកហាត់ការ។ ឧទាហរណ៍ វាមានការរំពឹងថា សិល្បៈអាចរួមចំណែកក្នុងឧត្តមគតិដូចជាសមភាព សមធម៌ សមត្ថភាពការបង្ហាញជាភាពជាខ្លួនឯង (ពោលគឺ ក្នុងវិសាលភាពនៃសេរីភាពក្នុងការបញ្ចេញមតិ) ប៉ុន្តែក៏មានការយល់ដែរថា សិល្បៈអាចត្រូវប្រើដើម្បីផ្សព្វផ្សាយពីកម្ពុជា បែបជាតិនិយមដែលស្របនឹងការចង់បានរបស់រដ្ឋាភិបាល។

គោលនយោបាយនិងការស្រាវជ្រាវបច្ចុប្បន្នអំពី បញ្ហាពាក់ព័ន្ធនឹងទស្សនៈនៃការចូលរួមរបស់ពលរដ្ឋនៅក្នុងសង្គមឬសង្គមស៊ីវិលកម្ពុជា កម្រនឹងយកចិត្តទុកដាក់លើកូនាទីរបស់សិល្បៈនិងវប្បធម៌ណាស់។ ក្នុងន័យនេះ សិល្បៈតែងតែត្រូវបញ្ជាក់ពីការចូលរួមរបស់ពលរដ្ឋនៅក្នុងសង្គម។ ឧទាហរណ៍ សៀវភៅបោះពុម្ពផ្សាយដោយ Öjendal និង Lilja (2009) ស្តីអំពីការធ្វើលទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យនៅកម្ពុជាសម័យក្រោយដោះ និងរបាយការណ៍ឆ្នាំ២០២២ របស់អង្គការកម្ពុជាអន្តរជាតិស្តីអំពីការស្តង់ដារគោលនយោបាយអំពីយុវជនកម្ពុជា សុទ្ធតែគិតថាការចូលរួមរបស់ពលរដ្ឋក្នុងសង្គមមានទំនាក់ទំនងនឹងបរិបទនយោបាយ។ ការចូលរួមរបស់ពលរដ្ឋត្រូវបានគេមើលឃើញថាជាពាក់ព័ន្ធនឹងការសម្រេចចិត្តផ្នែកគោលនយោបាយ ការសម្រេចចិត្តនិងផែនការការងាររបស់អាជ្ញាធរមូលដ្ឋាន (ឧ.ការបោះឆ្នោត ការផ្តល់អំណោយនិងការធ្វើការងារស្ម័គ្រចិត្ត)។ ស្រដៀងគ្នានេះដែរ ស្នាដៃរបស់ Schröder និង Young (២០១៩) ផ្តោតលើការបង្កើតសង្គមស៊ីវិលកម្ពុជាដើម្បីវិស័យកសិកម្ម (វិ)សមភាពយែនឌ័រ (វិ)សមភាពប្រាក់ចំណូលនិងបញ្ហាកម្មសិទ្ធិដីធ្លី។ លក្ខណៈពិសេសលើនិន្នាការទូទៅនេះគឺ Young (២០២១) ដែលសិក្សាពីរបៀបដែលរូបថតត្រូវបានសហគមន៍ដែលមានសំឡេងតិច ប្រើប្រាស់ដើម្បីបង្ហាញការទាមទារបែបនយោបាយពាក់ព័ន្ធនឹងយុត្តិធម៌វិស្វកម្ម ផ្អែកលើការយល់ដឹងពីរបៀបដែលរូបថតប្រចាំថ្ងៃដោយ ប្រើស្លាកហ្វូនអាចឱ្យប្រជាជនបង្ហាញការទាមទារភាពជាពលរដ្ឋ សិទ្ធិ និងអត្តសញ្ញាណរបស់ខ្លួន (Young ២០២៣)។

ទោះយ៉ាងណា ស្នាដៃស្រាវជ្រាវធំទូលាយនៅក្នុងការសិក្សាអំពីការអភិវឌ្ឍន៍និងបរិបទក្រោយសង្គ្រាមពិតជាចាត់ទុកថាសិល្បៈអាចរួមចំណែកធ្វើឱ្យមាន បរិយាបន្ននិងភាពជាម្ចាស់នៃវប្បធម៌របស់ខ្លួន។ ការស្រាវជ្រាវនេះសិក្សាជាពិសេសពីរបៀបដែលយុវជនអាចប្រើសិល្បៈដើម្បីលើកឡើងពីការទាមទារសិទ្ធិ ជាពិសេសពាក់ព័ន្ធនឹងយែនឌ័រនិងសមភាព (Cooke និង Soria-Donlan ២០១៩)។ ស្នាដៃបែបនេះគិតគូរពីការចូលរួមរបស់ពលរដ្ឋនៅក្នុងសង្គមខ្លាំងណាស់ ប៉ុន្តែមិនបានប្រើវាក្យស័ព្ទនេះទេ។ បន្ថែមលើនេះទៀត ស្នាដៃបែបនេះច្រើនតែមើលឃើញសិល្បៈជាកន្លែងផ្តល់នូវភាពឆន់តាមរយៈលទ្ធភាពនយោបាយឬសង្គមផ្សេងទៀតត្រូវបានធ្វើឡើងនិងបង្ហាញឱ្យឃើញ (Cin et al ២០២៣; Mkwanzani et al ២០២៣)។ កន្លែងដែលសំណួរពីការចូលរួមលេចឡើងច្រើនតែនៅក្នុងការសិក្សាពីការអភិវឌ្ឍ គឺមានការខ្វាយខ្វល់អំពីរបៀបដែលការចូលរួមរបស់ពលរដ្ឋនៅក្នុងសង្គមអាចបង្កើតឡើងវិញនូវអំណាចយុត្តិធម៌និងទំនាក់ទំនង (Cooke និង Kathari ២០០១)។ និយាយមួយបែបទៀត ការចូលរួមជាឃ្លាអះអាងពីអំណាច បរិយាបន្ន ប្រជាធិបតេយ្យនិងទម្រង់ផ្សេងៗនៃការអភិវឌ្ឍ «បែបវិជ្ជមាន» ប៉ុន្តែដំណើរការនៃការសម្រេចចិត្តនិងការអនុម័តអាចមិនត្រឹមតែធ្វើឱ្យដំណើរការទាំងនេះច្របូកច្របល់ប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែបង្ការយ៉ាងសកម្មថែមទៀត (មើល Breed និង Prentki ២០១៨ ទាក់ទងនឹងសិល្បៈ)។

ដូច្នេះការសិក្សានេះនាំយកផ្នែកទាំងអស់នេះមករួមគ្នា ដោយគិតពីរបៀបជំរុញយុវជនទៅក្នុងវិស័យសិល្បៈអាចលើកកម្ពស់ ការចូលរួមក្នុងរបៀបផ្សេងៗដែលអាចពាក់ព័ន្ធនឹងមជ្ឈដ្ឋាននៃសង្គមស៊ីវិល។ យើងក៏សិក្សាផងដែរពីរបៀបដែលសិល្បៈអាចជំរុញការផ្ទេរជំនាញដែលជាតម្រូវការសម្រាប់ការចូលរួមរបស់ពលរដ្ឋ និងកំណត់ព្រំដែននៃដំណើរការនេះ។

០១

ការស្វែងយល់ពីការចូលរួមរបស់ពលរដ្ឋក្នុងចំណោមយុវជនវ័យក្មេង

ផ្នែកនេះបង្ហាញថា៖

- ទស្សនិកជនជាយុវជនវ័យក្មេងមើលឃើញថាការចូលរួមរបស់ពលរដ្ឋគឺជាគម្រោងសមូហភាពមួយដើម្បីធ្វើឱ្យសង្គមប្រសើរឡើងនិងបង្កើតសាមគ្គីភាព។
- យុវជនវ័យក្មេងចាប់អារម្មណ៍ទៅលើវិសមភាព និងទម្រង់ផ្សេងៗនៃការចូលរួមរបស់ពលរដ្ឋនៅក្នុងសង្គម។
- សិល្បៈនិងវប្បធម៌ត្រូវបានគេមើលឃើញថា ជាចំណុចនៃការចាប់ផ្តើមការចូលរួមរបស់ពលរដ្ឋក្នុងសង្គម និងការបង្កើតទម្រង់ប្រជាធិបតេយ្យនៃកិច្ចសន្ទនា។
- យុវជនវ័យក្មេងពិចារណាអំពីបែបផែននៃ ការចូលរួមដែល«ល្អ»។
- ការអប់រំ និងការចូលរួមព្រឹត្តិការណ៍សិល្បៈត្រូវបានគេមើលឃើញថាជាទម្រង់មួយនៃការចូលរួមរបស់ពលរដ្ឋក្នុងសង្គម។ សិល្បករក៏មើលឃើញដែរថាស្នាដៃរបស់ពួកគេជាការលើកកម្ពស់ការចូលរួមរបស់ពលរដ្ឋក្នុងសង្គម។
- អ្នកណាទទួលខុសត្រូវក្នុងការផ្សព្វផ្សាយពីសិល្បៈជា សំណួរគួរឱ្យចាប់អារម្មណ៍មួយដែល ច្រើនតែគ្មាននៅក្នុងការជជែកពិភាក្សា។

តាមការស្រាវជ្រាវមុនរបស់យើងជាមួយទស្សនិកជនជាយុវជនវ័យក្មេង និងសិល្បករទាំងនៅទីក្រុងភ្នំពេញ ទាំងនៅតាមខេត្ត យើងមានអារម្មណ៍ជារួមថា ប្រជាជនយល់ថាការចូលរួមរបស់ពលរដ្ឋក្នុងសង្គម គឺជាគម្រោង សមូហភាពមួយ ជាអ្វីមួយដែលពួកគេធ្វើមគ្គុទ្ទជាប្រយោជន៍ដល់សង្គម។ **«យើងមិនធ្វើដើម្បីខ្លួនឯងទេប៉ុន្តែ ដើម្បីប្រយោជន៍រួម»** (ក្រុមពិភាក្សា)។ រាក៏ត្រូវបានមើលឃើញថាជា **«ការផ្តល់ត្រឡប់ទៅឱ្យសង្គម»** វិញដែរ ប៉ុន្តែ រាក៏ជាបំណិនជីវិតនិង **«ការយកចិត្តទុកដាក់»** ចំពោះមនុស្ស បរិស្ថាន សហគមន៍ដែរ(ក្រុមពិភាក្សា)។ អ្នកចូលរួម ក៏លើកឡើងដែរថា ការចូលរួមរបស់ពលរដ្ឋក្នុងសង្គមមិនសំដៅលើតែការអង្កាសថវិកាឱ្យលុយទេ (ទាំងនេះគឺ មានបង្ហាញនៅក្នុងរបាយការណ៍ឆ្នាំ២០២២របស់អង្គការកម្ពុជាអន្តរជាតិ ដែលមានលើកឡើងពីសំណួរ មួយទាក់ទងនឹងការបរិច្ចាគ) ប៉ុន្តែជាអារម្មណ៍គាប់ចិត្តអារម្មណ៍ **«ពេញចិត្តនឹងខ្លួនឯង»** ដោយបានធ្វើអ្វីមួយដើម្បី អ្នកដទៃ (ក្រុមពិភាក្សា)។ ទស្សនិកជនតាមខេត្តហាក់ចូលរួមដោយផ្ទាល់ច្រើនជាង ព្រោះអ្នកចូលរួមបានពិភាក្សា អំពីការសង់បណ្តាលវ័យ ជួសជុលផ្លូវថ្នល់ ការបរិច្ចាគប្រាក់ដល់មន្ទីរពេទ្យក្នុងតំបន់ បន្ទាប់ពីក្រុមរបស់ពួកគេ សម្តែងចប់ ឬការជួយមនុស្សចាស់ជរា។

ក៏មានរបៀបផ្សេងៗនៃការចូលរួមដែលអ្នកចូលរួមបាន ពិភាក្សា ដូចជាការផ្តល់ពេលវេលា ប្រាក់ ជំនាញ សមត្ថភាព ប្រភពគំនិត។ ក៏មានការទទួលស្គាល់ដែរថា **«មិនមែន គ្រប់គ្នាចូលរួមស្មើគ្នាទេ»** ហើយថាអាចមកពីស្ថានភាព និងគោលជំហររបស់ប្រជាជនដែលអ្នកចង់ **«បញ្ឈប់ភាព អយត្តិធម៌»** ប៉ុន្តែវាប្រថុយនឹងហានិភ័យផ្ទាល់ខ្លួន (ក្រុម ពិភាក្សា)។ ដូច្នេះខណៈពេលដែល **«ប្រើសំឡេងខ្លួនឯង»** ដើម្បីនិយាយពីការគាបសង្កត់ឬធ្វើរឿងល្អមួយត្រូវបាន មើលឃើញថាជាផ្នែកមួយនៃការចូលរួមរបស់ពលរដ្ឋក្នុង សង្គម **«ការមានសំឡេង»** មិនមែនចេះតែអាចទៅរួចនោះ ទេ (ក្រុមពិភាក្សា)។ ទិន្នន័យទាំងនៅភ្នំពេញទាំងនៅខេត្ត សមាជិកក្រុមពិភាក្សាខ្លះលើកឡើងថារឿងដែលត្រូវបាន

មើលឃើញថាជាប្រយោជន៍របស់គ្រប់គ្នានោះគឺផ្តោតតែទៅ លើឯកត្តាបុគ្គល។ ឧទាហរណ៍ក្រុមពិភាក្សាតែងតែថាការទៅ រកឬការប្រើបណ្តាញសង្គមជាវិធីនៃការចូលរួមរបស់ពលរដ្ឋ ក្នុងសង្គម(ជាពិសេសមានពេលមួយនោះដែលសហគមន៍ មូលដ្ឋានរកឃើញក្មេងប្រុសដែលបាក់ខ្លួន)។ ទោះយ៉ាងណា ពួកគេក៏កត់សម្គាល់ដែរថាប្រជាជនអាចបញ្ចេញមតិតាម បណ្តាញសង្គមឬនិយាយពីខ្លួនឯង ប៉ុន្តែវាជាការចូលរួម បែបប្រយោលប៉ុណ្ណោះ វាមិនមែនជាសកម្មភាពដោយផ្ទាល់ ឬការចែករំលែកចំណេះដឹងដើម្បីអំពើល្អទេ។ ស្រដៀងគ្នា នេះដែរ ការចូលរួមទំនៀមទម្លាប់បែបសាសនាត្រូវបានគេ មើលឃើញថាត្រូវបានធ្វើឡើងដើម្បីប្រយោជន៍បុគ្គលដើម្បី បានបុណ្យខ្លួនឯងជាជាងការរួមគ្នាធ្វើអំពើល្អសម្រាប់សង្គម៖

“

«យើងចូលរួមដោយបើកទូលាយជាសាធារណៈ [...] ពួកគេគិតក្នុងនាមជាឯកត្តាបុគ្គលប៉ុន្តែពួកគេចូលរួម ជាសាធារណៈ និយាយអំពីសង្គម។ ប៉ុន្តែការគិតរបស់ពួកគេគឺជាឯកត្តាបុគ្គល»។

«ពួកគេគ្មានគោលបំណងផ្សេងក្រៅពីបានបុណ្យ (សម្រាប់ខ្លួនឯង)»

(ក្រុមពិភាក្សា)។

ទោះយ៉ាងណាការចូលរួមរបស់ពលរដ្ឋក្នុងសង្គមត្រូវបានមើលឃើញថាចាប់ផ្តើមពីបុគ្គល (តែវាមិនប្រាកដថាដើម្បីប្រយោជន៍ បុគ្គលទេ) ហើយបន្ទាប់មកចូលទៅក្នុងសហគមន៍៖

“

«វាត្រូវផ្តើមចេញពីយើងក្នុងកម្រិតតូចសិន»។

«សង្គមមួយអាចលូតលាស់បានមិនគ្រាន់តែមកពីមេតូមិបូមេយ៉ូទេ ប៉ុន្តែគឺចេញពីប្រជាជនគ្រប់គ្នាដែល រួមគ្នានៅក្នុងសហគមន៍នោះ និងរួមគ្នាជាផ្លូវមួយ ដូចជាការធ្វើផ្លូវឬសង់សាលារៀនជាដើម។ ប៉ុន្តែ ដើម្បីសម្រេចជាសមិទ្ធផលគឺមិនមែនចេញពីមនុស្សតែម្នាក់ទេ គឺផ្តើមចេញពីបុគ្គលគ្រប់គ្នាទើបយើងអាច សម្រេចបាន»

(ក្រុមពិភាក្សា)។

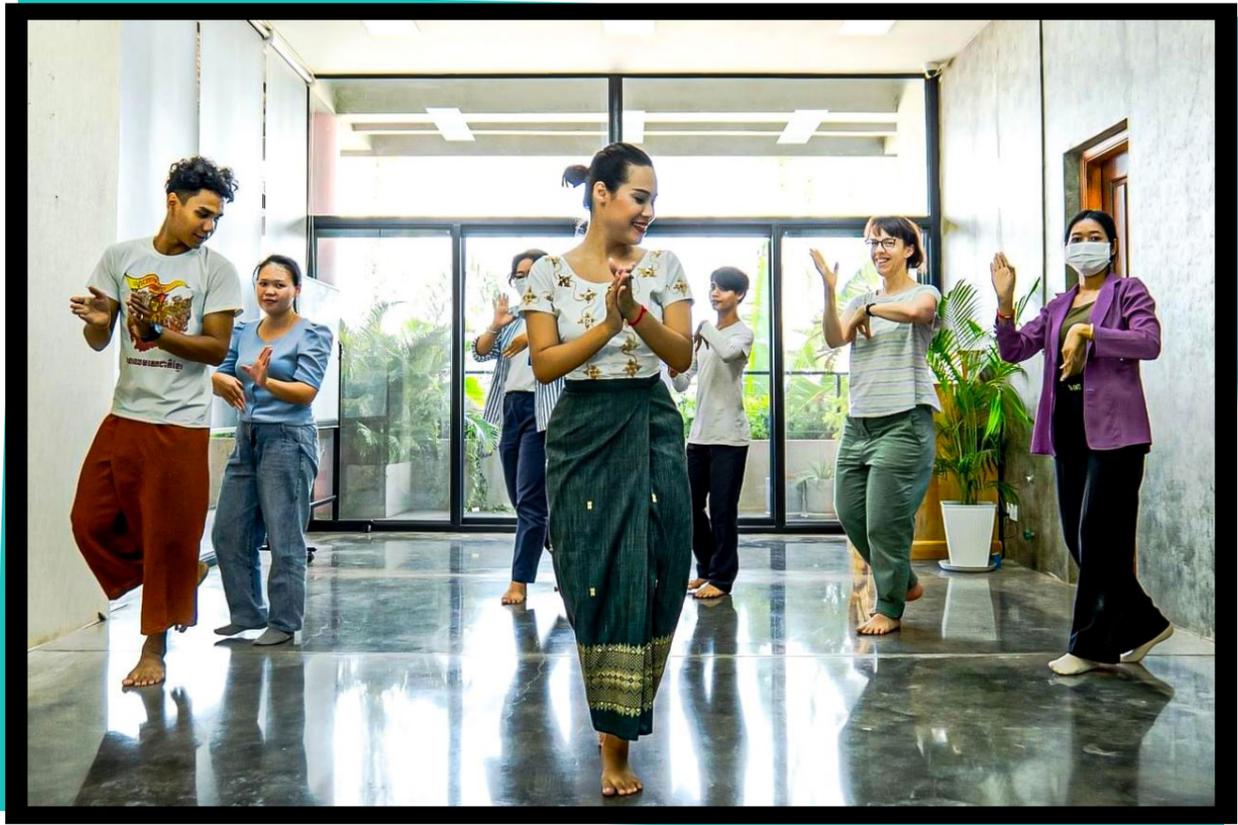
មនុស្សជាច្រើនផ្សេងទៀតទទួលស្គាល់ថា សមត្ថភាព ទទួលយកការរិះគន់ក៏ជាផ្នែកមួយនៃការចូលរួមដែរ។ មានការជជែកពិភាក្សាច្រើនជុំវិញទម្រង់នៃការចូលរួមនិង ប្រសិទ្ធភាពរបស់វា។ ការចូលរួមល្អបំផុតគឺ «ការរួមចំណែក តូចៗនាំទៅរកការផ្លាស់ប្តូរធំ» (ក្រុមពិភាក្សា)។ ទស្សនៈ នេះមានរួមនឹងទស្សនៈបែបទុទិដ្ឋិនិយមដែលថាបើគ្មាន មនុស្សច្រើនចូលរួមទេ ទោះបីមានការផ្លាស់ប្តូរតិចតួចតែវា អាចមានឥទ្ធិពលតិចតួចប៉ុណ្ណោះ។ ក៏មានការទទួលស្គាល់ ដែរថាមានមនុស្សមិនមានតែហេតុនិងផលរហូតទេ។ អ្នកចូលរួម ខ្លះពិភាក្សាថាតើហេតុអ្វីការរួមចំណែកក្នុងសង្គមនិងការ

លើកឡើងពីបញ្ហាសង្គមធ្វើឱ្យមានអារម្មណ៍ថាជារឿង «ធំ ខ្លាំងណាស់» ហើយពួកគេអធិប្បាយពីតម្រូវការឱ្យមានការ ផ្លាស់ប្តូរតាមរយៈការចូលរួមជាមួយ «សហគមន៍ជាក់លាក់» ណាមួយ អង្គការ តួនាទី។ល។ (ក្រុមពិភាក្សា)។ ក្នុងកម្រិត តូចមួយក៏សិល្បៈ និងវប្បធម៌អាចបង្កើតការចូលរួមបាន ដែរ។ នេះគឺដោយសារសិល្បៈត្រូវបានគេមើលឃើញថាអាច ទាញចំណាប់អារម្មណ៍ទៅលើបញ្ហាផ្សេងៗនិង «បង្កើតកិច្ច សន្ទនា» ដែលជាជំហានដំបូងមួយនៃការពង្រឹងការចូលរួម របស់ពលរដ្ឋក្នុងសង្គម៖

«ប៉ុន្តែមនុស្សខ្លះទៀត ដូចជាមិត្តខ្ញុំជាដើមដែលបានមើលការសម្តែងនោះខ្ញុំមានអារម្មណ៍ ថា យើងមិនដែលចាប់អារម្មណ៍នឹងរឿងទាំងអស់នេះទេពីមុនមក។ ប៉ុន្តែបន្ទាប់ពីមើលហើយ យើងចាប់ផ្តើមនិយាយពីសាច់រឿងនោះ។ ហើយក៏មានអ្នកផ្សេងទៀតនិយាយពីរឿងនោះដែរ»

(ក្រុមពិភាក្សា)។

គំនិតដែលថាស្មារតីសហគមន៍គឺដើម្បីប្រយោជន៍រួម និងថាវាអាចមានការខ្វែងគំនិតគ្នា ហើយការសន្ទនាគ្នាជាការជំរុញ ប្រជាធិបតេយ្យនិងការស្វែងយល់ពីការចូលរួមរបស់ពលរដ្ឋក្នុងសង្គម។ ពេលខ្លះ ការចូលរួមរបស់ពលរដ្ឋក្នុងសង្គមត្រូវ បានយកមកពិភាក្សាដោយមានទំនាក់ទំនងនឹងប្រជាធិបតេយ្យ ហើយអ្វីដែលពិបាកនៅកម្ពុជាគឺដោយសារ «យើងមិន អាចធ្វើអ្វីតាមចិត្តចង់ទេ» ដោយសារបរិបទនយោបាយ (ក្រុមពិភាក្សា)។ អ្នកចូលរួមលើកឡើងពីការភ័យខ្លាចក្នុងការ និយាយពីបញ្ហាដែលអាចបង្កវិវាទ ប៉ុន្តែការចូលរួមរបស់ពលរដ្ឋក្នុងសង្គមគឺជា «ការរកឃើញវិធីមួយផ្សេងទៀតក្នុង ការធ្វើអ្វីមួយ» (ក្រុមពិភាក្សា)។ ទោះយ៉ាងណាអ្នកខ្លះនិយាយ (ជាពិសេសក្នុងចំណោមសិល្បករ) ថាការចូលរួមរបស់ ពលរដ្ឋក្នុងសង្គមមិនចាំបាច់ត្រូវតែប្រឆាំងនឹងរដ្ឋាភិបាលទេ ប៉ុន្តែត្រូវជួយដោះស្រាយបញ្ហាសង្គម សមូហភាព និង ការពលីដើម្បីប្រយោជន៍រួម។ វាមិនចាំបាច់តែជាកម្មវិធីគាំទ្ររដ្ឋាភិបាលទេ ប៉ុន្តែជាការចង់បានការចេះវិភាគកែប្រែក ថាហេតុអ្វីបានជាបញ្ហាមួយចំនួនកើតឡើង ហើយតើត្រូវធ្វើអ្វីដើម្បីសម្រួលដំណោះស្រាយដល់ពួកគេ។ ទោះយ៉ាងណា សិទ្ធិមិនចូលរួម និងមិនយល់ស្រប ក៏ត្រូវបានកំណត់ថាជាផ្នែកមួយនៃការស្វែងយល់ពីប្រជាធិបតេយ្យនៃការចូលរួម របស់ពលរដ្ឋក្នុងសង្គមដែរ៖

«ការយល់ស្របនិងការមិនយល់ស្របអាចកើតមានឡើងក្នុងពេលតែមួយ»។

«ពួកគេមានសិទ្ធិចូលរួមឬមិនចូលរួមផ្អែកតាមការយល់ឃើញរបស់ពួកគេ។ យើងអាច មើលឃើញថា ពេលខ្លះពួកគេចូលរួមនៅក្នុងសកម្មភាពទាំងនោះដើម្បីតែប្រយោជន៍ ផ្ទាល់ខ្លួន ប៉ុន្តែពេលខ្លះពួកគេចូលរួមដើម្បីប្រយោជន៍រួម។ ការចូលរួមខ្លះផ្តល់ប្រយោជន៍ ដោយផ្ទាល់ដល់សង្គម»។

«ខ្ញុំគិតថា ការចូលរួមអាចបង្កើតឱ្យមានសាមគ្គីភាព។ យើងត្រូវសាមគ្គីគ្នា។ មិនមែន មានន័យថាបុគ្គលគ្រប់រូបត្រូវតែចូលរួមទេ។ សាមគ្គីភាពបង្កើតជាសំឡេងរួមមួយដែល គ្រប់គ្នាសម្រេចថាត្រឹមត្រូវ និងសមស្របសម្រាប់ពួកគេ។ វាបង្កើតជាវេទិកាមួយសម្រាប់ឱ្យ គ្រប់គ្នាចូលរួម និងចែករំលែកគំនិតរបស់ពួកគេ»

(ក្រុមពិភាក្សា)។

នៅទីក្រុងភ្នំពេញ អ្នកចូលរួមខ្លះៗគន់ខ្លាំងពីសង្គមកម្ពុជា ជាពិសេសទំនោរដែលមើលទៅតែក្រៅប្រទេសតែមិទ្ធាល នឹងអ្វីដែលកើតឡើងក្នុងផ្ទះខ្លួនឯង។ ពួកគេមើលឃើញពី តម្រូវការ «និយាយនិងលើកស្ទួយសង្គមនិងវប្បធម៌នៅក្នុង ផ្ទះ» ប៉ុន្តែប្រាកដណាស់វាជាបញ្ហានយោបាយ (គោល នយោបាយតូចៗក្នុងជីវិតប្រចាំថ្ងៃ) (ក្រុមពិភាក្សា)។ នៅក្នុង ក្រុមពិភាក្សា មានសំណួរអំពីចំណុចដែលការចូលរួមអាច នាំទៅដល់ ហើយបើនិយាយឱ្យងាយយល់ ប្រសិនបើមាន ទម្រង់ល្អនិងអាក្រក់នៃការចូលរួម វានឹងមានឥទ្ធិពលវិជ្ជមាន ឬអវិជ្ជមាន (ជាជាងនៅចន្លោះកណ្តាលមិនច្បាស់លាស់)។ អ្នកចូលរួមនៅតាមខេត្តនិយាយអំពីការពិបាកប្រមូល គ្រប់គ្នាឱ្យចូលរួមក្នុងសកម្មភាពណាមួយនៅក្នុងភូមិរបស់ ពួកគេនៅពេលគ្រួសារមួយក្នុងចំណោម២០គ្រួសារក្លាយជា អ្នកមាន ហើយពួកគេមិនបានជួយធ្វើផ្លូវទេ ប៉ុន្តែបែរជាសុំ ឱ្យគ្រប់គ្នាដាំដើមឈើនិងស្មៅទៅវិញ។ ពួកគេជួយ ប៉ុន្តែវា ចង្អុលបង្ហាញពីការលំបាកក្នុងការជំរុញស្មារតីសមូហភាព នៅពេលដែលមានវិសមភាពទ្រព្យសម្បត្តិកើនឡើង ឬ លេចឡើងច្បាស់ពេក។ ជាទូទៅ អ្នកចូលរួមក៏និយាយដែរ

ការអប់រំកុមារអំពីសិល្បៈនិងការចូលរួមព្រឹត្តិការណ៍សិល្បៈតែងតែត្រូវបានគេមើលឃើញថាជាទម្រង់មួយនៃការចូលរួមរបស់ ពលរដ្ឋ។ វាក្មេងៗចាប់អារម្មណ៍ព្រោះថាទស្សនិកជនច្រើនតែអសកម្ម ប៉ុន្តែការទទួលបានបទពិសោធន៍នៃ «អារម្មណ៍ផ្តោតលើ អ្វីមួយ» ត្រូវបានគេមើលឃើញថាធ្វើឱ្យយើងចូលរួមយ៉ាងសកម្ម (ក្រុមពិភាក្សា)។ ដូចបានគូសបញ្ជាក់នៅក្នុងការស្រាវជ្រាវ មុនរបស់យើង (Rogers et al ២០២១, ២០២៣) សិល្បៈត្រូវបានគេមើលឃើញថាជា «ឧបករណ៍សម្រាប់នាំសារ» (ក្រុម ពិភាក្សា) ដូច្នោះធាតុអប់រំរបស់សិល្បៈគឺជាគន្លឹះបណ្តុះសមត្ថភាពពលរដ្ឋការគាំទ្រសិល្បៈត្រូវបានគេមើលឃើញថាជាការ គាំទ្រវប្បធម៌/សង្គមកម្ពុជា។ ចំពោះអ្នកចូលរួមផ្សេងទៀត វាច្បាស់ណាស់ថា សិល្បៈតែងតែនាំឱ្យមានសុខុមាលភាពផ្លូវចិត្ត ហើយការកម្សាន្តអារម្មណ៍អាចជាផ្លូវនាំទៅរកការគិតអំពីបញ្ហាសង្គម។

«ភាគច្រើននៃស្នាដៃសិល្បៈកើតចេញពីការនិយាយពីសង្គម។ ទោះបីវាចេញពីការស្រមៃស្រមៃ ក៏ដោយ ក៏វានៅតែទាក់ទងនឹងបញ្ហាសង្គមដែរ។ ប៉ុន្តែវាបង្ហាញពីបែបផែនដីរបស់មនុស្សនៅក្នុង សង្គម។ ដូច្នោះពេលយើងមើលសិល្បៈ យើងរៀនពីវាដើម្បីអភិវឌ្ឍប្រទេស។ ហើយអត្ថប្រយោជន៍គឺ ដើម្បីលើកស្ទួយវប្បធម៌»

(ក្រុមពិភាក្សា)។

អំពី «ការពិបាកផ្លាស់ប្តូរ» ដោយសារប្រជាជន «គេចពី បញ្ហាច្រើនជាងរកដំណោះស្រាយ» ហើយពួកគេក៏និយាយ ដែរអំពីរបៀបដែល «ជនជាតិខ្មែរជួយខ្លួនឯងបំបាត់វប្បធម៌ ពីងគេ» ឬយ៉ាងហោចណាស់ក៏ព្យាយាមដែរ (ក្រុមពិភាក្សា)។ វាស្របគ្នាជាមួយនឹង Ear (២០១២) ដែលបានពិពណ៌នា ពីវប្បធម៌ពីងគេនេះដោយនៅក្នុងប្រវត្តិសាស្ត្រមានអង្គការ ចំនួនច្រើននៅកម្ពុជា។ ទាក់ទងនឹងចំណុចនេះដែរ សិល្បៈ និងវប្បធម៌ត្រូវបានគេមើលឃើញថាជាចំណែកក្នុងសង្គម តាមរយៈ «ការនាំមកនូវសេចក្តីសុខនិងសន្តិភាព» «មិន ប្រាកដថាជាការផ្លាស់ប្តូរទេតែធ្វើយ៉ាងណាឱ្យស្ងប់សុខ មានតុល្យភាព» (ក្រុមពិភាក្សា) ។ អំណះអំណាងនេះ សបញ្ជាក់ថាមនុស្សម្នាក់អាចចូលពាក់ព័ន្ធនិងចូលរួមក្នុង សង្គមបាន ប៉ុន្តែគេត្រូវរក្សាស្ថានភាពបច្ចុប្បន្ន។ នេះជា រឿងមិនប្រក្រតីដោយហេតុថាមនុស្សភាគច្រើនដឹងពីការ ចូលពាក់ព័ន្ធនិងការធ្វើឱ្យប្រសើរឡើងនៅពេលពិភាក្សាពី ការចូលរួមរបស់ពលរដ្ឋ ប៉ុន្តែគួរកត់សម្គាល់ថាគឺមានការ យល់ឃើញបែបនេះ។

ក្នុងបរិបទនេះ នៅពេលអ្នកចូលរួមនៅក្នុងសិល្បៈ អ្នកដឹងពីបញ្ហាដែលសង្គមកំពុងប្រឈម បន្ទាប់មក អាចគិតនិងធ្វើការងារដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហាទាំងនោះ។ បើតាមទិន្នន័យដែលយើងប្រមូលបាន គឺវា ជាការពិតនៅក្នុងកម្រិតណាមួយ។ ប្រហែលជាការបង្ហាញពីការដោះស្រាយបញ្ហាមិនបានដល់កម្រិត ក៏ពិតមែន ហើយក៏មានសំណួរដែរជុំវិញថាតើសិល្បៈអាចធ្វើដូចការពិតដល់កម្រិតណា ប៉ុន្តែទោះ យ៉ាងណាចំណុចចាប់ផ្តើមនៃដំណើរការនេះគឺមានហើយ។

សិល្បករតែងតែមើលឃើញថាស្នាដៃរបស់ពួកគេជាទម្រង់មួយនៃការចូលរួមរបស់ពលរដ្ឋក្នុងសង្គម គឺប្រើសិល្បៈដើម្បីការកម្សាន្តនិងការអប់រំ លើកស្ទួយជំនឿ ជាតិ សហគមន៍ សមភាព និងពាំនាំនូវ ចំណេះដឹងវប្បធម៌។ នៅតាមខេត្ត សិល្បករម្នាក់ជាផ្នែកមួយនៃក្រុមដែលបរិច្ចាគប្រាក់បានមកពី ការសម្តែងទៅឱ្យមន្ទីរពេទ្យក្នុងមូលដ្ឋានដើម្បីជួយមនុស្សចាស់ជរា។ សិល្បករមើលឃើញខ្លួនឯងជាកំរូ ហើយចាំបាច់ត្រូវប្រកាន់គុណតម្លៃសំខាន់ៗមួយចំនួនទាំងសម្រាប់សង្គមទាំងសម្រាប់ការអនុវត្តការ ច្នៃប្រតិដ្ឋរបស់ខ្លួនឯង។

«ខ្ញុំមិនចង់ថាខ្លួនឯងជាកំរូទេ ប៉ុន្តែយើងដឹងថាពេលយើងធ្វើអ្វីមួយ យើងបំផុសគំនិតដល់អ្នកមើល ជាពិសេសក្មេងជំនាន់ក្រោយ ឱ្យដើរតាមគន្លងរបស់យើង។ ហេតុដូច្នោះហើយបានជាយើងត្រូវ ធ្វើជាកំរូគេ។ យើងត្រូវធ្វើជាកំរូសម្រាប់ក្មេងជំនាន់ក្រោយ។ យើងមិនអាចធ្វើរឿងដែលខុសឆ្គងបាន ឡើយ។ សូម្បីនៅលើហ្វេសប៊ុក ខ្ញុំចែករំលែកព័ត៌មានទៅសាធារណជននិងអ្នកជំនាញខាងសិល្បៈ ថាដើម្បីយល់ដឹង ពួកគេត្រូវតែចែករំលែកព័ត៌មានទាំងអស់នោះដែរព្រោះថានៅក្នុងសហគមន៍ សិល្បៈ យើងត្រូវតែជួយគាំទ្រយើងខ្លួនឯង។ ប្រសិនបើយើងជាអ្នកសិល្បៈហ្នឹងមិនគាំទ្រសិល្បៈ យើងផង ទៅឱ្យអ្នកណាមកគាំទ្រ? ប្រសិនបើយើងជាអ្នកជំនាញ យើងបានប្រាក់ខែ ហេតុអ្វី យើងមិនចូលរួម? នេះជារឿងមួយ។ នេះជាអ្វីដែលខ្ញុំគិតឃើញអំពីការចូលរួមរបស់ខ្ញុំ។ បន្ទាប់ពី ការចូលរួម ខ្ញុំតែងតែចែករំលែកវាជាមួយអ្នកផ្សេងទៀត។ ខ្ញុំចែករំលែកព្រោះខ្ញុំចង់ឱ្យក្មេងៗចូលរួម ជាមួយពួកយើងដែរ ហើយទទួលបានឱកាសស្វែងយល់ពីវា។ បើត្រូវទៅមើលកាលពីមុនវិញ យើងគិតថា ស្នាដៃនិងសកម្មភាពខ្លះអាចនាំប្រយោជន៍(ដល់សង្គម)។ វាបានជួយដល់ការយល់ ដឹងរបស់ខ្ញុំ ទស្សនៈខ្ញុំនិងគំនិតបង្កើតស្នាដៃថ្មីៗឬអភិវឌ្ឍជំនាញសិល្បៈរបស់ខ្ញុំឱ្យប្រសើរឡើង។ វា ជួយខ្ញុំឱ្យយល់ដឹងរឿងរ៉ាវផ្សេងៗកាន់តែស៊ីជម្រៅ។»

(ក្រុមពិភាក្សា)។

គ្រូបង្រៀននៅសាលាមធ្យមវិទ្យាសិល្បៈដែលជាកន្លែងរៀបចំការសម្តែងក៏គិតដូច្នោះដែរ។ ពួកគេយល់ថា វាជាទំនួលខុសត្រូវរបស់ពួកគេក្នុងការថែរក្សានិងផ្ទេរបន្តចំណេះដឹងវប្បធម៌។ នេះជាផ្នែកមួយនៃទំនួលខុសត្រូវជាពលរដ្ឋនិងបេសកកម្មរបស់ពួកគេ៖

«ពេលយើងចេញទៅធ្វើការនៅតាមស្រុករៀងៗខ្លួន យើងគួរតែបញ្ចូលទៅក្នុងការអប់រំ បង្ហាញពួកគេពីគុណតម្លៃនៃវប្បធម៌និងលើកទឹកចិត្តពួកគេឱ្យចូលរួមស្រឡាញ់វប្បធម៌និងថែរក្សាវប្បធម៌យើងសម្រាប់ទាំងអស់គ្នា»។

«ក្នុងនាមជាគ្រូនិងយុវជនជំនាន់ក្រោយម្នាក់នៅក្នុងសង្គម យើងគួរតែមានការយល់ដឹងច្បាស់អំពីវប្បធម៌របស់យើង សិល្បៈរបស់យើងនិងអ្វីដែលយើងមាន។ ហើយបន្ទាប់ពីបានយល់ហើយ យើងនឹងចែករំលែកតាមរយៈការបង្រៀនឬផ្សព្វផ្សាយឬចេញធ្វើសកម្មភាពដែលទាក់ទាញភ្នែក»។

(ក្រុមពិភាក្សា)។

មានការជជែកពិភាក្សាជាច្រើនអំពីតួនាទីរបស់បណ្តាញសង្គមនៅក្នុងរឿងនេះ ហើយអ្នកដែលចូលរួមក្នុងក្រុមពិភាក្សាចង្អុលបង្ហាញថាប្រសិនបើគ្រូមិនចាប់អារម្មណ៍នឹងរបៀបសិល្បៈ ក្មេងៗក៏មិនចាប់អារម្មណ៍ដែរ។ ពួកគេក៏បានលើកឡើងដែរថាចំនួនគ្រូនិងសិស្សដែលចាប់អារម្មណ៍នឹងរបៀបសិល្បៈនេះ ដោយសារការគ្មានមុខវិជ្ជាសិល្បៈនៅក្នុងប្រព័ន្ធអប់រំថ្នាក់ជាតិ ប៉ុន្តែត្រូវទាក់ទាញចំណាប់អារម្មណ៍របស់កុមារតាំងពីក្មេង។

«ខ្ញុំណែនាំឱ្យពន្យល់ប្រជាជនថាសិល្បៈជាផ្នែកមួយនៃជីវិត។ មានកម្មវិធីសិល្បៈនៅក្នុងសាលារៀនឯកជន សាលារដ្ឋតាំងពីសាលាបឋមរហូតដល់វិទ្យាល័យ[...] បើនិយាយពីសិល្បៈនិងវប្បធម៌របស់កម្ពុជាគឺសម្បូរបែបណាស់។ ប៉ុន្តែពេលខ្ញុំមើលមកភ្នែកៗសព្វថ្ងៃ រួមទាំងខ្ញុំខ្លួនឯងដែរ គឺមិនដឹងច្រើនអំពីសិល្បៈទេ។ ផ្ទុយទៅវិញ ក្មេងៗហាក់រកនឹងភាពទាន់សម័យពីបរទេសដូចជា Kpop ជាដើម»

(ក្រុមពិភាក្សា)។

តើវាជាសិទ្ធិនិងទំនួលខុសត្រូវរបស់អ្នកណាក្នុងការផ្សព្វផ្សាយពីសិល្បៈ? នេះគឺជាសំណួរដ៏គួរឱ្យចាប់អារម្មណ៍មួយនៅក្នុងបរិបទនៃការចូលរួមស៊ីវិល ប៉ុន្តែគួរឱ្យស្តាយនៅក្នុងកិច្ចពិភាក្សាជាច្រើនគឺគ្មានសំណួរនេះទេ។ សំណួរដែលថា«យើងគួរធ្វើឬរដ្ឋាភិបាលឬអាជ្ញាធរមូលដ្ឋានគួរធ្វើ?»គឺគ្មានទេ។ មានការទទួលយកនូវគំនិតដែលថាប្រសិនបើគ្រូធ្វើអ្វីមួយ ប្រជាជននឹងព្យាយាមធ្វើវាដោយខ្លួនឯង។ សូម្បីនៅក្នុងចំណោមសមាជិកនៃក្រុមពិភាក្សាក៏ពួកគេធ្វើផ្លូវពីតួមិទៅវត្តដោយខ្លួនឯងដែរ។ ទោះយ៉ាងណាមានអ្នកចូលរួមនៅក្នុងក្រុមពិភាក្សានៅខេត្តបាត់ដំបងបានចងចាំដោយប្រយោល បញ្ហានៃការចូលរួមរបស់ពលរដ្ឋក្នុងសង្គមទៅនឹងសំណួរអំពីសិទ្ធិនិងទំនួលខុសត្រូវដូចបានចែងនៅក្នុងរដ្ឋធម្មនុញ្ញរបស់កម្ពុជា៖

«ការចូលរួមរបស់ពលរដ្ឋក្នុងសង្គមមានន័យថាប្រជាពលរដ្ឋអាចធ្វើសកម្មភាពមួយចំនួននៅក្នុងសង្គមរបស់ពួកគេតាមរយៈការចូលរួមឬបញ្ចេញគំនិតនិងចែករំលែកព័ត៌មានដោយសេរី។ សរុបទៅ មាត្រា៤៩នៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញលើកឡើងពីសិទ្ធិរបស់ប្រជាពលរដ្ឋដែលមានន័យថាពួកគេមានសិទ្ធិចូលរួមក្នុងការងារសង្គមណាមួយមិនថាវាជាសកម្មភាពសិល្បៈនយោបាយ ភាពជាអ្នកដឹកនាំឬសាសនា។ ប្រជាពលរដ្ឋត្រូវចូលរួមដោយសាមគ្គីភាព។ ប្រទេសយើងមិនអាចអភិវឌ្ឍបានទេបើយើងមិនរួមដៃគ្នា។ នេះជាអត្ថន័យនៃពាក្យការចូលរួមស៊ីវិល»។

«ខ្ញុំផ្ទាល់គិតថា ការចូលរួមរបស់ពលរដ្ឋក្នុងសង្គមគឺសំដៅលើការណ៍ដែលប្រជាពលរដ្ឋមានទំនួលខុសត្រូវក្នុងកសាងឬអភិវឌ្ឍប្រទេសរួមគ្នា។ គ្មានលេសអ្វីដែលមិនចូលរួមព្រឹត្តិការណ៍ណាមួយទេ។ យើងទាំងអស់គ្នាត្រូវចូលរួមគ្រប់សកម្មភាព»

(ក្រុមពិភាក្សា)។

វាត្រូវបានមើលឃើញថាជាសិទ្ធិនិងទំនួលខុសត្រូវរបស់ប្រជាពលរដ្ឋក្នុងការចូលរួម ក្នុងកិច្ចការសង្គមសាមគ្គីភាព និងកិច្ចប្រឹងប្រែងសមូហភាព។ វាមានលក្ខណៈប្រជាធិបតេយ្យនៅពេលយល់ឃើញនៅក្នុងន័យបែបនេះព្រោះ **«ការចូលរួមរបស់ពលរដ្ឋក្នុងសង្គមក្នុងន័យនេះមានន័យថាប្រជាធិបតេយ្យ។ មានន័យថាប្រជាពលរដ្ឋអាចឈរជាស្នូល ហើយពួកគេអាចបញ្ចេញមតិឬចូលរួមក្នុងព្រឹត្តិការណ៍ណាមួយដោយសេរី»** (ក្រុមពិភាក្សា)។

ទោះយ៉ាងណាមានការរំពឹងទុកខ្លាំងជុំវិញតួនាទីនិងទំនួលខុសត្រូវរបស់សិល្បៈពីសំណាក់ទស្សនិកជន និងសិល្បករពាក់ព័ន្ធនឹងការផ្តល់ប្រយោជន៍ដល់សង្គម បង្ហាញមតិខ្លួនឯងនិងការកសាងសហគមន៍ជាដើម។ មហោស្រព៧៧៧ផ្តល់នូវការមើលឃើញស៊ីជម្រៅទៅក្នុងដំណើរការទាំងនេះនៅក្នុងចំណោមក្រុមយុវជនហាក់ការនិងការណ៍ដែលសិល្បៈនិងការបង្កើតព្រឹត្តិការណ៍សិល្បៈអាចជំរុញការចូលរួមនៅក្នុងសង្គម។

០២

ប្រភពដើមនិងអត្ថន័យ មហោស្រព៧ពណ៌

ដើមកំណើតនិងអត្ថន័យរបស់«មហោស្រព៧ពណ៌»កើតចេញពីការចង់ផ្សារភ្ជាប់សិល្បៈនិងសង្គមនៅកម្ពុជា។ វាជួសចេញពីកិច្ចពិភាក្សាក្រុមអំពីថាតើអ្នកហាក់ការចង់ឱ្យមហោស្រពមានបង្ហាញគុណតម្លៃអ្វីនិងក្រោមមូលបទអ្វីខ្លះ។ កិច្ចសន្ទនាផ្តោតលើសិទ្ធិ នយោបាយនិងភាពភ័យខ្លាចក្នុងការនិយាយ។ វាក៏នាំទៅដល់ការនិយាយពីលោកឯម រាម អ្នកច្នៃម៉ូដនិងជាសិល្បករដែលមកពីសហគមន៍អ្នកស្រឡាញ់ភេទដូចគ្នា សំណួរជុំវិញសេរីភាពនៃការបង្កើតការច្នៃប្រតិដ្ឋនិងការបញ្ចេញមតិពីអត្តសញ្ញាណជាអ្នកស្រឡាញ់ភេទដូចគ្នា។ មកដល់ត្រឹមនេះ អ្នកហាក់ការបានជជែកពិភាក្សាច្រើនថាតើពួកគេមានសេរីភាពប៉ុណ្ណាក្នុងការបញ្ចេញគំនិត ប៉ុន្តែពួកគេមិនច្បាស់ថាតើការច្នៃប្រតិដ្ឋ អត្តសញ្ញាណនិងសេរីភាពនៃការបញ្ចេញមតិមានទំនាក់ទំនងគ្នាយ៉ាងម៉េចទេ។ ដំបូង អ្នកហាក់ការ

ចង់បានពាក្យ«សេរីភាព»នៅក្នុងចំណងជើងមហោស្រពព្រោះពួកគេមានអារម្មណ៍ថាពួកគេមានសំឡេងតិចមែនតែអាចប្រើសិល្បៈដើម្បីបញ្ចេញវាបាន។ មានការជជែកពិភាក្សាច្រើនអំពីភាពរលីបនិងដែនកំណត់នៃការប្រើប្រាស់ពាក្យនេះ។ បន្ទាប់មកពួកគេនិយាយអំពីក្តីសង្ឃឹមជាជាងសេរីភាព ហើយចេញពីនេះពួកគេក៏បោះគំនិតលើពណ៌និងឥន្ទធន។ ចំណងជើងក៏ចាប់ផ្តើមវិវឌ្ឍដោយបែបនេះ។ ទោះយ៉ាងណាចំណងជើងនេះបានកើតចេញពីកិច្ចពិភាក្សាអំពីនយោបាយនិងសង្គមស៊ីវិល និងការចង់ភ្ជាប់បញ្ហាសំខាន់ៗនៅក្នុងវិស័យនេះជាមួយនឹងសិល្បៈ។ គួរកត់សម្គាល់ថានៅក្នុងបរិបទកម្ពុជា កិច្ចពិភាក្សានេះគឺអំពីសេរីភាពនៃការបញ្ចេញមតិ មិនពាក់ព័ន្ធនឹងការចង់ផ្តល់លំរាំរដ្ឋាភិបាលទេ (៧ពណ៌តែមិនពាក់ព័ន្ធនឹងចរន្ត«បដិវត្តន៍ពណ៌»ដែលរដ្ឋាភិបាលលើកឡើងថ្មីៗនេះទេ)។

ប៉ុន្តែនេះជាការពន្យល់ដោយប្រើពាក្យរបស់ពួកគេផ្ទាល់៖

«មហោស្រព៧ពណ៌ជាកម្មវិធីសិល្បៈមួយ ដែលផ្សារភ្ជាប់សង្គមជាមួយនឹងគោលបំណងនៃភាពចម្រុះរបស់សង្គមនិងឆ្លុះបញ្ចាំងពីតួនាទីរបស់សិល្បៈក្នុងការផ្សារភ្ជាប់យុវជនជាមួយសង្គមដើម្បីលើកស្ទួយភាពចម្រុះក្នុងសង្គមនិងបរិយាបន្នសង្គមតាមរយៈការបង្ហាញស្នាដៃសិល្បៈកិច្ចពិភាក្សានិងការចែករំលែកចំណេះដឹងនិងបទពិសោធន៍របស់មនុស្សនៅក្នុងសង្គម»

(សំណាង អ្នកហាក់ការ)។

សម្រាប់អ្នកហាត់ការ ចំណងជើងឆ្លុះបញ្ចាំងនិងផ្សព្វផ្សាយ ពីភាពចម្រុះ។ វាធ្វើឱ្យគិតដល់ឥទ្ធិពលនិងផ្សាភ្ជាប់ទៅ អត្តសញ្ញាណអ្នកស្រឡាញ់ភេទដូចគ្នា ។ ប្រាកដណាស់ នេះជាអ្វីដែលពួកយើងក្នុងនាមជាអ្នកស្រាវជ្រាវ និង ជាបុគ្គលិករបស់សិល្បៈខ្មែរអមតៈបានគិតដល់។ ទោះ យ៉ាងណា គំនិតនៃពាក្យប្រាំពីរពណ៌គឺទូលាយជាងនេះ ដោយសាររាតំណាងឱ្យការផ្សព្វផ្សាយពីភាពចម្រុះជាទូទៅ (ជនជាតិដើម សាសនា អាយុ យែនឌ័រ ជំនាន់)។ និយាយ ឱ្យជាក់លាក់ជាងនេះទៀត រាចងក្លាប់មហោស្រពទៅនឹង របៀបធម៌កម្ពុជាបើនិយាយពីការគិតនិងជំនឿដែលលេខ៧គឺ សំខាន់ណាស់។ វាបង្ហាញពីវិធីក្នុងមួយសប្តាហ៍និងការ ផ្សាភ្ជាប់ទៅនឹងការប្រើពណ៌ខុសៗគ្នាប្រចាំថ្ងៃ។ គំនិតនៃ

ញាតិទាំង៧សន្តាន (ជនភាពជំនាន់ កូនចៅ៣ជំនាន់ និងជំនាន់ខ្លួនមួយ) គឺជាគំនិតបូរមហិមាណនៅក្នុងរបៀបធម៌ កម្ពុជា គឺដូចការដែលត្រូវគិតនិងគ្រលាស់អណ្តាត៧ដង មុននិយាយអ្វីចឹងដែរ។ ក្នុងន័យនេះ ចំណងជើងរបស់ មហោស្រពគឺពហុអត្ថន័យមានន័យថាផ្សាភ្ជាប់នឹងរបៀបធម៌ និងសង្គមកម្ពុជា។

ក្នុងកម្រិតធម្មតា ពីដំបូង អ្នកហាត់ការមើលឃើញពី លទ្ធភាពដែលសិល្បៈរួមចំណែកបែបវិជ្ជមានទៅក្នុង សង្គម និងផ្សាភ្ជាប់ជាមួយយុវជន។ ចំណុចនេះក៏ត្រូវបាន ឆ្លុះបញ្ចាំងនៅក្នុងគោលបំណងមហោស្រពដែរ៖

- ០១** ជំរុញការចូលរួមរបស់យុវវ័យក្នុងការអភិវឌ្ឍសង្គមតាមរយៈ សិល្បៈច្នៃប្រតិដ្ឋ។
- ០២** លើកស្ទួយការគោរពនិងការឱ្យតម្លៃ លើអត្តសញ្ញាណ។
- ០៣** បង្កើតកិច្ចសន្ទនាអំពីទំនាក់ទំនងរវាងសិល្បៈ និងការអភិវឌ្ឍសង្គម។

ស្របពេលជាមួយគ្នានេះដែរ ពួកគេមានគំនិត ប្រើពាក្យ«ដៃកទាម»ជាមូលបទ ដែលប្រើក្នុងស្ថាបត្យកម្ម ខ្មែរបុរាណដើម្បីភ្ជាប់ដុំថ្មប្រាសាទ។ នៅក្នុងន័យនេះ ពួកគេគិតអំពីការភ្ជាប់ឆ្លងជំនាន់ ឆ្លងក្រុមផ្សេងៗនិងគំ និតផ្សេងៗ។ នេះជាវិធីងាយស្រួលក្នុងការក្តោបគំនិតអ្វី ដែលពួកគេចង់ធ្វើ។ ទោះយ៉ាងណាពេលធ្វើការចនាគម្មវិធី មហោស្រព វាក្លាយទៅជាពិបាកនិងច្របូកច្របល់ក្នុង ការដំឡើង។ អ្នកហាត់ការមានអារម្មណ៍ថា ពួកគេរង្វេងរង្វាន់ ដូច្នេះក៏សម្រេចការផ្តោតមូលបទលើយុវជនវ័យក្មេង ស្រប ពេលដែលវាក្យគោលបំណងសំខាន់របស់មហោស្រពនៅ ដដែល។ ពួកគេសម្រេចរួមគ្នាលើមូលបទសម្រាប់ថ្ងៃ មួយៗនៃមហោស្រពដែលមានរយៈពេល៣ថ្ងៃ ៖ យុវជននិង

អតីតកាល យុវជននិងបច្ចុប្បន្ន យុវជននិងអនាគត។ វាបាន ជួយសម្រួលដល់ការសម្រេចចិត្តរបស់ពួកគេអំពីអ្វីដែល ត្រូវដាក់បញ្ចូលក្នុងកម្មវិធីនិងការរចនាមហោស្រព។ ទោះ យ៉ាងណា ពេលអនុវត្តផ្ទាល់ វានាំឱ្យមានភាពស្មុគស្មាញ មួយកម្រិតទៀតក្នុងការសម្រេចចិត្ត។ សម្រាប់ការ ជ្រើសរើសកម្មវិធីខ្លះ ជម្រើសនិងការសម្រេចចិត្តមិនចេះតែ ត្រូវនឹងមូលបទនិងគំនិតរបស់មហោស្រព ឬក៏មិនបានគិត ឱ្យបានដិតដល់ (ឧទាហរណ៍ តើគួរហៅយ៉ាងម៉េចពេលបា បុរាណនិងរបាំជនជាតិដើមត្រូវដាក់ក្នុងផ្នែក«អតីតកាល» តើវាមានន័យថាម៉េចបើការប្រគំតន្ត្រីសម័យមានសុទ្ធតែ អ្នកចម្រៀងប្រុសស្ថិតក្នុងផ្នែក «អនាគត» តើគុណតម្លៃផ្នែក សិល្បៈនិងសង្គមអ្វីខ្លះដែលចង់លើកស្ទួយ?)

ថ្ងៃទី៩ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០២៣ ពី ៦:០០-៩:០០ យប់
នៅទីតាំង Coconut Park (កោះព្រៃជ្រៃ)

តម្លៃសំបុត្រ: ១០០០០ រៀល (2.5\$)
សូមស្នែន ដើម្បីទិញសំបុត្រចូលរួមទស្សនា

រៀបចំដោយ: សិល្បៈខ្មែរអមត៍ គាំទ្រដោយ: ឧបត្ថម្ភដោយ: Sverige ដៃគូសហការ: ដៃគូផ្តល់ទីតាំង: Coconut Park, BOPHANA

ការបង្កើតកម្មវិធី

អ្នកហាត់ការជួបគ្នាជាប្រចាំអំឡុងខែដំបូងៗជាមួយអ្នកសម្របសម្រួលគឺលោក សុង សេង និងកញ្ញា សាយ តុលា (ដែលបានជួយទាំងការសម្របសម្រួលមហោស្រពទាំងការស្រាវជ្រាវ)។ អាម៉ាន់ដា រ៉ូដេស៍ ក៏មានវត្តមានច្រើនដងនៅក្នុងការប្រជុំទាំងនេះដែរនៅដំណាក់កាលដំបូងៗនិងដំណាក់កាលក្រោយៗមកទៀត។ ការប្រជុំដំបូងៗមានជំនួបជាច្រើនជាមួយសិល្បករដែលចែករំលែកបទពិសោធន៍របស់ពួកគេក្នុងការរៀបចំមហោស្រពនិងផលិតកម្មវិធី។ អ្នកហាត់ការរួមគ្នាប្រមូលគំនិតអំពីអ្វីដែលពួកគេចង់ដាក់ជាគោលបំណងរបស់មហោស្រព មូលបទនិងចំណងជើងផងដែរ។ ទាំងអស់នេះត្រូវបានសម្រេចជាមុនដោយក្រុមនិងទុកជាតម្រូវសម្រាប់ដំណើរការទាំងមូល។ វាអនុញ្ញាតឱ្យអ្នកហាត់ការក្លាយជាម្ចាស់មហោស្រពតែម្តង។ បន្ទាប់មកអ្នកហាត់ការត្រូវបានស្នើឱ្យសិក្សាពីកម្មវិធីចាស់ៗរបស់រដ្ឋប្បវេណី និងគិតថាតើស្នាដៃអ្វីខ្លះអាចនឹងបង្ហាញឡើងវិញ ហើយតើវាស្របតាមគោលបំណងនិងមូលបទរបស់មហោស្រពពួកគេទេ។ តាមរយៈការសង្កេតដំណើរការទាំងអស់នេះ លោកសុង សេង ក្នុងនាមជាអ្នកសម្របសម្រួល បានផ្តល់សេរីភាពនិងការគាំទ្រពេញទំហឹងដល់ពួកគេក្នុងការជ្រើសរើស។ គាត់តែងតែលើកទឹកចិត្តពួកគេឱ្យមានការច្នៃប្រតិដ្ឋនិងគិតចេញក្រៅពីប្រអប់ ដូច្នេះពួកគេអាចបញ្ចូលការសម្តែងផ្សេងៗទៀតដែលពួកគេធ្លាប់ឃើញនិងនាំយកគំនិតថ្មីៗមកពិភាក្សា។ គាត់មិនចង់ឱ្យពួកគេរាំងស្ទះដោយសារកង្វល់ថាគួរធ្វើមហោស្រពដូចម្តេចឬថាតើមហោស្រពគួរតែមានរូបរាងយ៉ាងម៉េចនោះទេ។

ពីដំបូង អ្នកហាត់ការគាំងខ្លាំងនឹងទម្រង់នៃរដ្ឋប្បវេណីដែលគេបានមើល ហើយហាក់មិនសូវជជែកពីការចូលចិត្តរបស់ពួកគេទេ។ ពួកគេមានគំនិតខុសគ្នា ប៉ុន្តែហាក់ទទួលយកវា ហើយ «សរសេរសិនទៅចាំសម្រេចពេលក្រោយ» (កំសត់និយាយទៅកាន់សំណាង) ។ ពេលពួកគេមានភាពម្ចាស់ការនិងជឿជាក់ជាងមុន ពេលខ្លះពួកគេជួបគ្នាដោយមិនចាំបាច់មានសេងឬតុលា ប៉ុន្តែការណ៍នេះបាននាំរកការទាស់ទែងគំនិត និងពាក្យសម្តីគ្នាដែរ (ឧ.ជុំវិញការចនាស្លាកសញ្ញាសម្រាប់មហោស្រព)។ ទោះបីមានការពិភាក្សាពីកម្មវិធីរួមមួយក៏ដោយ សេងបានឱ្យពួកគេម្នាក់ៗធ្វើកម្មវិធីរៀងខ្លួនដើម្បីឱ្យពួកគេអាច

ធ្លោកលើអ្វីដែល ម្នាក់ៗចង់បាន។ បន្ទាប់មកពួកគេចែករំលែកនិងពិភាក្សាជាមួយក្រុម។ សេងបានឱ្យពួកគេធ្វើកម្មវិធីរួមមួយដោយផ្អែកលើគំនិតពួកគេផ្ទាល់ ហើយជ្រើសរើសស្នាដៃចាស់ៗដែលបង្ហាញដោយសិល្បៈខ្មែរអមត៍។ អំឡុងពេលដំណើរការនេះ ពួកគេចាប់ផ្តើមដឹងថាពួកគេមិនឃើញមានស្នាដៃដែលត្រូវបានបង្ហាញនៅក្នុងរដ្ឋប្បវេណីរបស់សិល្បៈខ្មែរអមត៍ ធ្លោកលើកង្វល់របស់យុវជនទេ គឺមានតែរាង«ចាស់គំរិល»បន្តិច ហើយមើលឃើញថាស្នាដៃទាំងអស់នោះគឺសម្រាប់អ្នកដែលមានបទពិសោធន៍ច្រើនផ្នែកសិល្បៈជាជាងសម្រាប់អ្នកដែលត្រូវការស្វែងយល់ដំបូងអំពីសិល្បៈ

«យើងមានមូលបទនិងគោលបំណងរបស់យើង។ កម្មវិធីយើងធ្វើឡើងសម្រាប់យុវវ័យ កម្មវិធីរដ្ឋប្បវេណីត្រូវនឹងប្រធានបទរបស់គេ។ យើងមិនចង់ធ្វើតាមបែបរបស់សិល្បៈខ្មែរអមត៍ទេ យើងចង់មានអ្វីថ្មីសម្រាប់យុវវ័យ»

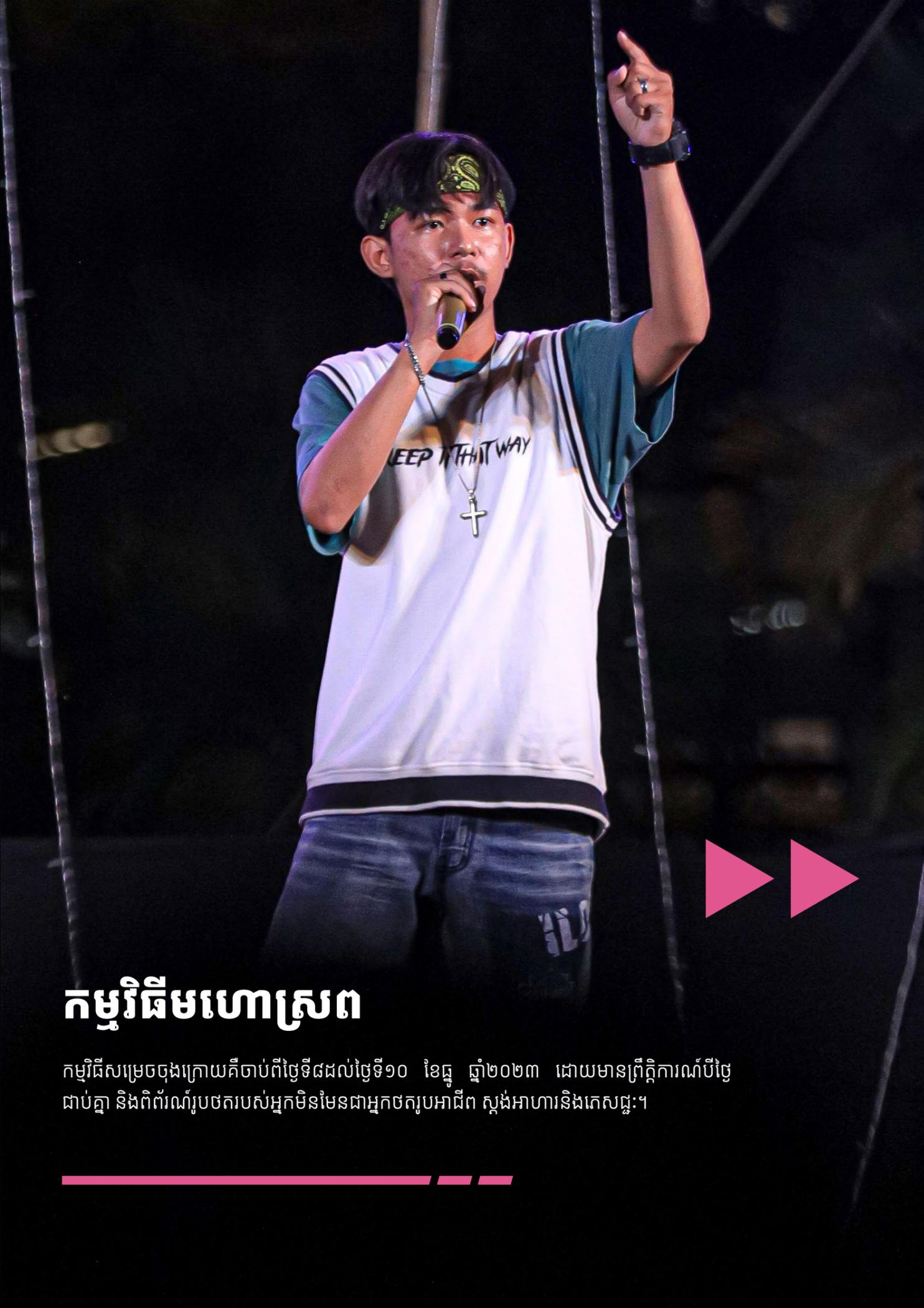
(កិច្ចសម្ភាសន៍មាយ បុប្ផារតនៈ)។

ទោះយ៉ាងណាពួកគេត្រូវឱ្យទៅគំនិតដើមរបស់ពួកគេ ហើយកែតម្រូវដាក់បញ្ចូលក្នុងកម្មវិធីដែលពួកគេបង្កើតរួមគ្នា។ រាប់ពូលគ្នានូវបែបផែនរបស់សិល្បៈខ្មែរអមត៍និងគំនិតរបស់ពួកគេផ្ទាល់ខ្លះ ហើយកែសម្រួលលម្អិតជាមួយសេងនិងតុលាមុននឹងបង្ហាញទៅថ្នាក់ដឹកនាំរបស់សិល្បៈខ្មែរអមត៍ដើម្បីទទួលបានការណែនាំ។ បន្ទាប់មកគឺ«ស្ទាត់ជ្រៀប»គ្មានអ្វីកើតឡើងច្រើនទេ ហើយការចូលរួមរបស់អ្នកហាត់ការហាក់ធ្លាក់ចុះដោយសារពួកគេចំណាយពេលច្រើនក្នុងការបំពេញភារកិច្ចដែលដាក់ឱ្យអ្នកហាត់ការចង់ធ្វើច្រើនជាងនេះ ជាពិសេសជុំវិញការផ្សាយពាណិជ្ជកម្មនិងបណ្តាញសង្គម ហើយពួកគេតែងតែនិយាយពីរឿងនេះ។ ទោះយ៉ាងណាសកម្មភាពពួកគេមិនត្រូវតាមឆន្ទៈដែលពួកគេលើកឡើងរហូតនោះទេ ហើយពេលពួកគេទទួលបានការបែងចែកការងារ គឺតែងតែប្រទាំងប្រទើសនឹងតារាងពេលវេលាផ្សេងទៀតនៃជីវិតរបស់ពួកគេ (ឧ.កិច្ចការសាលាការងារនៅកន្លែងធ្វើការសុខភាព។ល។)។

មានន័យថាពួកគេ មិនបានធ្វើការងារដែលដាក់ឱ្យឬធ្វើដែរតែយឺត។ មានមូលហេតុផ្សេងទៀតនៅក្នុងរឿងនេះដែលយើងនឹងលើកមកពិភាក្សានៅផ្នែកទី៤។ ប៉ុន្តែបញ្ហាសំខាន់គឺពីដំបូងឡើយ អ្នកហាត់ការបានចុះកិច្ចសន្យាតែលើការចនាមហោស្រពមិនមែនដំណើរការផលិតកម្មមហោស្រពទាំងមូលទេ ប៉ុន្តែក្រោយមកពួកគេត្រូវបានស្នើឱ្យធ្វើលើសពីនេះ។ អ្នកហាត់ការបានគូសបញ្ជាក់ពីភាពខុសគ្នារវាងការងារស្ម័គ្រចិត្តនិងការងារជាក់ស្តែង ព្រោះថាការធ្វើមហោស្រពមួយគឺជំនាស់សម្រាប់ពួកគេ។ ការរំពឹងទុកប្រហែលខ្ពស់ខ្លាំងពេក។ ពិតណាស់ អ្នកហាត់ការម្នាក់មិនមានវត្តមានពេលមហោស្រពទេ ប៉ុន្តែទៅចូលរួមកម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាលនៅប្រទេសថៃ ទោះបីគេបង្ហោះព័ត៌មានអំពីមហោស្រពនៅលើបណ្តាញសង្គមនិងទូរស័ព្ទមកក្រុមហាត់ការអំឡុងពេលមហោស្រពដើម្បីជួយសម្របសម្រួលក៏ដោយប៉ុន្តែគេមិនអាចមកជួយផ្ទាល់បានទេ។ យើងមិនអាចងាកទៅរកអ្វីផ្សេងមកជួយសម្រាប់ស្ថានភាពបែបនេះទេ។

ដើម្បីឱ្យដំណើរការទៅមុខ អ្នកហាត់ការបានកត់ទុកមតិយោបល់វិជ្ជមាននិងប្លែកៗមួយចំនួន របស់សិល្បៈខ្មែរអមតៈ។ ការណែនាំដ៏សំខាន់មួយដែលពួកគេបានទទួលគឺកុំឱ្យដូរទីកន្លែងរៀបចំកម្មវិធី ច្រើន ដោយសារការត្រូវការជំនួយផ្នែកបច្ចេកទេសច្រើនជាងអ្វីដែលអាចទៅរួច។ ពួកគេមិនបានគិតដល់ រឿងទីតាំងរៀបចំព្រឹត្តិការណ៍ជាក់ស្តែងទេព្រោះពួកគេមិនដឹងពីរឿងនេះ ហើយវាជាអ្វីដែលពួកគេបាន រៀនសូត្រនិងអនុវត្តតាម។ ជាលទ្ធផល មហោស្រពព្រាញធ្វើនៅតែមួយកន្លែង (Coconut Park) ដោយមានការបញ្ជាងភាពយន្តនៅមជ្ឈមណ្ឌលបុប្ផាណា។ អ្នកហាត់ការក៏ព្រមទទួលយកការណែនាំ ឱ្យបង្ហាញរបាំបុរាណនៅយប់ថ្ងៃទី១ ជាពិសេសរបាំជនជាតិដើមដែលពួកគេមិនបានដឹងច្រើនទេ ប៉ុន្តែ ពួកគេចង់មើល។ ពួកគេក៏ត្រូវបានលើកទឹកចិត្តឱ្យមានព្រឹត្តិការណ៍«គួរឱ្យភ្ញាក់ផ្អើល»ច្រើននៅយប់ ថ្ងៃទី១ដែរ ដើម្បីជួយបង្កើតភាពភ្ញាក់ផ្អើលអំពីមហោស្រពនិងទាក់ទាញមនុស្សឱ្យចូលទស្សនាជាជាង ការផ្តោតតែទៅលើការប្រគំន្រីនៅចុងបញ្ចប់។ ជាលទ្ធផល ពួកគេបានបញ្ចូលរបាំនិងកន្រ្តីស្ទរដៃប៉ុក ដែលទស្សនិកជនអាចចូលរំលែកបាននៅចុងបញ្ចប់នៃកម្មវិធីយប់ថ្ងៃទី១។

អ្នកហាត់ការបានរៀនសូត្រច្រើនអំពីសិល្បៈអំឡុងពេលរចនាកម្មវិធី ការរៀបចំថវិកា ទីតាំង សិល្បករ ដែលទំនេរនិងការរួមបញ្ចូលមធ្យោបាយសមស្របដែលចុងបញ្ចប់ទៅពួកគេធ្វើព្រឹត្តិការណ៍មួយដែល មិនខុសពីអ្វីដែលពួកគេចាប់ផ្តើមពីដំបូង។ ឧទាហរណ៍មាយ បុប្ផាតនៈ និងអ៊ុក លីគ្នាយយូ បាន ដាក់ស្ទើរចាំមណីមេខលាដែលពួកគេចូលចិត្ត មិនមែនដោយសារវាជាបុរាណទេ ប៉ុន្តែដោយសារ ពួកគេមើលឃើញថា វាជាបុរាណអំពីស្ត្រីរឹងមាំម្នាក់។ ឃ្លើន កំសត់ ក៏ចូលចិត្តរបាំនេះដែរ ដូច្នេះ ពួកគេសុទ្ធតែចង់បង្ហាញរបាំនេះនៅចុងបញ្ចប់នៃកម្មវិធី។ សិក្ខាសាលាពីសុខភាពផ្លូវចិត្ត សិទ្ធិមនុស្ស សុនរូបដ៏ឥដ្ឋ ការបង្ហាញទេពកោសលចម្រុះ ទាំងអស់នេះសុទ្ធតែជាជំនួយដែលក្រុមអ្នកហាត់ការ គិតថាសំខាន់ចំពោះពួកគេ ហើយក៏សំខាន់ចំពោះយុវជននៅកម្ពុជាដែរ។ ចំណុចទាំងអស់នេះសុទ្ធតែ មាននៅក្នុងពេលប្រមូលគំនិតដំបូងៗ ហើយនៅចុងបញ្ចប់ក៏មានបញ្ចូលនៅក្នុងកម្មវិធី (ទោះបីវា បាត់មួយរយៈអំឡុងពេលនៃការរកមើលស្នាដៃសិល្បៈដែលបង្ហាញដោយសិល្បៈខ្មែរអមតៈក៏ដោយ)។ ក្នុងរយៈពេល៦ខែ ក្រុមអ្នកហាត់ការបានអភិវឌ្ឍជាពិសេសលើភាពជឿជាក់លើខ្លួនឯងនិងបំណិនជីវិត ប៉ុន្តែអ្វីដែលពួកគេចូលចិត្តមិនបានផ្លាស់ប្តូរទេ។ ពិតណាស់នៅក្នុងមហោស្រពនេះ មានសម្តែងស្នាដៃ សិល្បៈតែមួយប៉ុណ្ណោះដែលមានប្រភពចេញពីកម្មវិធីរបស់សិល្បៈខ្មែរអមតៈ (ល្ខោនអានរឿង កូនមើល ហ្នំ! ឥន្ទធនុស្តាតណាស់! ដែលនិយាយអំពីការយល់ព្រមទទួលយកភាពជាអ្នកស្រឡាញ់ភេទដូចគ្នា នៅក្នុងរង្វង់គ្រួសារ)។ ព្រឹត្តិការណ៍ដូររូបមីរបស់សិល្បៈខ្មែរអមតៈគឺអស់ថ្ងៃជាងសកម្មភាពសិល្បៈ ប្រភេទផ្សេងៗទៀត (ឧ.ការសម្តែងការប្រគំន្រី) ដោយសារប្រាក់ខែនិងពេលវេលាហាត់សម។ ការជួល ទីតាំងក៏ថ្លៃដែរ គឺអស់ច្រើនជាងអ្វីដែលយើងគិត។ ចំណុចនេះនាំឱ្យមានការលើកឡើងថាតើយុវជន អាចបង្កើតព្រឹត្តិការណ៍ផ្សព្វផ្សាយពីសិល្បៈដោយឯករាជ្យពីអង្គការនិងម្ចាស់ជំនួយធំៗយ៉ាងម៉េចកើត។ ជាលទ្ធផល ស្នាដៃច្រើនដែលសិល្បៈខ្មែរអមតៈបង្ហាញ គឺមិនអាចយកមកសម្តែងបានទេ ហើយ ក្រុមអ្នកហាត់ការចង់បានស្នាដៃខ្លីៗ ទោះបីពួកគេសោកស្តាយដែលមិនអាចបង្ហាញល្ខោននិយាយរឿង ជម្រើសខ្ញុំ ក៏ដោយ។

កម្មវិធីមហោស្រព

កម្មវិធីសម្រេចចុងក្រោយគឺចាប់ពីថ្ងៃទី៨ដល់ថ្ងៃទី១០ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០២៣ ដោយមានព្រឹត្តិការណ៍បីថ្ងៃ ជាប់គ្នា និងពិព័រណ៍រូបថតរបស់អ្នកមិនមែនជាអ្នកថតរូបអាជីព ស្តង់អាហារនិងភេសជ្ជៈ។

ថ្ងៃទី ១

«យុវជននិងអតីតកាល»

យប់បើកកម្មវិធី

ការបង្ហាញខ្លីៗពីទម្រង់ផ្សេងៗនៃរបាំបុរាណនិងកន្ត្រៃ រួមមានភ្លេងមហោរី របាំជូនពរ របាំមណី មេឃលា និងកន្ត្រៃស្នូរឃុំក។

ថ្ងៃទី ២

«យុវជននិងបច្ចុប្បន្ន»

ពេលព្រឹក

សិក្ខាសាលា «ការថែទាំសុខភាពផ្លូវចិត្ត»

ពេលរសៀល

ទិដ្ឋភាពសង្គមពីក្រសែភ្នែកយុវជន - អានដោយ អ្នកនិពន្ធយុវក្មេង

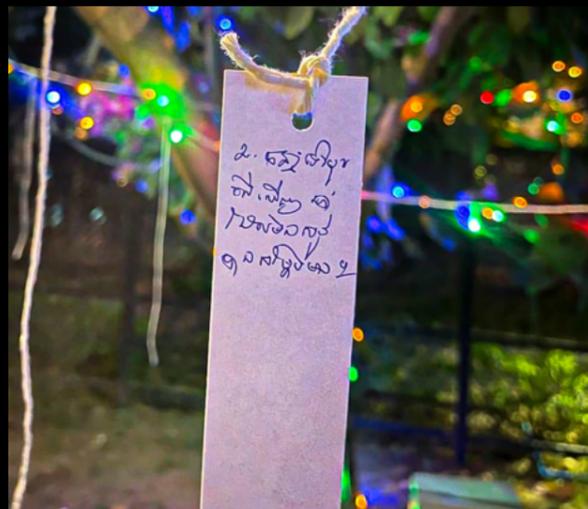
ពេលល្ងាច

ការសម្តែងផ្សេងៗ រួមមានរបាំប្រពៃណី ដូចជា របាំ តោតផលនិងរបាំបេះក្រវាញ ល្ខោនអានកូនមើលឃ្នុំ! ឥន្ទធនុស្សាតណាស់! របាំសហសម័យ ដោយក្រុម SilverBelle និងការសម្តែងរបស់ក្រុមស្តុរស្ត្រី មេធា។

ថ្ងៃទី ៣

«យុវជននិងអនាគត»

ពេលរសៀល

សិក្ខាសាលាជំនាញសិល្បៈ ដូចជាសូនរូបដឹកដួង គំនូរ រចនាប្រពៃណីនិងសហសម័យ ការនិពន្ធនៃទំនុកចម្រៀង ការបញ្ចាំងភាពយន្តនៅមជ្ឈមណ្ឌលបុប្ផាណា។

ពេលព្រឹក

វេទិកាពិភាក្សាពីតួនាទីយុវជន នៅក្នុងការចូលរួម អភិវឌ្ឍសង្គមតាមរយៈសិល្បៈ ការសម្តែងបទចម្រៀង អំពីគោលដៅអភិវឌ្ឍន៍ ប្រកបដោយចីរភាពរបស់ អង្គការសហប្រជាជាតិ និងដើមឈើសារបំណងដែល អ្នកចូលរួមអាចសរសេរសារទុកសម្រាប់អនាគត។

ពេលល្ងាច

ការបង្ហាញទេពកោសល្យចម្រុះ ការប្រកាសអ្នកឈ្នះ ការប្រកួតរូបថត ការសម្តែងអត្តសញ្ញាណ និងការ ប្រគំភ្លេងបំប៉ននិងហ៊ីបហុបជាមួយតន្ត្រីក៏ចម្រុះ។

អ្វីដែលលេចធ្លោគឺថា នៅក្នុងកម្មវិធីជាការ«រើសនិងលាយ»យ៉ាងប្រសប់ដើម្បីលើកស្ទួយការចូលរួមសកម្ម ដោយមានការសម្តែងខ្លីៗ វេទិកាពិភាក្សានិងសិក្ខាសាលា។ កម្មវិធីទាំងនេះទាក់ទាញយុវជនជនខណៈដែលលើកឡើងពីកង្វល់សំខាន់ៗក្នុងសង្គមដង ដូចដែលក្រុមអ្នកហាត់ការពិពណ៌នា *«យើងព្យាយាមផ្សារភ្ជាប់យុវជននិងសិល្បៈ ហើយនិងបញ្ហារបស់យុវជនតាមរយៈសិល្បៈ មិនមែនបញ្ហាទូទៅទេ។ ប៉ុន្តែខ្ញុំគិតថា វាឆ្លើយតបនឹងការចង់បានរបស់យើងគឺការផ្សារភ្ជាប់យុវជននិងសិល្បៈតាមរយៈមហោស្រពរបស់យើង»* (កិច្ចសម្ភាសន៍សុទ្ធ ពៅសំណាង)។ អ្នកសម្របសម្រួលមហោស្រព លោកសុង សេង គូសបញ្ជាក់ថា ក្រុមអ្នកហាត់ការរចនាមហោស្រពបែបផ្សេងៗនឹងសិល្បករដោយសារចំណាប់អារម្មណ៍របស់ពួកគេជាយុវជន។ រួមមានការផ្តោតលើសុខភាពផ្លូវចិត្តនិងសុខុមាលភាព សិទ្ធិមនុស្សភាពចម្រុះ សមភាពនិងការប្រើបណ្តាញសង្គម ជាជាងការផ្តោតលើតែវប្បធម៌ខ្មែរឬអត្តសញ្ញាណជាតិ។ *«ប្រសិនបើធ្វើការជាមួយសិល្បករប្រហែលពួកគេមិនប្រើពាក្យ ឬផ្តោតលើចំណុចទាំងអស់នោះទេ»* (កិច្ចសម្ភាសន៍សុង សេង)។ ពិតណាស់ កម្មវិធីមហោស្រពគឺខុសប្លែកគេបើនិយាយពីភាពចម្រុះនិងទម្រង់ និងការសម្តែងខ្លីៗ។ នេះជាជម្រើសរបស់ក្រុមអ្នកហាត់ការដែលមើលឃើញថាការសម្តែងវែងពេកធ្វើឱ្យពិបាកផ្លូវអារម្មណ៍និងមិនសូវគួរឱ្យចាប់អារម្មណ៍។ ដោយសារពួកគេជាក្មេងជំនាន់ Tik Tok ពួកគេចូលចិត្តរឿងខ្លីដែលងាយស្រួលមើល ហើយពួកគេគិតថាអាចទាក់ទាញយុវជនចូលក្នុងសិល្បៈ។ ជាលទ្ធផល គ្មានការសម្តែងមួយណាវែងជាង២០នាទីទេ។ ក្រុមអ្នកហាត់ការបារម្ភពីការធ្វើឱ្យសាធារណជនចូលមើលមហោស្រព ឧទាហរណ៍សិក្ខាសាលាពីគំនូរ សូន្យបដិវដ្តរាំ និងនិពន្ធនុកចម្រៀង គឺអនុញ្ញាតឱ្យមានការចូលរួមដោយផ្ទាល់ក្នុងសិល្បៈ ដោយគ្មានគំនាបឬការរើសលើភាពជំនាញ។ កម្មវិធីទាំងអស់នេះបើកឱ្យសាធារណជនសាកល្បងតែប៉ុណ្ណោះ។ បន្ថែមលើនេះទៀត ក្រុមអ្នកហាត់ការថែមទាំងបានពិពណ៌នាពីមហោស្រពប្រាប់ទៅមិត្តភក្តិទៀតផងដើម្បីឱ្យប្រាកដថាយុវជនដែលគ្មានបទពិសោធន៍ពីសិល្បៈអាចយល់បាន។

មានធាតុបីដែលត្រូវយកចិត្តទុកដាក់នៅពេលគិតអំពី ទំនាក់ទំនងរវាងក្រុមអ្នកហាត់ការនិងមហោស្រពក្នុងទម្រង់ជាការចូលរួមរបស់ពលរដ្ឋក្នុងសង្គម៖

- ទី១គឺរបៀបដែលដំណើរការ នៃការរចនានិងបង្កើតមហោស្រពបង្ហាញធាតុផ្សេងៗនៃការចូលរួមរបស់ពលរដ្ឋក្នុងសង្គមឬអភិវឌ្ឍជំនាញសម្រាប់រឿងនេះ។
- ទី២គឺរបៀបដែលមហោស្រព និងកម្មវិធីមហោស្រពលើកកម្ពស់ការចូលរួមសកម្មតាមរបៀបដែលឆ្លុះបញ្ចាំងពីយុវជននិងកង្វល់របស់សង្គមស៊ីវិល។
- ចុងក្រោយគឺគិតពីឥទ្ធិពលនៃការចូលរួមក្នុងមហោស្រពចំពោះទស្សនិកជននិងអ្នកស្ម័គ្រចិត្ត។

នៅផ្នែកទី ៣ នឹងផ្តោតលើចំណុចទី ១ ខាងលើ ផ្នែកទី ៤ ផ្តោតលើចំណុចទី ២ និងផ្នែកទី ៥ ផ្តោតលើចំណុចទី៣។

០៣

ការចងកម្មវិធីមហោស្រព

**ពេលល្ងាច ការចងនិងការអភិវឌ្ឍដំណើរការ
ផ្សព្វផ្សាយធាតុផ្សេងៗនៃការចូលរួមរបស់ពលរដ្ឋក្នុង
សង្គមតាមរយៈ**

- ការស្វែងយល់អំពីសិល្បៈ
- ការអនុវត្ត និងរៀនជំនាញដែលជួយដល់ការចូលរួមរបស់ពលរដ្ឋក្នុងសង្គម។

ការស្វែងយល់អំពីសិល្បៈ

រឿងសំខាន់មួយដែលក្រុមអ្នកហាត់ការចង់បានអំឡុងដំណើរការចនាមហោស្រពគឺការយល់ដឹងបន្ថែមអំពីសិល្បៈ។ ពួកគេសុទ្ធតែអះអាងពីការស្រឡាញ់សិល្បៈតាំងពីដំបូង ប៉ុន្តែពួកគេចង់ដឹងបន្ថែម។ ដូចបញ្ជាក់ខាងលើ ការចែករំលែកចំណេះដឹងនិងការរៀនសូត្រពីសិល្បៈត្រូវបានគេមើលឃើញថាជាផ្នែកមួយនៃការចូលរួមស៊ីវិលនៅក្នុងចំណោមយុវជន។ នេះព្រោះតែសិល្បៈត្រូវបានគេមើលឃើញថាមានគុណតម្លៃប្រយោជន៍ចំពោះជាតិ ថែរក្សារប្បធម៌និងអត្តសញ្ញាណខ្សែភ្នំរង្ស៊ី និងផ្សារភ្ជាប់នឹងសង្គម។ តាំងពីលើកដំបូងពេលជួបសួរពួកគេពីអ្វីដែលពួកគេសង្ឃឹមទទួលបានតាមរយៈការចនាមហោស្រពនេះ ក្រុមអ្នកហាត់ការប្រាប់ថាពួកគេចង់រៀនបន្ថែមពីដំណើរការច្នៃប្រតិដ្ឋនិងកម្លាំងជំរុញរបស់សិល្បករ រួមមានតើសិល្បករបានគំនិតមកពីណា តើពួកគេផ្សារភ្ជាប់នឹងសង្គមដូចម្តេច ហើយតើពួកគេធ្វើដូចម្តេចឱ្យស្នាដៃពួកគេទាក់ទាញទស្សនិកជន។ ក្រុមអ្នកហាត់ការក៏ចង់រៀនពីប្រវត្តិទម្រង់សិល្បៈនិងអត្ថន័យរបស់វាផងដែរ ព្រោះពួកគេមានអារម្មណ៍ថាពួកគេដឹងខ្លះៗពីសិល្បៈ ប៉ុន្តែមិនទាន់គ្រប់គ្រាន់។ ឧទាហរណ៍ពេលជួបគ្នាដំបូងៗ ពេលពួកគេប្រមូលគំនិត ក្រុមអ្នកហាត់ការមិនស្គាល់ពាក្យបច្ចេកទេសឬឈ្មោះទម្រង់សិល្បៈផ្សេងៗទេ។ ការមើលកម្មវិធីចាស់ៗរបស់រដ្ឋប្បវេណីជំរុញពួកគេឱ្យបានមើលឃើញទម្រង់ផ្សេងៗនិងបញ្ជាក់ពីកង្វះការយល់ដឹងរបស់ពួកគេក្នុងវិស័យនេះ។

ពីមុនមកក្រុមអ្នកហាត់ការធ្លាប់បានឃើញនិងចូលរួមក្នុងសិល្បៈទស្សនីយភាពបុរាណដែរ។ នៅពេលពួកគេទទួលបានបទពិសោធន៍ប្លែកពីមុន បានឃើញទម្រង់សិល្បៈប្លែកពីមុន គឺអាចពាក់ការគិតនិងការចូលចិត្តដើមដំបូងរបស់ពួកគេបាន។ ឧទាហរណ៍ លីគ្គយយូចូលចិត្តល្ខោននិយាយ ភាពយន្តនិងតន្ត្រី រតនៈចូលចិត្តសិល្បៈបុរាណដោយសារទទួលបានទិពលពីគ្រូរបស់នាង កំសត់ចូលចិត្តរបាំបុរាណ សំណាងមានបទពិសោធន៍ច្រើនទាក់ទងនឹងសិល្បៈនិងមានចំណេះដឹងច្រើនដែរ។ ចំណុចរួមគឺថាពួកគេមិនយល់ពីសិល្បៈសហសម័យទាំងស្រុងទេ (មិនថាទម្រង់សូន្យឬប្លូស្សនីយភាព)។ ក្រុមអ្នកហាត់ការចូលចិត្តជាពិសេសល្ខោននិយាយ ព្រោះវាងាយស្រួលយល់និងនិយាយពីបញ្ហាសង្គម ហើយធ្វើឱ្យមនុស្សគិតពិចារណា។ ក្រុមអ្នកហាត់ការសុទ្ធតែយល់ថាសិល្បៈផ្សារភ្ជាប់ (ឬគ្រូតែ) នឹងបញ្ហាហើយនិងតម្រូវការសង្គម។ ពួកគេថាសិល្បៈគឺសម្រាប់ផ្សព្វផ្សាយសារ នាំមនុស្សមកជួបជុំគ្នា បង្កើតឱ្យមានការផ្លាស់ប្តូរនៅក្នុងសង្គម និងសម្រាប់«ការអភិវឌ្ឍសង្គម» (ទោះបីឃ្លានេះត្រូវបានប្រើច្បាស់ៗក៏ដោយ)៖

“

«សិល្បៈជាឧបករណ៍ទំនាក់ទំនង រវាងរឿងវិជ្ជមាននិងអវិជ្ជមាន បុរាណនិងសម័យ និងរឿងផ្សេងទៀតដែលប្រជាជនអាចស្រូបយកបានពេលមើល ស្តាប់និងប៉ះពាល់វា។»

(ចម្លើយរបស់កំសត់) ។

“

«សិល្បៈគឺជាមធ្យោបាយមួយដ៏មានឥទ្ធិពលក្នុងការលើកកម្ពស់ចំណេះដឹង និងបញ្ហាសង្គម ក៏ដូចជាការកៀរគរមតិសម្រាប់ការផ្លាស់ប្តូរ។»

(ចម្លើយរបស់សំណាង)

អ្នកហាត់ការខ្លះក៏បានឱ្យដឹងដែរថាការដែលចូលរួមក្នុងដំណើរការនេះ និងចូលរួមក្នុងសិល្បៈគឺបង្ហាញពីភាពជា «ពលរដ្ឋល្អ» (ចម្លើយរបស់រតនៈ) និងអនុញ្ញាតឱ្យមានការចូលរួមពេញលេញក្នុងសង្គម៖

“

«ខ្ញុំគិតថាយើងកំពុងតែចូលរួមហើយពេលនេះ (តាមរយៈការហាត់ការងារនេះ) ព្រោះការបង្កើតមហោស្រពមួយគឺមានអត្ថន័យខ្លាំងណាស់។ នេះជាការចូលរួមដ៏ធំមួយសម្រាប់យុវជនព្រោះយើងមកពីវិស័យឧស្សាហកម្ម ហើយយើងកំពុងបង្កើតមហោស្រពមួយដ៏មានន័យនិងមានឥទ្ធិពល កើតចេញពីការដាក់គំនិតពួកយើងបញ្ចូលគ្នា»

(កំសត់ អ្នកហាត់ការ)។

ទោះយ៉ាងណាការយល់ដឹងអំពីសិល្បៈមិនមែនងាយស្រួលទេសម្រាប់អ្នកហាត់ការ ហើយដោយសារត្រូវគេចោះចូលក្នុងដំណើរការដែលពួកគេមិនច្នឹក ធ្វើឱ្យពួកគេខ្វះខាតចិត្តក្នុងការបញ្ចេញគំនិត។ បន្ទាប់ពីជួបគ្នាអាទិត្យទី១ ពួកគេឆ្លើយត្នាមៗថា សិល្បៈគឺជាការងារពិបាកជាងការគិតនិងការរំពឹងទុករបស់ពួកគេ។ ពួកគេមិនបានតាមប្រយល់ពីការពិភាក្សាឬអ្វីដែលកើតឡើងទេ។ ចំណុចនេះបង្ហាញច្បាស់នៅក្នុងកំណត់ហេតុប្រចាំសប្តាហ៍របស់អ្នកហាត់ការដែលនិយាយតែពេលណាពួកគេច្បាស់ពីគំនិតខ្លួនឯងឬមានអារម្មណ៍«យ៉ាប់ខ្លាំង» ព្រោះពួកគេមិនច្បាស់ពីគំនិតរបស់ពួកគេឬមានអារម្មណ៍ថាពួកគេយល់មិនបានគ្រប់គ្រាន់ពីសិល្បៈ។ ម្តងនោះយើងបានផ្ទៀងផ្ទាត់ពីរឿងនេះតាមរយៈការស្រាវជ្រាវ តុលានិងខ្ញុំបាននិយាយជាមួយសេងអំពីរឿងនេះ។

បន្ទាប់ពីកិច្ចពិភាក្សារបស់ពួកយើង តុលានិងសេងបានប្រាប់ពីមានពិព្រឹត្តិការណ៍សិល្បៈផ្សេងៗដល់អ្នកហាត់ការ ហើយលើកទឹកចិត្តពួកគេឱ្យទៅចូលរួម ដើម្បីឱ្យពួកគេបានឃើញច្រើន និងពង្រីកចំណេះដឹងរបស់ពួកគេ (ព្រឹត្តិការណ៍សិល្បៈអាចនឹងពិបាករកប្រសិនបើយើងមិនតាមដានព័ត៌មានឱ្យត្រូវមនុស្ស ទំព័រហ្វេសប៊ុកឬគេហទំព័រក្រោមឱ្យត្រូវទេនោះ)។ ក្រុមអ្នកហាត់ការធ្វើវាបានម្តងម្កាល ហើយជំនួបផ្ទាល់បញ្ចប់ទៅដោយការទស្សនាពីរណ៍ប្រតិភូការណ៍សិល្បៈស្រដៀងនេះ។

តាមរយៈការរៀនបន្ថែមអំពីសិល្បៈ ក្រុមអ្នកហាត់ការបានឈានទៅដល់កម្រិតយល់ដឹងស៊ីជម្រៅ ទាំងរឿងសិល្បៈទាំងខ្លួនឯងក្នុងនាមជាឯកត្តបុគ្គល ៖

“

«ខ្ញុំចូលរួមក្នុងសិល្បៈ ប៉ុន្តែខ្ញុំនៅឈរត្រង់ទីតាំងមួយដែលមានខ្ញុំម្នាក់ឯង។ ខ្ញុំមិនបានឱ្យខ្លួនឯងទៅស្គាល់សិល្បករ និងបរិយាកាសសិល្បៈទេ។ [...] ខ្ញុំមិនដឹងថាខ្ញុំអាចចូលរួមចំណែកក្នុងសិល្បៈរបៀបណា ហើយអភិវឌ្ឍខ្លួនឯងរបៀបណាទេ ប៉ុន្តែខ្ញុំចង់ចូលឱ្យជិតរាសិនដំបូង។ ដោយសារថាខ្ញុំជាផ្នែកមួយនៃកម្មវិធីនេះ ខ្ញុំបានយល់ដឹងអំពីសិល្បៈបន្តិចម្តងៗ។ ខ្ញុំចាប់ផ្តើមស្រាវជ្រាវពីទម្រង់សិល្បៈដែលខ្ញុំអត់ស្គាល់ពីមុន។ ប៉ុន្តែវាមិនមែនតែអំពីស្នាដៃសិល្បៈទេ។ មានទម្រង់សិល្បៈខ្លះដែលខ្ញុំធ្លាប់មើលពីមុន ប៉ុន្តែខ្ញុំមិនដឹងថាអ្នកណាជាអ្នកបង្កើតវា។ មានសិល្បករខ្លះខ្ញុំទើបតែស្គាល់ ប៉ុន្តែខ្ញុំមិនទាន់បានមើលស្នាដៃពួកគេទេ។ តាមរយៈការរួមគ្នាជ្រើសរើសស្នាដៃសម្រាប់ដាក់ក្នុងកម្មវិធីពួកយើង ខ្ញុំបានពង្រីកចំណេះដឹងមួយកម្រិតទៀត»

(សម្ភាសន៍អ៊ុក លីគ្លាយយូ)។

“

«ពីមុន ខ្ញុំមើលតែការសម្តែងបានត្រឹមតែមើល។ ខ្ញុំមិនបានយកចិត្តទុកដាក់ដើម្បីមើលឱ្យឃើញពីតម្លៃវាទេ។ [...] ខ្ញុំស្គាល់ខ្លួនឯងជាអ្នកមុន ហើយខ្ញុំអាចចូលរួមចំណែកក្នុងសិល្បៈ»

(កិច្ចសម្ភាសន៍ឃឿន កំសត់)។

ក្រុមអ្នកហាត់ការបានរៀបរាប់ដែរថាពួកគេ «ទៅមើលពីរណ៍ វេទិកាពិភាក្សានិងសិក្ខាសាលាសកម្មជាងមុន» (កិច្ចសម្ភាសន៍មាយ បុប្ផារតនៈ) ព្រោះតែពួកគេចូលរួមរៀបចំមហោស្រព។ ទោះបីពួកគេបានយល់អំពីសិល្បៈខ្លះតាមរយៈការស្រាវជ្រាវពីការសម្តែងនៅក្នុងកម្មវិធីរដ្ឋប្បវេណីមុនៗក៏ដោយ ក្រុមអ្នកហាត់ការមានអារម្មណ៍ថា ពួកគេបានរៀន និងចូលរួមច្រើនបំផុតពេលពួកគេទៅចូលរួមព្រឹត្តិការណ៍សិល្បៈជាក្រុមបន្ទាប់ពីការប្រជុំនៅសិល្បៈខ្មែរអមតៈ ឬពេលពួកគេនិយាយជាមួយសិល្បករផ្ទាល់។ នៅក្នុងដំណាក់កាលរចនា និងរៀបចំផែនការសម្រាប់មហោស្រព សិល្បករត្រូវបានអញ្ជើញមកធ្វើបង្ហាញខ្លីមួយអំពីមហោស្រពឬនិយាយជាមួយអ្នកហាត់ការអំពីសិល្បៈរបស់ពួកគេ ហើយក្រោយមកទៀតក្រុមអ្នកហាត់ការចូលទៅរកសិល្បករខ្លួនឯងដើម្បីសួរសំណួរ។ ក្រុមអ្នកហាត់ការមានអារម្មណ៍ថា ជំនួបផ្ទាល់ប្រភេទនេះមានន័យនិងជំរុញឱ្យពួកគេចូលរួមបានច្រើនបំផុត។ ពួកគេចូលចិត្តទស្សនកិច្ចដែលមានការដឹកនាំ និងទៅជាមួយអ្នកផ្សេងៗទៀត ជាជាងការទៅមើលតែឯង៖

“

«ការពិភាក្សាក្រុមនិងយោបល់ផ្សេងៗ យើងបានទទួលពីអ្នកធ្លាប់មានបទពិសោធន៍ពីវា និងអ្នកធ្លាប់រៀបចំព្រឹត្តិការណ៍ និងសិល្បករ។ ថ្ងៃមួយ ខ្ញុំបានសួររបងវ៉ានី (ផែត វ៉ានី) អំពីរបៀបណាមេខលា។ ប្រសិនបើខ្ញុំមិនបានសួរគាត់ទេ ខ្ញុំប្រហែលចេះតែដាក់របៀបនេះសម្តែងលើឆាកតាមចិត្ត។ ខ្ញុំអត់ដឹង។ [...] យើងតែងតែរៀនពីនេះពីនោះព្រោះពេលយើងរចនា យើងចាប់ផ្តើមមានអារម្មណ៍មិនពេញចិត្ត ហើយរកអ្វីដែលល្អសមរម្យ។ យើងសួរសំណួរ និងដេញដោលគ្នាទៅវិញទៅមក»

(សុទ្ធ ពៅសំណាង អ្នកហាត់ការ)។

ជំនាញនានាសម្រាប់ការចូលរួមរបស់ពលរដ្ឋក្នុងសង្គម

ក្រុមអ្នកហាត់ការត្រូវឆ្លងកាត់ការកសាងទំនាក់ទំនងជាមួយមនុស្សខុសៗគ្នា។ តាមរយៈការងារនេះ ឥទ្ធិពលសំខាន់មួយនៃការចូលរួមក្នុងមហោស្រពគឺការប្រើប្រាស់និងការអភិវឌ្ឍជំនាញដែលមានសារៈសំខាន់ក្នុងការលើកកម្ពស់ការចូលរួមស៊ីវិល។ ជំនាញសម្របសម្រួល ចរចា យល់ ជឿជាក់ និងដឹកនាំ គឺសំខាន់ណាស់នៅក្នុងបរិបទប្រទេសកម្ពុជា៖

“

ខ្ញុំមិនដឹងថាត្រូវចាប់ផ្តើមយ៉ាងម៉េច [រចនាមហោស្រព]។ បន្ទាប់មក ខ្ញុំបានដឹងថា យើងត្រូវរកមូលបទនិងមើលពីបញ្ហាសង្គមរបស់យើង។ យើងក៏ត្រូវមើលដែរថាវាឆ្លើយតបនឹងតម្រូវការរបស់អ្នកទទួលបានផលឬអត់ តើពួកគេមកពីណា តើមហោស្រពប្រារព្ធនៅឯណា។ យើងត្រូវមានវត្ថុបំណងសម្រាប់មហោស្រព ហើយយើងជ្រើសរើសស្នាដៃដែលស្របនឹងវត្ថុបំណងរបស់មហោស្រពយើង។ យើងម្នាក់ៗមានកម្មវិធីរៀនខ្លួន តែយើងត្រូវសម្របសម្រួលគ្នាទៅវិញទៅមកដើម្បីជ្រើសរើសស្នាដៃដែលត្រូវនឹងទស្សនិកជន និងមូលបទប្រចាំថ្ងៃរបស់យើង។ នេះជាចំណេះដឹងថ្មីដែលខ្ញុំបានរៀន។ ធ្វើការជាក្រុមក៏ជាបទពិសោធន៍ថ្មីដែរ»

(ឃ្លើន កំសត់ អ្នកហាត់ការ)។

ក្រុមអ្នកហាត់ការបាននិយាយអំពីតម្រូវការនៃការសម្របសម្រួលជាមួយគ្នាទៅវិញទៅមកដើម្បីជ្រើសរើសការសម្តែងដែលពួកគេចង់បាននិងថ្លឹងថ្លែងវាជាមួយនឹងមូលបទរបស់មហោស្រពនិងថវិកា។ លើសពីនេះទៀត លោក សុង សេង តែងតែសួរក្រុមអ្នកហាត់ការជាក្រុមថាតើពួកគេយល់ស្របទាំងអស់គ្នាលើការសម្រេចណាមួយឬអត់ ហើយប្រាប់ពួកគេថា «ទាំងអស់គ្នាត្រូវការការពារគំនិតខ្លួនឯង។ កុំចេះតែគ្រាន់តែនិងយកចិត្តអ្នកផ្សេង បើមិនអ៊ីចឹងទេនឹងមិនបានឃើញគំនិតខ្លួនឯងនៅក្នុងហ្នឹងទេ។ ប៉ុន្តែវាមិនមែនមានន័យថាទាំងអស់គ្នាត្រូវឈ្លោះគ្នាដោយគ្មានមូលហេតុនោះទេ។ ទាំងអស់គ្នាត្រូវតែមានហេតុផលខ្លួនឯង» (កិច្ចសម្ភាសន៍សុង សេង)។ នៅក្នុងបទសម្ភាសន៍និងក្រុមពិភាក្សា ក្រុមអ្នកហាត់ការរៀបរាប់ពីសារៈសំខាន់ដែលគ្រប់គ្នាត្រូវយល់ពីគំនិតសំខាន់និងទិសដៅ ទោះបីជាពួកគេដើរតាមប្តូរអនុវត្តតាមគំនិតនរណាម្នាក់ក៏ដោយ។ ការសម្រេចបែបសមូហភាពនិងប្រជាធិបតេយ្យបែបនេះមិនមែនងាយស្រួលអនុវត្តទេដោយសារតែម្នាក់ៗមានបុគ្គលិកលក្ខណៈនិងការចូលចិត្តខុសៗគ្នា។ សេងក៏បានពិពណ៌នាដែរថាគាត់មានអារម្មណ៍មិនច្បាស់ថាត្រូវធ្វើអន្តរាគមន៍ពេលណា។ វាជាបទពិសោធន៍ថ្មីសម្រាប់ទាំងអស់គ្នាដែលធ្វើការរៀបរយនេះ។

ដោយសង្កេតមើលក្រុមអ្នកហាត់ការជាច្រើនខែ វាច្បាស់ណាស់ថា អ្នកហាត់ការខ្លះមានភាពជឿជាក់និងហ៊ាននិយាយច្រើន អ្នកខ្លះទៀតចូលចិត្តអង្គុយស្តាប់ហើយពិចារណាខ្លះទៀតចូលចិត្តច្បាស់ពីគំនិតខ្លួនឯងសិនមុននឹងនិយាយ

ហើយខ្លះមិនចូលចិត្តបង្កើតការពិភាក្សាឬជជែកវែកញែកតែម្តង។ លើសពីនេះទៀត លក្ខណៈពិសេសនៃវប្បធម៌ត្រូវតែយកចិត្តទុកដាក់ ជាពិសេសដោយសារយុវតីរីនាក់ច្រើនតែស្ងាត់ស្ងៀមមិនសូវនិយាយស្តី។ ដូចអ៊ុក លីក្លាយុ និយាយនៅក្នុងបទសម្ភាសន៍នេះ «ខ្ញុំមិនទុកចិត្តលើគំនិតខ្លួនឯង» ហើយនាងបានបន្តបន្ថែមទៀត។ នៅក្នុងបទសម្ភាសន៍ ក្រុមអ្នកហាត់ការដឹងថា ប្រសិនបើពួកគេមានគំនិតអ្វីមួយ ពួកគេត្រូវការការគាំទ្រពីអ្នកផ្សេងទៀតដើម្បីអនុវត្ត ហើយតស៊ូមតិអំពីគំនិតនេះព្រោះពួកគេដឹងថាវានឹងទទួលបានការគាំទ្រនៅក្នុងក្រុម។ អ្នកហាត់ការមិនអាចជួបគ្នាផ្ទាល់រហូតទេហើយតែងតែជួបគ្នាតាមហ្វេសប៊ុកដោយហេតុថាសំរស់នៅរតនៈគីរីការលំបាកក្នុងការរៀបចំការជួបផ្ទាល់ និងថ្លៃថ្នូរពេលជួបគ្នាផ្ទាល់ម្តងៗ។ ក្រុមអ្នកហាត់ការយល់ឃើញថាការជួបតាមអនឡាញគឺពិបាក ព្រោះមានការរំខាននៅផ្ទះនិងប្រព័ន្ធអ៊ីនធឺណែតអាចរអូល ជាពិសេសកំសត់។ មានការជជែកគ្នាកើតឡើងជុំវិញថាតើបញ្ចូលអ្នកដែលមានបទពិសោធន៍តិចដោយរបៀបណា ហើយថាតើការចូលរួមនៅក្នុងស្នាដៃសិល្បៈនៅតាមខេត្ត ឬក្រុងនៅក្រៅក្រុងភ្នំពេញដោយរបៀបណា។ វាសំខាន់ណាស់ក្នុងការរក្សាឱកាសសម្រាប់យុវជននៅតាមខេត្ត ប៉ុន្តែវាអាចនឹងមានប្រយោជន៍ជាងបើនិយាយពីភាពងាយស្រួលនៃការចូលរួមនិងអារម្មណ៍ម្ចាស់ការ ដោយមិនលាយការចូលរួមពីយុវជនទូទាំងកម្ពុជា ប៉ុន្តែផ្អែកតាមក្រុងឬខេត្តទៅតាមសកម្មភាពដឹកនាំរបស់យុវជន។ គឺព្រោះតែវាងាយស្រួលក្នុងការសម្របសម្រួលការប្រជុំក្រុមនិងការងារដោយជួបផ្ទាល់។

ក្រុមអ្នកហាត់ការចូលចិត្តនិងស្នើការប្រជុំផ្ទាល់ និង ចូលចិត្ត«ដើរលេង»ជាមួយគ្នា។ ពួកគេនិយាយថា ពួកគេគួរតែជួបគ្នាឱ្យ បានច្រើនដើម្បីពង្រឹងទំនាក់ទំនងជាមួយគ្នាដោយហេតុថាដំណើរការរៀបចំ មហោស្រពកាន់តែស្រួល តានតឹង និងបង្កើតគម្លាតក្នុងចំណោមពួកគេ។ ទោះយ៉ាងណាយើងកត់សម្គាល់ឃើញថា ក្រុមអ្នកហាត់ការមានភាព ជឿជាក់ និងអាចបញ្ចេញមតិច្រើនឡើង។ ពួកគេព្យាយាមស្វែងរកគំនិតថ្មីៗ។ ដំណើរការក្នុងការបង្កើតមហោស្រពអនុញ្ញាតឱ្យមានការបង្ហាញខ្លួនឯង ប្រកបដោយភាពច្នៃប្រតិដ្ឋ ហើយសម្រាប់ក្រុមអ្នកហាត់ការ ពួកគេត្រូវចរចា ទៅកាន់ក្រុម ឧទាហរណ៍កិច្ចពិភាក្សាពីទីតាំង៖

“

«នៅក្នុងការប្រជុំដាច់ដោយឡែកដំបូងរបស់យើង យើង ឈ្មោះគ្នាជាលើកដំបូងទាក់ទងនឹងរឿងទីតាំង (កំសត់ ៖ រាជា រឿងសំខាន់ណាស់)។ មហោស្រពបីថ្ងៃ មែនទេ? តាមពិត ខ្ញុំ អរគុណពេលក្រុមពិភាក្សាថាធ្វើបីថ្ងៃ។ ពួកគាត់បានសម្រេចថា ធ្វើ៣ថ្ងៃទៅហើយ។ ខ្ញុំគិតថា វាច្រើនពេក។ ខ្ញុំគិតថា ២ថ្ងៃល្អ ជាង។ បន្ទាប់ពីកិច្ចពិភាក្សារបស់យើង យើងបានសម្រេចថា ធ្វើ២ថ្ងៃកន្លះ។ (សំណាង៖ ប៉ុន្តែខ្ញុំគិតថាធ្វើតែ២ថ្ងៃដូចពីដើម ដំបូង)។ ខ្ញុំគិតថា មហោស្រព២ថ្ងៃអាចធ្វើតែនៅកន្លែងមួយ ប៉ុន្តែបង(សំណាង)ថា បួនទាក់យើងត្រូវទទួលខុសត្រូវព្រឹត្តិ ការណ៍នៅទីតាំងខុសៗគ្នា។ ក្នុងមួយថ្ងៃ មានព្រឹត្តិការណ៍នៅ ទីតាំងខុសៗគ្នា។ ខ្ញុំរិលរលំហើយ ខ្ញុំមិនដឹងត្រូវឆ្លើយយ៉ាងម៉េច។ [សំណាង៖ យើងអត់យល់ដូចគ្នា]។ វាពិតជាត្រូវការពេល

(អ៊ុក លីគួយយូ អ្នកហាត់ការ)។

ក្នុងនាមជាអ្នកសម្របសម្រួលម្នាក់ សេងមើលឃើញពីភាពជឿជាក់និង សេរីភាពដែលមាននៅក្នុងខ្លួនអ្នកហាត់ការ ហើយភាពជាម្ចាស់ការលើ មហោស្រពរបស់ពួកគេក៏ខ្លាំងជាងមុន។ នៅក្នុងការស្ទង់មតិអំពីជំនាញ ដែលអ្នកហាត់ការមានអារម្មណ៍ថាបានប្រើបានរៀន និងទទួលបានតាមរយៈ ដំណើរការរៀបចំមហោស្រពនេះ ពួកគេរៀនហ៊ាននិយាយនិងបញ្ចេញមតិ ជាជំនាញដែលពួកគេបានអភិវឌ្ឍ ហើយរៀនពីអ្នកសម្របសម្រួលអំពី ការប្រើជំនាញច្រើនដើម្បីរកចម្រើន។ ពួកគេចង់រៀនថែមអំពីជំនាញ ទំនាក់ទំនងនិងការបញ្ចុះបញ្ចូល ដោយពួកគេលើកឡើងថា ភាពមិនស្មើគ្នា ក្នុងការចូលរួមគឺជាអ្វីដែលពួកគេចង់ធ្វើឱ្យប្រសើរឡើង។

គួរឱ្យចាប់អារម្មណ៍ គ្មានអ្នកហាត់ការណាម្នាក់ចង់«ដឹកនាំ»មហោស្រព ហើយក៏គ្មានអ្នកចង់ ជំរុញនរណាម្នាក់ឱ្យគ្រប់គ្រងដែរ ដោយសារពួកគេផ្ដោតលើការសម្រេចចិត្តជាសហគ្រាម។ ទោះបីជា អ្នកខ្លះមានលក្ខណៈជាអ្នកគ្រប់គ្រង ប៉ុន្តែពួកគេមើលមិនឃើញខ្លួនឯងធ្វើជាអ្នកដឹកនាំទេ។ អ្នក ហាត់ការភាគច្រើនលើកឡើងនៅក្នុងការស្ទង់មតិអំពីជំនាញ ថាជំនាញភាពជាអ្នកដឹកនាំជាអ្វីដែល ពួកគេចង់អភិវឌ្ឍអំឡុងពេលរចនាមហោស្រព ពាក់ព័ន្ធនឹងធ្វើម៉េចឱ្យមានគំនិតច្បាស់ សមត្ថភាព ផ្នែកទំនាក់ទំនងនិងការសម្របសម្រួល។ ប៉ុន្តែពួកគេមានអារម្មណ៍ថា ការរចនាមហោស្រពបាន ផ្លាស់ប្តូរពួកគេឱ្យមានទំនួលខុសត្រូវជាងមុន ចេះជំនាញដោះស្រាយបញ្ហា និងមានគំនិតវិភាគ អាច «មើលឃើញប្រសគល់នៃបញ្ហា» (កិច្ចសម្ភាសន៍អ៊ុក លីគួយយូ)។ អ្នកហាត់ការខ្លះមានអារម្មណ៍ថា ពួកគេប្រើជំនាញដែលគេមានស្រាប់ជាងការអភិវឌ្ឍជំនាញថ្មី ជាពិសេសពេលពួកគេត្រូវប្រើបណ្តាញ ដែលពួកគេមានស្រាប់ដើម្បីជួយរចនាមហោស្រព (ជាពិសេសសុទ្ធ ពៅសំណាង ពាក់ព័ន្ធនឹង អ្នកចូលរួមការបង្ហាញម៉ូដនិងវេទិកាពិភាក្សា)។ ក្រុមអ្នកហាត់ការចង់រៀនថែមអំពីការកៀរគរធនធាន ជាពិសេសការស្វែងរកអ្នកឧបត្ថម្ភ និងការចរចាជាមួយពួកគេ។ បញ្ហាចរិកត្រូវបានបង្ហាញទៅកាន់អ្នក ហាត់ការបន្ទាប់ពីកម្មវិធីដំបូងរបស់ពួកគេត្រូវបានរចនាឡើង នាំឱ្យមានការផ្លាស់ប្តូរ ហើយពួកគេគ្មាន ពេលគ្រប់គ្រាន់ក្នុងការស្វែងរកអ្នកឧបត្ថម្ភផ្សេងទៀតទេ (ទោះបីពួកគេបានធ្វើការលើផ្នែកនេះក៏ដោយ)។ នេះប្រហែលជាអ្វីមួយដែលគួរតែបង្ហាញប្រាប់ពួកគេតាំងពីចាប់ផ្តើមដំបូងដោយហេតុថាអ្នកហាត់ ការចាប់អារម្មណ៍នឹងរឿងនេះដោយសារជំនាញអាចផ្ទេរបន្តដែលអាចនឹងមានប្រយោជន៍នៅក្នុង សង្គម។

០៤

ការចូលរួមក្នុង មហោស្រពពិភពលោក

ក្នុងផ្នែកនេះ យើងពិភាក្សាអំពីរបៀបផ្សព្វផ្សាយ
មហោស្រពនិងកម្មវិធីមហោស្រពឱ្យមានការចូលរួម
យ៉ាងសកម្ម និងរបៀបដែលសកម្មភាពនេះមាន
ទំនាក់ទំនងនឹងសង្គម។ យើងនឹងពិចារណាជរាភាព
មួយចំនួនខាងក្រោមនេះ៖

- ការផ្សព្វផ្សាយព្រឹត្តិការណ៍
- អ្នកស្ម័គ្រចិត្ត
- ភាពចម្រុះនិងបរិយាបន្នក្នុងការចូលរួម និងសមត្ថភាពបង្កើត
សាមគ្គីភាព និងការប្រើប្រាស់ភាពស្នាហាប់របស់យុវជនឱ្យទៅជា
ប្រយោជន៍។

ការផ្សព្វផ្សាយមហោស្រព

រឿងដំបូងគេដែលត្រូវយកមកពិចារណាក្នុងការចូលរួមនេះគឺការផ្សព្វផ្សាយអំពីមហោស្រពនេះ និងសមត្ថភាពក្នុងការទាក់ទាញទស្សនិកជន។ ចំណុចមួយនេះជាបញ្ហា ហើយអ្នករៀបចំគ្រប់គ្រាន់កិច្ច នៅពេលឃើញមនុស្សចូលរួមតិចជាងការរំពឹងទុក។ ការកំណត់ដឹងចំនួនទស្សនិកជនដាក់លាក់ជា រឿងពិបាកដោយសារមនុស្សចូលនិងចេញនៅក្នុងអំឡុងពេលនៃព្រឹត្តិការណ៍ មនុស្សខ្លះទិញសំបុត្រ ចូលមើល ប៉ុន្តែបើព្រឹត្តិការណ៍នៅក្នុងទីធ្លាសាធារណៈវិញ មនុស្សជាច្រើនចូលរួមទស្សនាខ្លះៗដោយមិន បង់ប្រាក់។ មានព្រឹត្តិការណ៍ជាច្រើននៅក្នុងអំឡុងពេលចុងសប្តាហ៍នៃមហោស្រពនេះដែលអាចនាំទៅរក ការធ្លាក់ចុះចំនួនទស្សនិកជនជាមួយបាន។ គួរគិតសម្គាល់ថាអង្គការសិល្បៈខ្មែរអមតៈបានស្នើឱ្យរៀបចំ ព្រឹត្តិការណ៍នេះចំនឹងទិសវិទ្ធិមនុស្សអន្តរជាតិ ហើយត្រូវគ្នាទាំងមូលបទនិងគោលបំណងនៃមហោស្រព នេះផង ប៉ុន្តែការរៀបចំបែបនេះក៏អាចនាំឱ្យបំបែកចំនួនទស្សនិកជនពីព្រឹត្តិការណ៍ផ្សេងទៀតដែរ។ ថ្ងៃសៅរ៍និងថ្ងៃអាទិត្យបង្ហាញឱ្យឃើញចំនួនទស្សនិកជនតិចជាងថ្ងៃធម្មតា ជាពិសេសចំពោះការ ប្រគំន្រីដែលជាការខកចិត្តចំពោះមនុស្សគ្រប់គ្នា។ ទោះជាយ៉ាងណា រាត្រីដែលបើកព្រឹត្តិការណ៍នោះ មានការចូលរួមយ៉ាងល្អដោយសារមនុស្សជាច្រើនក្នុងសហគមន៍សិល្បៈទទួលបានការអញ្ជើញ ប៉ុន្តែ ក្រៅពីនេះ ចំនួនទស្សនិកជនហាក់ដូចជាតិចតួចទៅ។ ការណ៍នេះមិនមែនមានន័យថាការចូលរួមពីសា ធារណជនមិនមានការផ្សព្វផ្សាយនោះទេ ប៉ុន្តែមនុស្សគ្រប់គ្នាខកចិត្តចំពោះចំនួនអ្នកចូលរួមជាទូទៅ និង កម្រិតសាយភាយមហោស្រពនេះ ដោយរួមទាំងអ្នកហាត់ការផង។

“

«ទោះបីមិនមានទស្សនិកជនច្រើនក៏ដោយ ក៏អ្នកដែលបានមកចូលរួមសុទ្ធតែទទួលបានអ្វី ម្យ៉ាងពីមហោស្រពរបស់យើង[...]។ ខ្ញុំជឿថាពួកគាត់ទទួលបានអ្វីម្យ៉ាងពីព្រឹត្តិការណ៍ របស់ពួកយើង។ ខ្ញុំយល់ថាវាជាជោគជ័យខ្លះដែរ។ ដំបូងខ្ញុំមានការរំពឹងធំណាស់ដោយ សង្ឃឹមថានឹងមានទស្សនិកជនជាច្រើន ហើយដំបូងឡើយខ្ញុំរំពឹងថាពួកគាត់នឹងទទួល យ៉ាងហោចណាស់៨០%ពីមហោស្រពនេះ [យល់ដឹងនិងចូលរួម៨០%]។ ជាក់ស្តែង យើង មិនបានឃើញអ្នកចូលរួមច្រើនកុះករដូចការរំពឹងទុកនោះទេ [ប្រហែល២០ទៅ៣០នាក់ សម្រាប់សិក្ខាសាលានិងព្រឹត្តិការណ៍ដែលតូចជាងនេះ]។ ទោះជាយ៉ាងណាខ្ញុំរីករាយដែល ពួកគាត់សុខចិត្តចូលរួមចំណែកក្នុងព្រឹត្តិការណ៍របស់យើងដោយខ្លួនឯង ហើយពួកគាត់ សង្ឃឹមថាយើងអាចបន្តរៀបចំសិក្ខាសាលាសុខភាពផ្លូវចិត្ត វេទិកាពិភាក្សា អំណានបែបថ្ងៃ ប្រតិភូ និងការសម្តែងផ្សេងៗខ្លះទៀត។»

(កិច្ចសម្ភាសន៍ មាយ បុប្ផារតនៈ)។

សម្រង់កិច្ចសម្ភាសន៍ខាងលើនេះក៏បង្ហាញពីការពិបាកជ្រើសរើសរវាងគុណភាពនិងបរិមាណនៃ ការចូលរួមក្នុងសិល្បៈ ហើយបើពង្រីកឱ្យលើសពីនេះទៀត គឺសក្តានុពលរបស់ពួកគេចំពោះការចូលរួម ក្នុងសង្គមស៊ីវិល។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏មហោស្រពនេះអនុញ្ញាតឱ្យមានការចូលរួមពិចារណានៃតែ ស៊ីដម្រៃមួយនិងការបង្ហាញសិល្បៈកម្សាន្តជាច្រើនទម្រង់ដែរ។

ក្នុងការកំណត់ហេតុផល សម្រាប់បញ្ហាផ្សព្វផ្សាយ លទ្ធផលដែលទទួលបានពីការសម្ភាសន៍គ្រប់ផ្នែកមុនពេល ឈានដល់ព្រឹត្តិការណ៍នេះ គឺការផ្សព្វផ្សាយយឺតយ៉ាវពេក ហើយក៏ ដូចជាមិនមានយុទ្ធសាស្ត្រសមស្របទៀតផង។ ហេតុផលនៃ កង្វះប្រសិទ្ធភាពនេះកើតចេញពីកត្តាជាច្រើន ដោយរួមទាំងកង្វះ សកម្មភាពក្នុងការចូលរួមរបស់អ្នកហាត់ការ និងការមិនបាន បំពេញភារកិច្ចចរាចរណ៍តាមពេលកំណត់ កង្វះថវិកា ភាពយឺតយ៉ាវ ក្នុងការប្រមូលក្រុមការងារស្នូលនៃអង្គការសិល្បៈខ្មែរអមតៈមក ចូលរួមដំណើរការផលិតដោយសារខ្វះបទពិសោធន៍និងខ្វះការ គាំទ្របុគ្គលិក កង្វះការរំពឹងទុកអំពីតួនាទី និងភាពមិនច្បាស់លាស់ ថាតើនរណាគួរមានតួនាទីលើការផ្សព្វផ្សាយ ព្រោះដំបូងឡើយ ការចូលរួមរបស់ក្រុមអ្នកហាត់ការគឺទាក់ទងនឹងការរៀបចំនិង ការចនាគម្ភីរ កង្វះទំនាក់ទំនងរវាងក្រុមអ្នកហាត់ការនិង បុគ្គលិកអង្គការសិល្បៈខ្មែរអមតៈដោយសារការមិនហ៊ាននិងកង្វះ បទពិសោធន៍ (ឬផ្ទុយពីនេះនាំទៅរកការខ្វែងគំនិតគ្នា) ហើយបើតាម ការយល់ឃើញរបស់ក្រុមអ្នកហាត់ការនិងក្រុមអ្នកសម្របសម្រួល គឺកង្វះ«ភាពជាម្ចាស់ការ»លើផ្នែកផលិតកម្ម។ ទាក់ទងនឹងផ្នែក នេះដែរ ការរៀបចំរចនាសម្ព័ន្ធនៃមហោស្រពនេះតម្រូវឱ្យមានការ ពិចារណាបន្ថែមទៀតតាំងពីពេលចាប់ផ្តើមទៅ។

ដោយមិនមានការទម្លាក់កំហុសទៅខាងណា ហើយបើមើលពី ទស្សនៈអ្នកនៅខាងក្រៅវិញ ចំណុចដែលគួរកត់សម្គាល់គឺមានការ

ធ្វើទីផ្សារនិងការចូលរួមគួរសមដែរនៅពេលចាប់ផ្តើមនៃដំណើរការ នេះ (ដូចជាការសម្ភាសន៍តាមវីដេអូជាមួយក្រុមអ្នកហាត់ការនៅលើ បណ្តាញសង្គម) ប៉ុន្តែស្ទើរតែមិនមានមតិការិយាល័យនេះទៀតនៅពេល បញ្ចប់ព្រឹត្តិការណ៍នេះ ក្រៅពីអ្វីដែលក្រុមអ្នកហាត់ការព្យាយាម បង្កើតដោយខ្លួនឯងនិងតាមរយៈបណ្តាញផ្ទាល់ខ្លួនរបស់ពួកគេនៅ នាទីចុងក្រោយ។ ការដាក់ក្រុមអ្នកហាត់ការឱ្យធ្វើការជាមួយ បុគ្គលិកអង្គការសិល្បៈខ្មែរអមតៈ បានផ្តល់បទពិសោធន៍ផ្ទាល់ អំពីតួនាទីទាំងនោះ នៅក្នុងក្របខ័ណ្ឌនៃអង្គការសិល្បៈខ្មែរអមតៈ ជាពិសេសគឺការងារជាបទពិសោធន៍«ស្រមោល»និងអាចឈាន ទៅផ្តល់ឱ្យមានការផ្លាស់ប្តូរគំនិតបានកាន់តែច្រើនរវាងយុវជន និងប្រតិបត្តិការអង្គការសិល្បៈខ្មែរអមតៈដែលមានស្រាប់។ ក្រុម អ្នកហាត់ការបានដឹកនាំកិច្ចការមួយចំនួនដែលពួកគេបានកំណត់ ហើយក្រោយមកក៏បានបង្កើតជាទំនួលខុសត្រូវ។ ទោះជាយ៉ាងណា កិច្ចការនេះក៏បាននាំឱ្យពួកគេបាត់បង់ការគ្រប់គ្រងមួយចំនួន ហើយមានកិច្ចពិភាក្សាមួយចំនួនអំពីរឿងនេះ ដែលទាក់ទងនឹង របៀបអនុវត្តការងារ និងការរៀបចំដំណើរការនៃព្រឹត្តិការណ៍។ ក្រុម អ្នកហាត់ការមួយចំនួនមានគំនិតដាក់លាក់អំពីរបៀបដែលព្រឹត្តិ ការណ៍គួររៀបចំ ប៉ុន្តែគំនិតទាំងនោះហែរជាផ្ទុយនឹងគំនិត និង បទពិសោធន៍របស់បុគ្គលិកអង្គការសិល្បៈខ្មែរអមតៈនិងសមាជិក ក្រុមផ្សេងទៅវិញ។ ទង្វើបែបនេះបង្កើតជាបញ្ហាលំបាកមួយចំពោះ ការចូលរួមដោយសមភាពរបស់ក្រុមអ្នកហាត់ការ ទាក់ទងនឹង ឯករាជ្យភាពរបស់ពួកគេ និងការគ្រប់គ្រងលើព្រឹត្តិការណ៍ទាំងមូល។

នៅក្នុងកិច្ចសម្ភាសន៍ដែលធ្វើឡើងក្រោយពេលរៀបចំមហោស្រពនេះ ក្រុមអ្នកហាត់ការបានឆ្លុះបញ្ចាំងរបៀបដែល ព្រឹត្តិការណ៍ផ្សេងៗទៀត ដូចជាជួរវប្បធម៌របស់អង្គការសិល្បៈខ្មែរអមតៈ ឬពិព័រណ៍សៀវភៅកម្ពុជាជាដើមដែលបានផ្សព្វផ្សាយ ព័ត៌មាននិងប្រកាសជាសាធារណៈមួយខែមុន។ ផ្ទុយទៅវិញ មហោស្រពនេះមិនសូវមានតំណភ្ជាប់ព្រឹត្តិការណ៍លើបណ្តាញ សង្គមបានទាន់ពេលវេលាទេ ហើយមាតិកាអំពីមហោស្រពនេះ ដោយរួមទាំងវគ្គនិងព្រឹត្តិការណ៍ទាំងមូលផ្សព្វផ្សាយ យឺតពេលពេក(ពេលគឺនៅថ្ងៃចុងក្រោយ)។ ហេតុដូច្នេះហើយ ការទាក់ទាញយុវជនមកចូលរួមព្រឹត្តិការណ៍ទាំងនេះមិនបាន ទូលំទូលាយទេ ប៉ុន្តែក៏មិនមែនន័យថាមិនជោគជ័យដែរ។ ទស្សនិកជនដែលយើងបានជួបសាកសួរ បានដឹងអំពីព្រឹត្តិការណ៍ នេះភាគច្រើនតាមរយៈហ្វេសប៊ុក តាមរយៈទំព័របណ្តាញសង្គមព្រឹត្តិការណ៍មហោស្រព៧៧៧(ដែលជួលគេផ្សព្វផ្សាយ) ក្រុម តេលេក្រាមរបស់អង្គការសិល្បៈខ្មែរអមតៈ សិល្បករនិងព្រឹត្តិការណ៍សិល្បៈដទៃទៀតដែលចែករំលែកព័ត៌មានអំពីព្រឹត្តិការណ៍នេះ ក៏ដូចជាតាមរយៈបណ្តាញទំនាក់ទំនងផ្ទាល់ខ្លួនក្នុងចំណោមមិត្តភក្តិនិងមិត្តរួមការងារ។ លោកសុង សេង ជាអ្នកសម្របសម្រួល ព្រឹត្តិការណ៍នេះក៏បានសារភាពដែរនៅក្នុងកិច្ចសម្ភាសន៍ថា លោកត្រូវការក្រុមអ្នកហាត់ការវ័យក្មេងនិងបុគ្គលិកអង្គការសិល្បៈ ខ្មែរអមតៈឱ្យជួយទាក់ទងជាមួយសិល្បករប្រជាប្រិយក្មេងៗដោយសារនេះមិនមែនជាពិតដែលលោកស្គាល់ច្បាស់ទេ។

«បញ្ហាមួយគឺការទាក់ទងជាមួយអ្នកចម្រៀង។ នៅពេលពួកគេលើកឈ្មោះអ្នកទាំងអស់នោះឡើង ខ្ញុំ ស្តាប់ទៅដូចជាថ្មីច្រើន ដោយសារខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ពួកគេ។ ខ្ញុំមិនស្គាល់តារាចម្រៀងក្មេងៗទេ។ ការ នាំតារាចម្រៀងទាំងនោះមកចូលរួមក្នុងកម្មវិធីរបស់យើងជាបញ្ហាធំបំផុតចំពោះខ្ញុំ។ ហេតុដូច្នេះហើយ ទើបខ្ញុំត្រូវការជំនួយពីក្រុមអ្នកហាត់ការ។ សំណាងស្គាល់តារាចម្រៀងទាំងនោះច្រើននាក់ណាស់។ បន្ទាប់មកខ្ញុំទៅរកគាត់និងសួរតើគាត់អាចជួយបានទេ។ គាត់ថាមិនមានបញ្ហាអ្វីទេ។ សំណាងណាស់ មិត្តរួមការងារ(នៅអង្គការសិល្បៈខ្មែរអមតៈ)របស់យើងម្នាក់ក៏មានទំនាក់ទំនងល្អជាមួយមនុស្ស នៅក្នុងវិស័យនោះដែរ។ ទីបំផុត យើងក៏បានសហការជាមួយពួកគេ។»

លោកសេងក៏បានគាំទ្រក្រុមអ្នកហាត់ការដែរនៅក្នុងការរុករកច្រកថ្មីៗដើម្បីផ្សព្វផ្សាយជាសាធារណៈនៅនាទីចុងក្រោយ ដោយផ្តល់សេរីភាពដល់ពួកគេបង្កើតគណនី TikTok (ដែលមានការទស្សនា២០០០ដងក្នុងរយៈពេល២ថ្ងៃមុនពេលបើកព្រឹត្តិ ការណ៍)។ ក្រុមអ្នកហាត់ការក៏មានគំនិតស្រមៃស្រមៃផ្សេងៗគ្នាជាច្រើនសម្រាប់ទាក់ទាញទស្សនិកជនក្មេងៗថ្មីៗដែរ ដូចជា សុំឱ្យមនុស្ស១០នាក់នៅក្នុងបណ្តាញផ្ទាល់ខ្លួនរបស់ពួកគេបង្កើតវីដេអូមួយអំពីព្រឹត្តិការណ៍នេះ សុំអ្នកមានឥទ្ធិពលលើ បណ្តាញសង្គមឬអ្នកបង្កើតមាតិកា ឱ្យជួយផ្សព្វផ្សាយអំពីមហោស្រពនេះ ហើយក្រុមអ្នកសម្តែងទាំងអស់ក៏បានផ្សព្វផ្សាយអំពី មហោស្រពនេះនៅលើទំព័រផ្ទាល់ខ្លួនរបស់ពួកគេដែរ។ បញ្ហាស្ថិតនៅក្រុងថាសកម្មភាពផ្សព្វផ្សាយទាំងនេះធ្វើឡើងយឺតពេក។

ក្រុមអ្នកស្ម័គ្រចិត្ត

ការងារស្ម័គ្រចិត្តជាសកម្មភាពគន្លឹះដើម្បី ទាក់ទាញយុវជនក្នុងសង្គមនិងដើម្បីចូលរួមមាន ទំនួលខុសត្រូវសង្គម និងធ្វើសកម្មភាពសម្រាប់សង្គម ទាំងនោះដោយក្លឹករាយ។ ការប្រកាសរកក្រុមអ្នក ស្ម័គ្រចិត្តសម្រាប់មហោស្រពនេះតាមរយៈបណ្តាញសង្គម ហ្វេសប៊ុកជាជោគជ័យធំដែលមានអ្នកដាក់ពាក្យមក ជាង៤០០នាក់ ជាចំនួនច្រើនបំផុតដែលអង្គការសិល្បៈខ្មែរ អមតៈមិនធ្លាប់ទទួលបាន ហើយជាគុណបំណាច់មួយផ្នែក ពីការផ្សព្វផ្សាយនៅក្នុងក្រុមហ្វេសប៊ុក ឈ្មោះ «ឱកាស- Opportunities»។ ចំនួនដ៏ច្រើននេះបង្ហាញឱ្យឃើញ ការចង់បានឱកាសដើម្បីចូលរួមក្នុងសង្គមក្នុងចំណោម យុវជន។ ទោះជាយ៉ាងណានេះជាលើកទីមួយដែលយុវជន មួយចំនួនមានឱកាសស្ម័គ្រចិត្តចូលរួមព្រឹត្តិការណ៍ ហើយ យុវជនជាច្រើននាក់ធ្លាប់ជាអ្នកស្ម័គ្រចិត្តពីមុនមកនៅក្នុង ព្រឹត្តិការណ៍ផ្សេងៗ ដូចជាព្រឹត្តិការណ៍តាមសាលារៀន ព្រឹត្តិការណ៍អភិវឌ្ឍបច្ចេកវិទ្យាជាដើម។ យុវជនជាច្រើន

គ្រាន់តែចង់បានបទពិសោធន៍ការងារស្ម័គ្រចិត្ត ប៉ុន្តែ មហោស្រពដែលផ្តោតលើយុវជននិងសិល្បៈបែបនេះ ទាក់ទាញពួកគេជាពិសេស។ ពួកគេស្ទើរតែទាំងអស់ចង់ ស្គាល់សិល្បៈកាន់តែច្រើន ឬបង្ហាញចំណាប់អារម្មណ៍ក្នុង សិល្បៈដោយសារនោះជារឿងថ្មីសម្រាប់ពួកគេ។ ជាថ្មីម្តង ទៀត ការជ្រើសរើសក្រុមអ្នកស្ម័គ្រចិត្តនិងការបែងចែក ភារកិច្ចទៅក្រុមណាមួយទាក់ទងនឹងដំណើរការផលិត មហោស្រពជាមួយធ្វើឡើងយឺតពេលបន្តិចនៅក្នុងដំណើរ នេះ។ ក្រុមអ្នកហាត់ការពេញចិត្តនឹងការចូលរួមរបស់ក្រុម អ្នកស្ម័គ្រចិត្ត ប៉ុន្តែពេលខ្លះក៏ពួកគេបង្ហាញដែរថាពួកគេ មកយឺតពេល (ឬមិនបានមកតែម្តង) ហើយមិនសូវបាន ជួយរៀបចំដូចការរំពឹងទុកទេ។ ទាក់ទងនឹងចំណុចនេះ ពួកគេចង់បានពេលវេលាចំណង់ទំនាក់ទំនងឱ្យបានកាន់តែ ច្រើនដើម្បីស្គាល់ក្រុមអ្នកស្ម័គ្រចិត្តនិងជួយពួកគេចូលរួម បានពិតប្រាកដក្នុងមហោស្រពនិងសម្រេចគោលបំណង នៃមហោស្រពនេះ។

«មនុស្សដែលពាក់ព័ន្ធទាំងអស់គ្នាមានពេលស្គាល់គ្នាមុនពេលចាប់ផ្តើមធ្វើការ។ ចំពោះខ្ញុំ ខ្ញុំ ស្គាល់អ្នកស្ម័គ្រចិត្តត្រឹមតែពីរនាក់ប៉ុណ្ណោះដែលធ្វើការជិតស្និទ្ធជាមួយខ្ញុំ។»

(កិច្ចសម្ភាសន៍ ឃឿន កំសត់)

«ខ្ញុំក៏ចង់បានគំនិតខ្លះពីក្រុមអ្នកស្ម័គ្រចិត្តដែរ។ នៅពេលពួកគេមកជួយយើងក្នុងការរៀបចំ ពួកគេ មានគំនិតច្រើនណាស់ដែលអាចជួយយើងធ្វើការបានកាន់តែប្រសើរ។ [...] បើយើងមានពេល ឬបើពួកគេទទួលបានការបណ្តុះបណ្តាលច្រើនជាងនេះ ខ្ញុំយល់ថាពួកគេអាចធ្វើបានកាន់តែ ប្រសើរ។ ខ្ញុំយល់ថាបើបែបនេះមែននឹងមានឥទ្ធិពលវិជ្ជមានលើមហោស្រពរបស់យើង ដោយសារ យើងនឹងបានបញ្ចូលគំនិតយុវជនពីខាងក្រៅមក។ ពួកគេក៏មានអារម្មណ៍ថាមហោស្រពនេះជាម ហោស្រពរបស់ពួកគេដែរ ពួកគេមិនមែនត្រឹមតែជាអ្នកជួយទេ។»

(កិច្ចសម្ភាសន៍ អ៊ុក លីគួយយូ)

ក្រុមអ្នកហាត់ការទាំងអស់ចង់ឱ្យក្រុមអ្នកស្ម័គ្រចិត្តចូលរួមឱ្យបានពេញលេញក្នុងមហោស្រពនេះ និងចង់ឱ្យពួកគេមាន អារម្មណ៍ថានេះជាព្រឹត្តិការណ៍សម្រាប់ពួកគេក្នុងរបៀបមួយដែលជួយលើកកម្ពស់ខ្លឹមសារនិងការចូលរួមស៊ីជម្រៅ។ ជាក់ស្តែង មិនមែនក្រុមអ្នកស្ម័គ្រចិត្តទាំងអស់សុទ្ធតែចង់ឬមានបំណងចង់បានបទពិសោធន៍នោះទេ ប៉ុន្តែដូចការ រែករំលែកខាងក្រោមនេះ ការចូលរួមមិនបានពេញលេញមិនមែនមានន័យថាមហោស្រពនេះមិនមានឥទ្ធិពលអ្វីលើពួកគេ សោះនោះទេ។ ពេញលេញមិនមែនមានន័យថាមហោស្រពនេះមិនមានឥទ្ធិពលអ្វីលើពួកគេសោះនោះទេ។

ភាពចម្រុះនិងសមភាពនៃការចូលរួម

ទាក់ទងនឹងចំណុចនេះ ក្រុមអ្នកហាត់ការមានក្តីបារម្ភចំពោះការធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់ថាទស្សនិកជនយល់ថាមានភាពងាយស្រួលចូលរួមក្នុងមហោស្រពនេះ ពួកគេរៀបចំឡើងដើម្បីលើកកម្ពស់ការចូលរួមយ៉ាងសកម្មដូចរៀបរាប់ខាងលើ។ បើត្រឡប់ទៅមើលគំនិតសំខាន់ៗដ៏វិញ្ញាណចូលរួមរបស់ពលរដ្ឋដែលបានកំណត់ទុកក្នុងការស្រាវជ្រាវខាងដើមរបស់យើង ពួកគេក៏យកចិត្តទុកដាក់ដល់ភាពចម្រុះនិងសមភាពនៃការចូលរួមដែរ បើទោះបីការណ៍នេះមិនបានអនុវត្តជោគជ័យជានិច្ចក៏ដោយ។ ក្នុងទិដ្ឋភាពជាច្រើន មហោស្រពនេះទទួលបានភាពក្រចះក្រាស់ក្នុងការព្យាយាមនាំក្រុមមនុស្សពីក្រុមផ្សេងៗមករួមគ្នាក្នុងរបៀបដែលឆ្លុះបញ្ចាំងប្រយោជន៍និងកង្វល់នៃយុវជន និងលើកកម្ពស់លំហូរទូលំទូលាយសម្រាប់បញ្ចេញគំនិតនិងជជែកគ្នា។ មានឧទាហរណ៍ជាច្រើននៃទិដ្ឋភាពនេះ ដូចជាការព្យាបាលដើមឈើបំណងជាដើម។ នៅក្រុងនេះ ទស្សនិកជន (ជាពិសេសក្រោយពេលសិក្ខាសាលា) ទទួលបានការលើកទឹកចិត្តឱ្យសរសេរអំពីអ្វីដែលពួកគេចង់ឃើញក្នុងពេល៥ឆ្នាំខាងមុខទាក់ទងនឹងសិល្បៈនិងការអភិវឌ្ឍសង្គម ហើយបន្ទាប់មកពួកគេយកសារទាំងនោះទៅចងជាប់នឹងដើមឈើនៅក្នុងសួន។ ទស្សនិកជនបានបន្ទូលទុកសារចំនួន៧៧ដែលពួកគេបានរៀបរាប់គំនិតជាច្រើន ប៉ុន្តែបានបង្ហាញបំណងយ៉ាងខ្លាំងក្លាក្នុងការចង់ឃើញសិល្បៈខ្មែរនៅលើឆាកអន្តរជាតិ ដោយសង្កត់ធ្ងន់លើតម្រូវការចែករំលែក អភិរក្ស និងផ្សព្វផ្សាយចំណេះដឹងអំពីសិល្បៈនិងវប្បធម៌ សង្ឃឹមចង់បានបរិយាបន្នកាន់តែទូលំទូលាយក្នុងសិល្បៈ សង្គមដែលកាន់តែមានភាពស្តុកស្តម្ភនិងប្រជាធិបតេយ្យកាន់តែច្រើន និងចង់ឃើញសិល្បៈជាទូទៅទទួលបានតម្លៃកាន់តែខ្លាំង។ ខ្លឹមសារនេះឆ្លុះបញ្ចាំងតាមរយៈឧទាហរណ៍នៃយោបល់ខាងក្រោមនេះ៖

«អ្វីដែលខ្ញុំចង់ឃើញ៖ ប្រជាជនខ្មែរយល់ដឹងអំពីវប្បធម៌បុរាណ យុវជនបន្តរៀនអំពីសិល្បៈ ផ្តល់តម្លៃដល់សិល្បៈឱ្យដូចតន្ត្រី/ចម្រៀង ទទួលបានការគាំទ្រឱ្យស្មើនឹងការប្រគំតន្ត្រី។»

«ខ្ញុំចង់ឃើញបារាំង តន្ត្រី ចម្រៀង ភាពយន្ត មានការទទួលស្គាល់ទូលំទូលាយនៅក្នុងប្រទេសជិតខាង។»

«យើងត្រូវបន្តដើរទៅមុខ និងពុះពារដោយមិនខ្វល់នឹងឧបសគ្គរាប់មិនអស់ដែលយើងប្រឈម។ ខ្ញុំចង់ឃើញវិស័យទាំងអស់រីកចម្រើនក្នុងប្រទេសកម្ពុជា។ ខ្ញុំចង់ឃើញប្រទេសនេះមាន/អនុវត្តប្រព័ន្ធប្រជាធិបតេយ្យក្នុងរយៈពេល៥ឆ្នាំខាងមុខ។ ខ្ញុំចង់បានប្រាក់ខែល្អប្រសើរ។»

«ក្នុងនាមជាយុវជន ខ្ញុំយល់ថាដើម្បីជួយចូលរួមចំណែកក្នុងការអភិវឌ្ឍវិស័យសិល្បៈនិងវប្បធម៌ខ្មែរ តម្រូវឱ្យមានការចូលរួមពីមនុស្សទាំងអស់ពីរណ្ត:ផ្សេងៗ និងតម្រូវឱ្យយើងលើកកម្ពស់មរតកដូចតាយើងដល់មនុស្សដទៃទៀត។»

«សកម្មភាពទាំងឡាយដែលចូលរួមដល់ការអភិវឌ្ឍវិស័យវប្បធម៌និងសិល្បៈអាចមានពីការផ្សព្វផ្សាយនិងចែកចាយនៅលើបណ្តាញសង្គម និងគាំទ្រតាមរយៈការមើលនិងទិញផលិតផលវប្បធម៌។»

«ខ្ញុំចង់ឃើញការច្នៃប្រតិបត្តិក្នុងសិល្បៈនិងវប្បធម៌ខ្មែរ ខ្ញុំចង់ឱ្យការច្នៃប្រតិបត្តិនេះមានអត្ថន័យនិងគំនិតដើម្បីជំរុញដល់ការអភិវឌ្ឍសង្គម។»

តាមរយៈសារទាំងនេះ ច្បាស់ណាស់ថាការបន្តថែរក្សាសិល្បៈ ការអភិវឌ្ឍសង្គម និងអន្តរទំនាក់ទំនងនៃឆាកទាំងនេះឆ្លុះបញ្ចាំងជាគម្រោងសង្គមមួយដែលតម្រូវឱ្យមានការចូលរួមពីមនុស្សគ្រប់គ្នា។

យុវជនក៏ទទួលបានការលើកទឹកចិត្តឱ្យក្លាយជាផ្នែកមួយនៃមហាស្រពនេះដែរតាមរយៈការអំពាវនាវទូទៅឱ្យមានការប្រកួតប្រជែងអំពីមូលបទ «យុវជននិងអតីតកាល» ដែលផ្សព្វផ្សាយតាមរយៈទំព័រហ្វេសប៊ុកនៃព្រឹត្តិការណ៍នេះ។ ច្រកមួយនេះបង្កើតឡើងជាពិសេសសម្រាប់ក្រុមអ្នកថតរូបវ័យក្មេងមិនអាជីពនៅទូទាំងប្រទេសកម្ពុជា។ ក្រុមអ្នកហាត់ការជ្រើសរើសអ្នកថតរូបដែលល្អ ហើយផ្សព្វផ្សាយរូបថតរបស់ពួកគេលើទំព័រណែនាំសង្គមដង និងតាំងបង្ហាញជាផ្នែកមួយនៃមហាស្រពនេះរួមជាមួយនឹងរូបថតពីអ្នកថតរូបជំនាញពីរនាក់ដែលទទួលបានការអញ្ជើញ។ បន្ទាប់មក ក្រុមទស្សនិកជនអាចបោះឆ្នោតជ្រើសរើសរូបថតណាដែលពួកគេចូលចិត្តតាមរយៈការចុចlikes/shares តាមសញ្ញាQRដែលមានបោះពុម្ពនៅខាងក្រោមរូបថតដែលដាក់តាំងបង្ហាញទាំងនោះ ឬតាមរយៈការបោះឆ្នោតនិងបញ្ចេញយោបល់នៅក្នុងប្រអប់ដែលចាក់សោ។ មធ្យោបាយនេះមិនត្រឹមតែផ្តល់ឱ្យយុវជននូវសមត្ថភាពចូលរួមនិងបង្ហាញទេពកោសល្យរបស់ពួកគេក្នុងព្រឹត្តិការណ៍ធំៗប៉ុណ្ណោះទេ (ជាញឹកញយសំខាន់ចំពោះក្រុមអ្នកប្រកួតប្រជែងមកពីបណ្តាខេត្ត) ប៉ុន្តែក៏ផ្តល់នូវសមត្ថភាពដើម្បីបង្ហាញការចូលចិត្តរបស់ពួកគេ

តាមរយៈយន្តការផ្សេងៗនៃការបោះឆ្នោតដែរ។ សំឡេងឆ្នោតពីយន្តការបោះឆ្នោតផ្សេងៗត្រូវយកមកបញ្ចូលគ្នា រួចប្រកាសជ័យលាភី ដែលមានរង្វាន់ជាប្រាក់បន្តិចបន្តួចដែរ។ រូបថតល្អជាងគេបីសន្លឹកខាងក្រោមនេះ ហើយជ័យលាភីគឺ «គ្រួសារមួយដែលកក់ក្តៅ» ដែលសុត សុផីលី ជាអ្នកថតទទួលបានឆ្នោតទាំងអស់ចំនួន១៤៥១សំឡេង។ រូបថតទាំងនេះនិងខ្លឹមសារខ្លីៗទទួលបានការចាប់អារម្មណ៍ចំពោះរបៀបឆ្លុះបញ្ចាំងកង្វល់ផ្សេងៗរបស់យុវជន ដោយបង្ហាញនូវសារៈសំខាន់នៃរបៀបចំពោះគ្រួសារ និងគ្រួសារគំរូ បំណងចង់បានទំនាក់ទំនងសមហេតុផលនៅផ្នែកផ្សេងៗក្នុងសង្គមនិងសារៈសំខាន់នៃសិល្បៈនិងរបៀបអតីតកាលដើម្បីកសាងអនាគតថ្មី ជាពិសេសនៅក្នុងពិភពលោកនៃសកលកាតូបនីយកម្មនេះ។ តាមរយៈសំណេរនិងកិច្ចសម្ភាសន៍ខ្លីៗជាមួយទស្សនិកជនដែលបានមើលរូបថតទាំងនេះ យើងក៏ដឹងថាមានយុវជនជាច្រើនយល់ឃើញថារូបថតទាំងនោះបានធ្វើឱ្យពួកគេគិតដល់កុមារភាពរបស់ពួកគេ ភាគច្រើនដោយសាររូបថតទាំងនោះមានយុវជនច្រើន ប៉ុន្តែក៏បានធ្វើឱ្យពួកគេស្ងប់ស្ងែងចំពោះភាពចម្រុះរបស់ប្រទេសកម្ពុជានិងទិដ្ឋភាពរបស់ប្រទេសនេះដែរ។

“

គ្រួសារមួយដែលកក់ក្តៅ

«យុវជនជាទូទៅ និងមនុស្សគ្រប់គ្នាគឺតែងតែមានអតីតកាលនៃកុមារភាពក្នុងគ្រួសារដឹកកក់ក្តៅមួយ។ ទម្រាប់ងើតបានគ្រួសារមួយ មនុស្សយើងត្រូវប្រឈមនឹងបញ្ហាស្មុគស្មាញច្រើនណាស់។ ប៉ុន្តែ រូបភាពនេះឆ្លុះបញ្ចាំងថាឪពុកម្តាយនៅតែអាចធ្វើជាឪពុកម្តាយគំរូ ហើយអាចផ្តល់ភាពកក់ក្តៅដល់កូនៗជានិច្ច បើទោះជាជីវភាពពួកគាត់មិនសូវធូរធារក៏ដោយ។»

សុត សុផីលី ខេត្តកណ្តាល

យើងតែមួយ

«មេឃហាក់ដូចជាផ្ទាំងនៃប្រវត្តិអតីតកាល ឯខ្សែអំបោះជាសិល្បៈភ្ជាប់មនុស្សពីម្នាក់ទៅម្នាក់ មិនថាចាស់ក្មេង ប្រុសស្រី។ ផ្ទាំងទស្សនីយភាពនេះហើយជាសង្គមជាតិទាំងមូល ដែលទាមទារឱ្យយើងរួមគ្នា ដើរទៅជាមួយគ្នា ហើយរស់ជាមួយគ្នាដោយការភកភាព។»

អ៊ូ បាណុង ភ្នំពេញ

ការអភិរក្សបេតិកភណ្ឌ៖

«និស្សិតស្ថាបត្យកម្ម ស្វែងយល់អំពីស្ថាបត្យកម្មខ្មែរថ្មី»
 «ស្ថាបត្យកម្មខ្មែរថ្មី គឺជានិមិត្តរូបនៃឯករាជ្យភាពថ្មីរបស់ប្រទេសកម្ពុជា និងបំណងប្រាថ្នាដើម្បីធ្វើទំនើបកម្ម។ ចលនានេះគឺជាការលាយបញ្ចូលគ្នានៃស្ថាបត្យកម្មខ្មែរបុរាណ និងរចនាបថអន្តរជាតិទំនើប ដោយអបអរសាទរវេទនាបុរាណប្រឆមីដ៏សម្បូរបែបរបស់កម្ពុជា។
 រូបថតនេះចាប់យកពេលមួយដែលសិស្សជំនាន់ក្រោយ កំពុងចាប់អារម្មណ៍ក្នុងការស្វែងយល់ពីបេតិកភណ្ឌជាតិ ដោយសម្លឹងមើលអគារវិទ្យាស្ថានភាសាបរទេសសាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទភ្នំពេញ។ រូបថតនេះគឺជាការម្នឹកពីសារៈសំខាន់នៃការអប់រំយុវជនអំពីបេតិកភណ្ឌនិងរបៀបរបស់ពួកគេ។ វាក៏ជាការអបអរសាទរដល់យុវជនដែលធ្វើតពេលសិក្សាស្វែងយល់ និងថែរក្សាស្ថាបត្យកម្មខ្មែរថ្មី ដោយបង្ហាញពីការស្វែងយល់អំពីអតីតកាល ដើម្បីសាងសង់អនាគតដ៏ល្អប្រសើរសម្រាប់កម្ពុជា។»

ម៉ក់ ម៉ូលីបុទ្រ ភ្នំពេញ

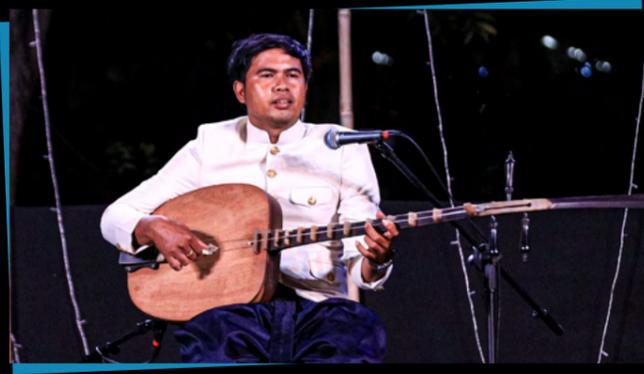
គ្រួសារមួយដែលកក់ក្តៅ
 សុត សុផីលី កណ្តាល
 «យុវជនជាទូទៅ និងមនុស្សគ្រប់គ្នាគឺតែងតែមានអតីតកាលនៃកុមារភាពក្នុងគ្រួសារដឹកកក់ក្តៅមួយ។ ទម្រាប់ងើតបានគ្រួសារមួយ មនុស្សយើងត្រូវប្រឈមនឹងបញ្ហាស្មុគស្មាញច្រើនណាស់។ ប៉ុន្តែ រូបភាពនេះឆ្លុះបញ្ចាំងថាឪពុកម្តាយនៅតែអាចធ្វើជាឪពុកម្តាយគំរូ ហើយអាចផ្តល់ភាពកក់ក្តៅដល់កូនៗជានិច្ច បើទោះជាជីវភាពពួកគាត់មិនសូវធូរធារក៏ដោយ។»

យើងតែមួយ
 អ៊ូ បាណុង ភ្នំពេញ
 «មេឃហាក់ដូចជាផ្ទាំងនៃប្រវត្តិអតីតកាល ឯខ្សែអំបោះជាសិល្បៈភ្ជាប់មនុស្សពីម្នាក់ទៅម្នាក់ មិនថាចាស់ ក្មេង ប្រុស ស្រី។ ផ្ទាំងទស្សនីយភាពនេះហើយជាសង្គមជាតិទាំងមូល ដែលទាមទារឱ្យយើងរួមគ្នា ដើរទៅជាមួយគ្នា ហើយរស់ជាមួយគ្នាដោយការភកភាព។»

ការអភិរក្សបេតិកភណ្ឌ៖ និស្សិតស្ថាបត្យកម្ម ស្វែងយល់អំពីស្ថាបត្យកម្មខ្មែរថ្មី
 ម៉ក់ ម៉ូលីបុទ្រ ភ្នំពេញ
 «ស្ថាបត្យកម្មខ្មែរថ្មី គឺជានិមិត្តរូបនៃឯករាជ្យភាពថ្មីរបស់ប្រទេសកម្ពុជា និងបំណងប្រាថ្នាដើម្បីធ្វើទំនើបកម្ម។ ចលនានេះគឺជាការលាយបញ្ចូលគ្នានៃស្ថាបត្យកម្មខ្មែរបុរាណ និងរចនាបថអន្តរជាតិទំនើប ដោយអបអរសាទរវេទនាបុរាណប្រឆមីដ៏សម្បូរបែបរបស់កម្ពុជា។
 រូបថតនេះចាប់យកពេលមួយដែលសិស្សជំនាន់ក្រោយ កំពុងចាប់អារម្មណ៍ក្នុងការស្វែងយល់ពីបេតិកភណ្ឌជាតិ ដោយសម្លឹងមើលអគារវិទ្យាស្ថានភាសាបរទេសសាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទភ្នំពេញ។ រូបថតនេះគឺជាការម្នឹកពីសារៈសំខាន់នៃការអប់រំយុវជនអំពីបេតិកភណ្ឌនិងរបៀបរបស់ពួកគេ។ វាក៏ជាការអបអរសាទរដល់យុវជនដែលធ្វើតពេលសិក្សាស្វែងយល់ និងថែរក្សាស្ថាបត្យកម្មខ្មែរថ្មី ដោយបង្ហាញពីការស្វែងយល់អំពីអតីតកាល ដើម្បីសាងសង់អនាគតដ៏ល្អប្រសើរសម្រាប់កម្ពុជា។»

បន្ថែមលើការប្រកួតប្រជែង ក្រុមអ្នកហាត់ការបានជ្រើសរើសការសម្តែង៤ទម្រង់ (របាំបុរាណ របាំសហសម័យ ការច្រៀងរឿង និងការច្រៀងចាប់) ពីការអំពាវនាវឱ្យមានការប្រកួតទេពកោសល្យបើកទូលាយ ជាថ្មីម្តងទៀតគឺផ្សព្វផ្សាយតាមរយៈទំព័រហ្វេសប៊ុករបស់ព្រឹត្តិការណ៍នេះ ទំព័របណ្តាញសង្គមហ្វេសប៊ុករបស់អង្គការសិល្បៈខ្មែរអមតៈ និងបណ្តាញសិល្បៈដទៃទៀត។ ទោះជាយ៉ាងណាការរៀបចំនេះមានបំណងចង់បង្ហាញទេពកោសល្យដែលជួយជំរុញសិល្បករយុវជននិងសិល្បករដែលទើបប្រឡូកក្នុងវិថីសិល្បៈឱ្យសម្តែងសមត្ថភាព ដោយមិនរំលោភពីគំនិត

ប្រកួតប្រជែងក្នុងនោះទេ។ ដូច្នេះ ឱកាសជួយឆ្លើយឆ្លងជាមួយនឹងទស្សនិកជន និងការជ្រើសរើស«ជ័យលាភី»ត្រូវកាត់បន្ថយ ប៉ុន្តែក្រុមអ្នកហាត់ការចង់ផ្តល់តម្លៃស្មើគ្នាដល់ទម្រង់ផ្សេងៗនៃសិល្បៈដែលបានបង្ហាញ និងមិនកាត់សេចក្តីរវាងទម្រង់សិល្បៈទាំងនេះទេ។ ការណ៍នេះមានសារៈសំខាន់ជាពិសេសដោយសារឥទ្ធិពលមួយក្នុងចំណោមឥទ្ធិពលនៃការចូលរួមក្នុងដំណើរការនេះសម្រាប់ក្រុមអ្នកហាត់ការគឺការយល់ដឹងនិងឱ្យតម្លៃភាពចម្រុះនៃសិល្បៈ មិនមែនគិតត្រឹមតែទម្រង់ណាមួយនៃសិល្បៈនោះទេ។

នៅក្នុងចំណុចនេះ បំណងចង់លើកកម្ពស់សិល្បៈនិងវប្បធម៌ជាតិកើតមានព្រមគ្នានឹងគំនិតដែលយល់ឃើញថាមានសារៈសំខាន់ក្នុងការប្រើប្រាស់សិល្បៈដើម្បីបង្កើតសាមគ្គីភាព ឆ្លើយតបទៅនឹងបញ្ហាសង្គម និងប្រមូលផ្តុំសក្តានុពលនៃយុវជនជាពិសេសដើម្បីធ្វើឱ្យសង្គមជាទូទៅកាន់តែប្រសើរឡើង។ ជាក់ស្តែង លោកស៊ូ សារុន បានប្រើប្រាស់ចាប់ដើម្បីច្រៀងអំពីបញ្ហាសង្គម ដូចជាហិង្សាក្នុងគ្រួសារ ការប្រើប្រាស់គ្រឿងញៀន និងការលេងល្បែងភ្នាល់ជាដើម។ ក្រុមរបាំសហសម័យ(គ្រិស្តាក្ស)របស់លោក វិទូ ជារូ បានសម្តែងទស្សនីយភាពមួយឈ្មោះ «Dear G» (នារីជាទីស្រឡាញ់) ដើម្បីបង្ហាញពីអំពើហិង្សា និងការបំពានលើស្ត្រីនិងនារីយក្មេង ដោយជម្នះនឹងទំនៀមវប្បធម៌ដែលច្រើនតែស្តីបន្ទោសលើមនុស្សស្រីនៅពេលគ្រួសារបែកបាក់គ្នា ឬពេលមានគេរំលោភ។

«ពីមុន ខ្ញុំយល់ថារបាំបុរាណមានតម្លៃជាងបើប្រៀបនឹងរបាំផ្សេងទៀត។ ទោះជាសិល្បៈគំនូរភាពយន្ត ការតែងនិពន្ធ ឬសិល្បៈអ្វីក៏ដោយ គ្រប់ទម្រង់នៃសិល្បៈមានតម្លៃស្មើគ្នានិងអត្ថន័យរៀងៗខ្លួន។ ព្រឹត្តិការណ៍បានបង្រៀនខ្ញុំឱ្យចេះរាយតម្លៃសិល្បៈបានស្មើគ្នា។»

(ឃឿន កំសត់ អ្នកហាត់ការ)

ក្រុមអ្នកចូលរួមប្រកួតសម្តែងទេពកោសល្យ ដូចអ្នកដែលបានសរសេរសារភ្ជាប់លើដើមឈើដែរ តែងតែខ្វល់ខ្វាយរឿងថែរក្សាសិល្បៈឱ្យនៅមានជីវិតតាមរយៈការសម្តែងនិងបង្ហាញទេពកោសល្យរបស់ពួកគេ ក៏ដូចជាតាមរយៈការបង្រៀននិងការរៀនសិល្បៈ។ ទោះជាយ៉ាងណាពួកគេក៏ចង់លើកទឹកចិត្តយុវជនឱ្យមានភាពក្លាហាន ក្រោកឈរចំពោះអ្វីដែលពួកគេជឿជាក់ និងក្លាហានរៀបចំព្រឹត្តិការណ៍ដោយខ្លួនឯងឬទទួលបានការជំរុញទឹកចិត្តឱ្យធ្វើបែបនោះ៖

«ការបង្ហាញទេពកោសល្យអាចបង្កើនភាពក្លាហានរបស់យុវជន ហើយយុវជនអាចបង្ហាញទេពកោសល្យរបស់ពួកគេ។ [...]ខ្ញុំសង្ឃឹមថាយុវជនដែលមានទេពកោសល្យអាចចូលរួមក្នុងមហោស្រពនានានៅពេលខាងមុខដោយសាររាជារៀងល្អចំពោះពួកគេដែលត្រូវបង្កើតទំនាក់ទំនងជាមួយអ្នកដទៃជាមួយគ្រូនិងសិល្បករផ្សេងទៀតដែលអាចបង្កើតជាសហគមន៍កាន់តែធំមួយបាន។»

(វី មុនីបញ្ញា អ្នកចម្រៀងរឿងរ៉ាវ)

«អ្នកដទៃនឹងមានអារម្មណ៍ទទួលបានកម្លាំងចិត្តនៅពេលឃើញសកម្មភាពយុវជននេះ និងមានអារម្មណ៍អស្ចារ្យដោយសារភាពក្លាហាននៃអ្នករៀបចំព្រឹត្តិការណ៍នេះ។ មនុស្សខ្លះប្រហែលមានអារម្មណ៍ទទួលបានកម្លាំងចិត្តចង់រៀបចំព្រឹត្តិការណ៍ដោយខ្លួនឯង។»

(ស៊ូ សារុន អ្នកចម្រៀងចាប់)

«ខ្ញុំដឹងរឿងនេះពីបណ្តាញសង្គម។ ខ្ញុំឃើញការបញ្ចេញយោបល់ជាច្រើនទាក់ទងនឹងការរំលោភបំពានលើកុមារនិងមនុស្សស្រី។ ជាក់ស្តែង បុរសចំណាស់ម្នាក់បានរំលោភភ្លេងស្រីតូចម្នាក់។ ដំបូង ភ្លេងស្រីនោះភ័យខ្លាចគាត់។ ប៉ុន្តែបុរសចាស់នោះចេះតែផ្តល់របស់លេងរហូតដល់នាងទុកចិត្តគាត់។ បន្ទាប់មកគាត់រំលោភភ្លេងស្រីនោះ។ ប៉ុន្តែមនុស្សមិនបានស្តីបន្ទោសបុរសចាស់នោះទេ គេបែរជាបន្ទោសភ្លេងស្រីទៅវិញ។ គេថានោះជាកំហុសរបស់នាង។ គេនិយាយអំពីរបៀបដែលនាងស្លៀកពាក់ ឬនិយាយថានាងបើកដៃឱ្យគេពេក។ យើងចង់ផ្លាស់ប្តូរការយល់ឃើញបែបនេះតាមរយៈផ្ទាំងទស្សនីយភាពរបស់យើង។ បើនាងជួបប្រទះនឹងបញ្ហាបែបនោះ យើងគួរជួយគាំទ្រនាង និងលុបលាងស្នាមខ្មៅទាំងអស់ចេញពីរូបនាង។ [...] តាមរយៈផ្ទាំងទស្សនីយភាពនេះ យើងរៀបរាប់ថាពណ៌របស់មនុស្សគឺដូចគ្នានឹងពណ៌របស់តន្ត្រីដែរ យើងស្រស់ស្អាតក្នុងរបៀបផ្ទាល់ខ្លួនរបស់យើង ប៉ុន្តែតើនឹងមានអ្វីកើតឡើងបើមានស្នាមខ្មៅនៅលើពណ៌របស់យើង? យើងចង់ប្រាប់ទស្សនិកជនរបស់យើងអំពីស្ថានភាពរបស់មនុស្សដែលឆ្លងកាត់បទពិសោធន៍បែបនោះ នាងសំងំនៅដាច់ពីគេឯង ហើយប្រឈមនឹងការឈឺចាប់នោះ។ មនុស្សខ្លះថែមទាំងសម្រេចចិត្តធ្វើអត្តឃាតទៀតផង។»

(វិទូ ជារូ អ្នកចាំ)

ជុំវិញបញ្ហាទាំងនេះ សិល្បៈត្រូវឃើញថាមានទំនាក់ទំនងពីធម្មជាតិស្រាប់ទៅនឹងសង្គម ហើយត្រូវគេប្រើប្រាស់ដើម្បីឆ្លុះបញ្ចាំងបញ្ហាសង្គមដែលយុវជនប្រឈម ប៉ុន្តែត្រូវគេប្រើដើម្បីបង្កើតសង្គមគាំទ្រមួយដែលនឹងលើកទឹកចិត្ត ជាជាងបន្តបង្កាប់។ សិល្បករម្នាក់ៗសង្ឃឹមចង់ប្រើប្រាស់សិល្បៈដើម្បីលើកកម្ពស់អ្វីដែលយុវជនមើលឃើញជាទម្រង់វឌ្ឍនភាពនៃការផ្លាស់ប្តូរសង្គម (ដោយរួមទាំងការឱ្យតម្លៃកាន់តែច្រើនដល់សិល្បៈប្រពៃណី) តាមរយៈទម្រង់សិល្បៈទាំងបុរាណនិងសហសម័យ។

ព្រឹត្តិការណ៍សំខាន់មួយដែលបង្កើតឱ្យមានភាពចម្រុះនិងការចូលរួមគឺតាមរយៈការបង្ហាញម៉ូដក្រោមការដឹកនាំរបស់រាជិនីម៉ូដ JC Kween ឈ្មោះ«ខ្ញុំគឺ...ហើយខ្ញុំជឿជាក់ថា»។ នៅទីនេះ បុគ្គល១០រូបមកពីក្រុមដែលមានសំឡេងតិច ក្នុងសង្គមបានទទួលការអញ្ជើញឱ្យចូលរួមដើរបង្ហាញម៉ូដក្នុងសម្លៀកបំពាក់ដែលពួកគេចង់ស្លៀកពាក់បង្ហាញឱ្យឃើញថាពួកគេជានរណា និងអះអាងម្ចាស់កម្មសិទ្ធិលើអត្តសញ្ញាណរបស់ពួកគេស្របទៅនឹងសំឡេងចម្រៀង«This is Me» ដកស្រង់ចេញពីខ្សែភាពយន្តរឿង «The Greatest Showman»។ អ្នកដើរបង្ហាញម៉ូដទាំងអស់នេះមានបុគ្គលដែលមានពិការភាពនិងមានបញ្ហាសុខភាពផ្លូវចិត្ត ក្រុមជនជាតិដើម ស្ត្រីអីស្លាម កម្មការិនីរោងចក្រស្ត្រីដែលរងការមាក់ងាយដោយសាររបៀបដែលពួកគេស្លៀកពាក់ និងបុគ្គលដែលស្រឡាញ់ភេទដូចគ្នា។ ជំហរគំនិតមួយចំនួនរបស់ពួកគេមានដូចជា៖

ខ្ញុំឈ្មោះដារាជ។ ខ្ញុំជឿជាក់ថា អាពាហ៍ពិពាហ៍នៃអ្នកស្រឡាញ់ភេទដូចគ្នា (នៃសហគមន៍អ្នកស្រឡាញ់ភេទដូចគ្នា) នឹងមានច្បាប់ទទួលស្គាល់ក្នុងប្រទេសកម្ពុជានៅពេលឆាប់ៗនេះ។

ខ្ញុំឈ្មោះភីភីស្ស។ ខ្ញុំសង្ឃឹមថាមនុស្សស្រីទាំងអស់មានសិទ្ធិស្លៀកពាក់តាមបែបណាដែលគេចង់បានដោយមិនមានការរើសអើងឬមាក់ងាយ (ជាពិសេសស្ត្រីមូស្លីម) មិនថានៅកន្លែងធ្វើការ ឬនៅក្នុងទីសាធារណៈ។

ខ្ញុំគឺសាណា។ ខ្ញុំជឿថាកម្មកររោងចក្រទាំងអស់នឹងមានការងារច្រើនធ្វើ ហើយមានប្រាក់ខែសមរម្យដើម្បីរស់ និងផ្គត់ផ្គង់គ្រួសាររបស់ពួកគេ។ ខ្ញុំសង្ឃឹមថាពួកគេអាចធ្វើការក្នុងបរិយាកាសមួយដែលផ្តល់ការគាំទ្រនិងមានប្រព័ន្ធគាំពារច្បាស់លាស់។

ជំហរគំនិតទាំងនេះ ជាចលករយ៉ាងខ្លាំងចំពោះយុវជនជាច្រើននាក់ ហើយពោរពេញដោយការជំរុញចិត្តនិងថាមពលពេលមើលឃើញជំហរនៃបរិយាបន្ននិងភាពចម្រុះដោយផ្ទាល់បែបនេះ។

ទោះជាយ៉ាងណា នៅក្នុងការអនុវត្ត ក៏មានបញ្ហាប្រឈមខ្លះដែរក្នុងការលើកកម្ពស់ការចូលរួមប្រកបដោយសមភាព។ ទី១ ការស្វែងរកកន្លែងសមស្របដែលអាចរៀបចំកម្មវិធីចម្រុះ ហើយមានតម្លៃសមរម្យនិងងាយចូលបានជារឿងលំបាក។ សួនCoconut Park មានបន្ទប់ជាន់លើដែលឡើងបានតែតាមជណ្តើរ ហើយក៏មានការរៀបចំសិក្ខាសាលាមួយចំនួននៅទីនោះដែរ ជាពិសេសសម្រាប់អ្នកនៅក្នុងផ្នែករាំ។ ដំបូងឡើយ សិក្ខាសាលាទាំងអស់គ្រោងនឹងរៀបចំឡើងនៅក្នុងសួនធំនេះ ប៉ុន្តែមានបញ្ហាទំនាក់ទំនងនិងការសម្របសម្រួល ដោយសារក្រុមអ្នកបង្ហាញទេពកោសល្យត្រូវហាក់សមនៅលើឆាកធំ ក្នុងពេលដែលកំពុងតែមានសិក្ខាសាលា។ ជាលទ្ធផល សិក្ខាសាលារាំ ដែលត្រូវមានភ្លេង ក៏ប្តូរទៅជាន់លើវិញនៅទីចុងក្រោយ។ ការផ្លាស់ប្តូរនេះនាំឱ្យជនដែលមានពិការភាពមួយចំនួនមិនអាចចូលរួមបាន ហេតុដូច្នេះហើយក៏មានការខកចិត្តនិងអារម្មណ៍ដែលគេមិនបានរាប់រក ជារឿងដែលក្រុមអ្នកហាក់ការដឹងនិងមិនសប្បាយចិត្ត ប៉ុន្តែមិនអាចដោះស្រាយបានពេញលេញ។ ក្រុមអ្នកហាក់ការក៏មានកង្វល់ដែរអំពីទីតាំងដែលស្ថិតនៅក្នុងតំបន់ក្រុមអភិជន បើទោះជាកន្លែងនោះនៅជិតក្រុង(កោះពេជ្រ)ក៏ដោយ និងបានចំពោះកត្តាដទៃទៀតដែលនៅក្នុងការពិចារណាក្រោយមកពួកគេយល់ថាមានតម្លៃថ្លៃ ដូចជាតម្លៃនៃបញ្ហាជាដើម ដូច្នេះ មនុស្សត្រូវចេញពីទីតាំងមហោស្រពនៅពេលពួកគេឃ្លានក្នុងពេលល្ងាច ជាជាងនៅមើលរហូតដល់ចប់។

០៥

ឥទ្ធិពលនៃការចូលរួមក្នុង មហោស្រពនេះចំពោះ ទស្សនិកជន

ចំណុចចុងក្រោយដែលអាចយកមកពិចារណាបាន
ចំពោះមហោស្រពនេះទាក់ទងនឹងការចូលរួមរបស់
ពលរដ្ឋក្នុងចំណោមយុវជនគឺត្រូវពិចារណាដល់
ឥទ្ធិពលមានក្រុមអ្នកហាត់ការ ក្រុមអ្នកស្ម័គ្រចិត្ត និង
ទស្សនិកជនដែលបានចូលរួម។ ចំណុចនេះមាន៖

- ការជជែកដេញដោលជុំវិញបរិមាណនិងគុណភាពនៃការចូលរួម
- ការយល់ដឹងកាន់តែច្រើនអំពីសិល្បៈ
- ការបង្កើតបណ្តាញនិងសហគមន៍ពីនានាភាព

បរិមាណនិងគុណភាពនៃការចូលរួម

ចំណុចគន្លឹះដែលត្រូវពិចារណា គឺប្រភេទនៃការចូលរួមដែលជំរុញ (ឬមិនជំរុញ) ដោយមហាស្រពនេះ និងរបៀបដែលអាចវាយតម្លៃជោគជ័យនៃមហាស្រពនេះ។ សំណួរដែលផុសឡើងគឺតើការចូលរួមរបស់ពលរដ្ឋប្រភេទណាដែលសិល្បៈអាចនឹងរក្សាបានក្នុងបរិបទនេះ។ ការឆ្លើយតបនិងគុណតម្លៃក្រុងនេះដែលនឹងរងឥទ្ធិពលដោយរៀនមិនរួចពីជំហរផ្សេងៗនៃក្រុមអ្នកឆ្លើយតបតើជាការចូលរួមយ៉ាងណា ដោយផ្អែកលើចំនួនទស្សនិកជនមែនទេ? តើផ្អែកលើការចុចមើលឬចូលចិត្តរបស់ទស្សនិកជន? តើការចូលរួមនេះមានអត្ថន័យយ៉ាងណា ហើយតើការចូលរួមបែបនេះពិតជាសំខាន់ដែរទេ? តើការចូលរួមរបស់ពលរដ្ឋដែលជោគជ័យត្រូវផ្អែកលើសមត្ថភាពដើម្បីរក្សាការគិតល្អិតល្អន់ ឬការបង្កើតអារម្មណ៍សហគមន៍ឬភាពជាម្ចាស់? តើគុណភាពមួយដែលមានតម្លៃខ្លាំងបំផុត? ទោះបីក្រុមអ្នកហាត់ការទទួលបានកម្រៃខ្លះ ក៏ពួកគេបានធ្វើការយ៉ាងពេញដៃពេញជើងលើសពីកម្រៃនោះដែរ។ ត្រង់ចំណុចនេះ ការកំណត់ក្របខ័ណ្ឌ«អ្នកស្ម័គ្រចិត្ត»នៃការចូលរួមដែលប្រើប្រាស់ក្នុងវិស័យសង្គមអាចនាំទៅរកការទម្លាក់តម្លៃនៃសិល្បៈនិងក្រុមមនុស្សដែលពាក់ព័ន្ធនឹងសិល្បៈ។ ការសិក្សាស្រាវជ្រាវនិងការងារអនុវត្តជាច្រើនអំពីសិល្បៈ

ការចូលរួមរបស់ពលរដ្ឋ និងការអភិវឌ្ឍសង្គមផ្តល់តម្លៃដល់សិល្បៈចំពោះរបៀបដែលគេប្រើប្រាស់សិល្បៈក្នុងសកម្មភាពឬចំពោះរបៀបដែលសិល្បៈបង្ហាញការស្រមៃស្រមៃថ្មីនៃសង្គម ទោះជាយ៉ាងណាចំណុចនេះមិនអាចសន្និដ្ឋានបានទេ ហើយទំនាក់ទំនងរវាងសិល្បៈនិងវិស័យសង្គមមានលក្ខណៈស្រដៀងគ្នាណាស់។ ការណ៍នេះកើតឡើងដោយសារគេមិនអាចទាយចិត្តទស្សនិកជនដែលមានបទពិសោធន៍ផ្សេងៗគ្នានិងអាចចាប់យកសារខុសៗគ្នាចេញពីព្រឹត្តិការណ៍។

ក្នុងការពិចារណាបញ្ហាបរិមាណនិងគុណភាពនៃការចូលរួមចំណុចដែលគួរគូសបញ្ជាក់មួយទៀតគឺថា ពេលខ្លះយុវជនមកចូលរួមដោយគ្រាន់តែចង់សប្បាយនឹងសិល្បៈជាការកម្សាន្តប៉ុណ្ណោះ។ ទស្សនិកជនរីករាយនឹងកម្មវិធីមហាស្រព ពួកគេចូលចិត្តមើលទម្រង់សិល្បៈផ្សេងៗដែលយកមកបង្ហាញជាមួយគ្នា ហើយពួកគេយល់ថាភាពចម្រុះដែលផ្តល់ជូននោះគួរឱ្យ«ស្ងប់ស្ងែង»និងអាចមើលបាន «មិនរញ្ជ័ររញ្ជ័រពេក មិនពិបាកចូលរួមពេក ហើយមិនស្មុគស្មាញពេក» (ទស្សនិកជនដែលផ្តល់បទសម្ភាសន៍ខ្លីៗ)។ ហេតុដូច្នេះហើយ ក្នុងទិដ្ឋភាពខ្លះ មហាស្រពនេះបានជួយបង្ហាញជាទម្រង់មួយនៃការចូលរួម៖

“

«ខ្ញុំបានសួរមិត្តរបស់ខ្ញុំ ហើយពួកគេនិយាយថា ពួកគេមិនដែលបានឃើញក្រុមស្រ្តីមេធា រាំសហសម័យ និងក្រុមស្រ្តីប៉ុកពីមុនមកទេ។ ចំពោះសួរជំនាញពិសេស ពួកគេនិយាយថាមិនដែលឃើញទេ។ ពួកគេធ្លាប់ឃើញតែការប្រគំតន្ត្រីប្រជាប្រិយ និងភ្លេងបុរាណប៉ុណ្ណោះ។ ពួកគេលើកឡើងថា ពួកគេអរគុណនិងសប្បាយចិត្តដែលបានឃើញការសម្តែងទាំងអស់នោះ។»

(កិច្ចសម្ភាសន៍ មាយ បុប្ផារតនៈ)

សមាជិកទស្សនិកជនខ្លះកត់សម្គាល់ថាពួកគេពិបាករកមើលការសម្តែងក្រៅពីព្រឹត្តិការណ៍ធំៗ ដែលចាក់ផ្សាយតាមទូរទស្សន៍ ហើយពួកគេចង់ឃើញការសម្តែងផ្ទាល់បន្ថែមទៀត និងការលាយបញ្ចូលគ្នាកាន់តែច្រើនថែមទៀត។ ចំណុចនេះមានលក្ខណៈលេចធ្លោជាពិសេសដោយសារប្រទេសកម្ពុជាទើបតែរៀបចំព្រឹត្តិការណ៍ធំៗ ដូចព្រឹត្តិការណ៍កីឡាអាស៊ីអាគ្នេយ៍ ដែលគេបានបង្ហាញវប្បធម៌ឱ្យឃើញយ៉ាងច្បាស់តាមរយៈពិធីបើកនិងបិទដែលចាក់ផ្សាយតាមទូរទស្សន៍។

ទោះជាយ៉ាងណា មិនមែនមានន័យថាការគ្រាន់តែមើលការសម្តែងជាការយល់តែសម្បកក្រៅ ហើយទាល់តែសិក្ខាសាលាទើបនាំទៅរកការចូលរួមកាន់តែជ្រៅជ្រះនោះទេ។ ជាក់ស្តែង អ្នកស្ម័គ្រចិត្តម្នាក់ដែលបានមើលការសម្តែងទាំងនោះលើកឡើងថា «មហាស្រពនេះជំរុញចិត្តខ្ញុំខ្លាំងណាស់។ ខ្ញុំអាចមើលឃើញទម្រង់សិល្បៈថ្មីៗ ជាពិសេសបានមើលការសម្តែងរបស់សិល្បករមកពីខេត្តទៀតផង។» (កិច្ចសម្ភាសន៍ខ្លី អ្នកស្ម័គ្រចិត្ត)។ ការសម្តែងនិងព្រឹត្តិការណ៍ដែលបង្ហាញច្រើនតែជួយលើកកម្ពស់គំនិតវឌ្ឍនភាពដែលយុវជនយល់ឃើញថាជំរុញទឹកចិត្ត ជាពិសេសនៅជុំវិញភាពចម្រុះ សមភាព និងសិទ្ធិ។ ជាក់ស្តែង រាំសហសម័យ«សេរីភាព»របស់ក្រុមSilverBelle បានផ្តល់នូវការបកស្រាយជំហរសង្គមរបស់ស្ត្រី ដោយមានអ្នករាំជាស្ត្រីម្នាក់ចាប់ផ្តើមសម្តែងជាអាយ៉ងនៅក្រោមការគ្រប់គ្រងពីដៃគូជាបុរស មុនពេលបញ្ចប់នៅទីបំផុតដោយការមានសេរីនិងសម្តែងអំពីខ្លួនឯងវិញ បើទោះជាផ្ទាំងទស្សនីយភាពនោះក៏អាចបកស្រាយជាការបង្ហាញសេរីភាពនៃការបញ្ចេញមតិក្នុងសង្គមទៅបានដែរ។ ទស្សនិកជនមើលស្គាល់ឆាកទាំងអស់នៃការសម្តែងទាំងនេះ ហើយទទួលបានការជំរុញចិត្តពីការសម្តែងទាំងនោះ ជាពិសេសក្រុមស្រ្តីមេធា ដោយសារគេកម្របានឃើញអ្នកវាយស្រ្តីណាស់ពីព្រោះក្នុងប្រវត្តិសាស្ត្រជាប្រមាមវប្បធម៌មនុស្សស្រីមិនអាចប៉ះសួរបានទេ

“

«ក្រុមអ្នកវាយស្រ្តី រម្ងឹកយើងឱ្យដឹងថា យើងមិនត្រូវបោះបង់សុបិនខ្លួនឯងជាស្ត្រីចោលទេ បើទោះជាអ្នកមានកូនក៏ដោយ។»

(កិច្ចសម្ភាសន៍ខ្លីជាមួយទស្សនិកជន)

ទស្សនិកជនជាច្រើនរៀបរាប់របៀបដែលពួកគេភ្ញាក់ផ្អើល ឬ «ញាប់ញ័រ» (កិច្ចសម្ភាសន៍ខ្លីជាមួយទស្សនិកជន) ដោយសារការសម្តែងនេះនិងឥទ្ធិពលរបស់វា។ ស្រដៀងគ្នា នេះដែរ សិក្ខាសាលាអំពីសុខភាពផ្លូវចិត្តក៏ទទួលបាន ជោគជ័យខ្លាំងដែរ ហើយអ្នកចូលរួមជាច្រើន ក៏ដូចជាលោក សុង សេង បានយល់ឃើញពីលក្ខណៈពិសេសនិងប្រយោជន៍ នៃសិក្ខាសាលានេះ៖

“

«នេះជាលើកទីមួយរបស់ខ្ញុំក្នុងការរៀបចំ សិក្ខាសាលាអំពីសុខភាពផ្លូវចិត្តទាក់ទងនឹង សិល្បៈ។ ជារឿងគួរឱ្យចាប់អារម្មណ៍ណាស់ ដែលបានព្យាបាលនិងអ្នកចូលរួមចែករំលែក បទពិសោធន៍របស់ពួកគេ។ ខ្ញុំយល់ថារឿងនេះ ពិតជាសំខាន់ណាស់ ហើយខ្លួនខ្ញុំផ្ទាល់គិតថា គួរតែមានសិក្ខាសាលាបែបនេះច្រើនដង។»

(កិច្ចសម្ភាសន៍ សុង សេង)

ទស្សនិកជនចង់ឃើញព្រឹត្តិការណ៍ច្រើនទៀតអំពីប្រធានបទ នេះនៅពេលអនាគត ពួកគេយល់ថាពួកគេបានយល់ដឹង ច្រើនអំពីសុខភាពផ្លូវចិត្តនៅក្នុងរបៀបវិជ្ជមាន។ ពួកគេ យល់ឃើញថា មានប្រយោជន៍ចំពោះ **«ការយល់ដឹង បច្ចេកទេសអំពីរបៀបមើលថែខ្លួនឯង»** (កិច្ចសម្ភាសន៍ខ្លី ជាមួយទស្សនិកជន) និងទទួលបានកម្លាំងចិត្ត។

ជាងនេះទៅទៀត កិច្ចសម្ភាសន៍ខ្លីជាច្រើនជាមួយ ទស្សនិកជន សារនៅលើដើមឈើ និងកិច្ចសម្ភាសន៍ជាមួយ អ្នកស្ម័គ្រចិត្ត បានរៀបរាប់របៀបដែលគ្រាន់តែការមើលសិល្បៈ ក៏ជាទម្រង់នៃការចូលរួមនិងលើកកម្ពស់ដែរ ដោយសារ សកម្មភាពនោះនាំពួកគេទៅចាប់អារម្មណ៍កាន់តែខ្លាំងក្នុង សិល្បៈ ហើយការចូលរួមនេះឯងបានជួយគាំទ្រសិល្បករ៖

យើងត្រូវចែករំលែក ថែរក្សា និងផ្សព្វផ្សាយចំណេះដឹងអំពី សិល្បៈនិងវប្បធម៌ដើម្បីឱ្យវាទៅយូរអង្វែង។ ខ្ញុំចង់ឃើញ ការចែករំលែកនិងការចូលរួមបន្ថែមទៀត ការពាក់ព័ន្ធ កាន់តែច្រើន។ ការចូលរួម ការស្ម័គ្រចិត្ត ការតែងទិពន្ធ និងផ្សព្វផ្សាយសំណេរអំពីសិល្បៈ។ ប៉ុន្តែជាទូទៅ ការ ផ្សព្វផ្សាយតាមរយៈបណ្តាញសង្គម។
(ដើមឈើសារបំណង)

ការផ្សព្វផ្សាយតាមរយៈការចែកចាយលើបណ្តាញសង្គម អំពីព្រឹត្តិការណ៍នេះក៏ច្រើនតែឃើញនៅក្នុងកិច្ច សម្ភាសន៍ ខ្លីជាមួយទស្សនិកជន និងក្រុមអ្នកស្ម័គ្រចិត្តជា មធ្យោបាយសំខាន់មួយនៃការចូលរួមក្នុងសិល្បៈដែរ ដោយ ការផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មាននិងការលើកកម្ពស់ការយល់ដឹងអំពី ព្រឹត្តិការណ៍សិល្បៈ។ ក្រុមអ្នកឆ្លើយតបនិយាយថាពួកគេ នឹង **«ចំណាយពេលបន្ថែមទៀត»** (កិច្ចសម្ភាសន៍ខ្លីជាមួយ ទស្សនិកជន) សម្រាប់សិល្បៈ បើទោះបីបន្តិចបន្តួចក្តី ប៉ុន្តែ ពួកគេមានគំនិតថ្មីអំពីសិល្បៈនិងតម្លៃនៃសិល្បៈ ដោយសារ ពួកគេបានចូលរួមមហោស្រពនេះ។ ហេតុដូច្នេះហើយ ការ ភ័ក្ត្រប្រសព្វនឹងសិល្បៈ ពិតជាបានជួយជំរុញឱ្យមានការ ចូលរួមទាំងក្នុងពេលក្លាមៗ និងក្នុងពេលអនាគតទៀតបាន។

ការយល់ដឹងអំពីសិល្បៈ

ក្នុងការគិតបន្ថែមទៀតអំពីឥទ្ធិពលនៃការចូលរួម ចំណុចដែលគួរគូសបញ្ជាក់មួយទៀតគឺថាជាទូទៅ តាំងពី ទស្សនិកជនរហូតដល់ក្រុមអ្នកហាត់ការ មហោស្រពនេះបានជួយយុវជនជាច្រើនឱ្យយល់ដឹងកាន់តែច្រើនអំពី សិល្បៈ។ តាមពិត នេះជាហេតុផលសំខាន់ដែលក្រុមអ្នកស្ម័គ្រចិត្តដាក់ពាក្យមកជួយ គឺពួកគេចង់ឃើញសិល្បៈកាន់តែ ច្រើន ដើម្បីយល់ដឹងបន្ថែមអំពីសិល្បៈ ដោយសារភាពថា **«សូម្បីតែនិស្សិតសិល្បៈក៏មិនមានចំណេះដឹងទូលំទូលាយ អំពីសិល្បៈដែរ»** (កិច្ចសម្ភាសន៍ខ្លីជាមួយអ្នកស្ម័គ្រចិត្ត)។ ទស្សនិកជននិងអ្នកស្ម័គ្រចិត្តជាច្រើន(ហើយមិនមានអ្នក ហាត់ការក្នុងនោះទេ) បញ្ចេញយោបល់អំពីរបៀបដែលពួកគេមិនធ្លាប់បានឃើញការអាននៅឆាកពីមុនមកទេ។ ពួកគេ ធ្លាប់ឃើញល្ខោននិយាយប៉ុន្តែមិនដែលឃើញការអាននៅលើឆាកទេ។ បន្ទាប់ពីទស្សនីយភាពនៃការអានលើឆាក«កូន មើលឃ្នាំ! គន្ធនុស្តាតណាស់!» ទស្សនិកជនម្នាក់សួរត្រង់ៗរកចំណុចខុសគ្នានៅក្នុងវគ្គសំណួរ-ចម្លើយ ដោយប្រើប្រាស់ ឱកាសនោះដើម្បីប្រាស្រ័យទាក់ទងជាមួយសិល្បករ ក្នុងគោលបំណងស្វែងយល់បន្ថែមទៀតដោយខ្លួនឯង (ហើយបើ ពង្រីកទៅ គឺមនុស្សគ្រប់គ្នា)។

ការបង្កើតបណ្តាញ និងសហគមន៍ព័ន្ធនាគាតា

របៀបសំខាន់មួយទៀតដែលមហោស្រពនេះបង្កើតលំហសម្រាប់ការចូលរួមរបស់ពលរដ្ឋក្នុងរបៀបដែលមានឥទ្ធិពល លើយុវជនគឺតាមរយៈការផ្តោតនៃមហោស្រពនេះលើការបង្កើតបណ្តាញ និងសហគមន៍ព័ន្ធនាគាតា។ នៅក្នុង កិច្ចពិភាក្សាជាមួយក្រុមអ្នកជំនាញ ជាពិសេសអំពីយុវជន សិល្បៈ និងការអភិវឌ្ឍសង្គម វាគ្មិនជាច្រើនមកពីផ្នែក ផ្សេងៗគ្នា (រួមទាំងមកពីក្រសួងវប្បធម៌និងវិចិត្រសិល្បៈ) បានជំរុញទឹកចិត្តយុវជនឱ្យទទួលស្គាល់សារៈសំខាន់នៃ សិល្បៈនិងការអភិវឌ្ឍវប្បធម៌៖

«ខ្ញុំទទួលបានការជំរុញចិត្តពីមនុស្សដែលធ្វើការក្នុងវិស័យសិល្បៈមិនឱ្យបោះបង់មរតកវប្បធម៌ ចោល និងលើកកម្ពស់/អភិវឌ្ឍវប្បធម៌។ សិល្បៈអាចដាស់សម្បជញ្ញៈរបស់យុវជន រារាំងពួកគេ មិនឱ្យភ្លេចអត្តសញ្ញាណជាតិខ្មែរ ដែលដូនតារបស់យើងបានប្រឹងប្រែងថែរក្សា។ នៅពេល ពួកគេចូលរួម ពួកគេអាចយល់ដឹងនិងភ្ញាក់រឭក ហើយបើនៅក្នុងករណីរបស់ខ្ញុំវិញ ខ្ញុំមិនបាន សិក្សា ឬយល់ដឹងច្រើនអំពីសិល្បៈពីមុនមកទេ ប៉ុន្តែក្រោយពីចូលរួមមក ខ្ញុំបានដឹងសារៈសំខាន់ និងតម្លៃវាការ។»

(កិច្ចសម្ភាសន៍ខ្លីជាមួយអ្នកចូលរួមសិក្ខាសាលា)

ទស្សនិកជនមួយចំនួនបានផ្តល់តម្លៃដល់ទស្សនៈពីក្រសួងវប្បធម៌ និងចាត់ទុកទស្សនៈនេះថាជាការ ឆ្លើយតប«ត្រឹមត្រូវ» ជាពិសេសទាក់ទងនឹងការលើកកម្ពស់វប្បធម៌និងអត្តសញ្ញាណខ្មែរ។ ទោះបីអ្នកទៅមើលសិល្បៈ ដែលមានបទពិសោធន៍ច្រើននិយាយថាការពិភាក្សាបែបនោះជា «រឿងធម្មតាប៉ុន្តែមានតម្លៃ» (កិច្ចសម្ភាសន៍ខ្លី ជាមួយទស្សនិកជន) ក៏ពួកគេកោតសរសើរការសង្កត់ធ្ងន់លើការគិតល្អិតល្អន់ចំពោះយុវជនក្នុងទំនាក់ទំនងជាមួយ សិល្បៈនិងគោលបំណងរបស់ពួកគេ។ ទោះជាយ៉ាងណា រឿងសំខាន់ដែលត្រូវកត់សម្គាល់គឺថាទស្សនិកជនជាច្រើន យល់ថាមហោស្រពនេះបានបង្កើត«លំហសុវត្ថិភាព»មួយជាកន្លែងដែលមនុស្សអាចបញ្ចេញទស្សនៈចម្រុះ៖

«ចំពោះខ្ញុំ អ្វីដែលខ្ញុំសប្បាយបំផុតគឺខ្ញុំអាចមើលឃើញយុវជនខ្មែរយើង មានគំនិតផ្ទាល់ខ្លួនឯង ដូចជាការបង្ហាញអំពីខ្លួនឯង និងនិយាយក្នុងទី សាធារណៈ។ វាអាចជាចំណុចចាប់ផ្តើមសម្រាប់ខ្មែរយើងដើម្បីអាចឈរ លើឆាកអន្តរជាតិតាមរយៈការនិយាយចេញក្នុងទីសាធារណៈដោយមិន ភ័យខ្លាច។ អ្វីក៏ដោយដែលពួកគេចង់និយាយ គេអាចនិយាយបាននៅទីនេះ។»

(កិច្ចសម្ភាសន៍ខ្លីជាមួយទស្សនិកជន)

«ព្រឹត្តិការណ៍នេះធ្វើឱ្យខ្ញុំមិនមានសម្ពាធអ្វីទាំងអស់។ ខ្ញុំអាចនិយាយដោយ មិនខ្លាចសូម្បីតែយោបល់ដែលមិនអាចបញ្ចេញបាននៅក្នុងកន្លែងខ្លះទៀតក៏ ដោយ។ ប៉ុន្តែនៅទីនេះបន្ទាប់ពីខ្ញុំនិយាយរួចខ្ញុំមានអារម្មណ៍ដូចមានគេស្តាប់ពូ ខ្ញុំ។ រឿងសំខាន់បំផុតចំពោះបុគ្គលម្នាក់គឺមានគេស្តាប់សម្តីដែលបញ្ចេញមក។»

(កិច្ចសម្ភាសន៍ខ្លីជាមួយទស្សនិកជន)

ទស្សនិកជនមិនមានអារម្មណ៍ថាមាននរណាវិនិច្ឆ័យទេ ហើយពួកគេរីករាយក្នុងការយល់ដឹងបន្ថែមអំពីទស្សនៈ របស់អ្នកដទៃ។ ទាក់ទងនឹងទិដ្ឋភាពនេះ ទស្សនៈរបស់រដ្ឋាភិបាលអំពីតួនាទីនៃសិល្បៈ វប្បធម៌ និងការអភិវឌ្ឍជាតិ ឬមោទនភាពជាតិ ត្រូវគេបង្ហាញនិងចូលរួម ប៉ុន្តែនោះជាសំឡេងមួយក្នុងចំណោមការចូលរួមប្រកបដោយអត្ថន័យ និងការពិចារណាជាច្រើនទៀត។ នៅក្នុងផ្នែកនេះ មហោស្រពនេះបានបង្កើតលំហមួយសម្រាប់ការចូលរួមស៊ីវិលរវាង សិល្បករនិងទស្សនិកជន ជាកន្លែងមួយដែលបានជំរុញពួកគេឱ្យគិតប្រកបដោយអត្ថន័យអំពីតួនាទីនៃសិល្បៈក្នុង សង្គម។ ដូចទស្សនិកជនម្នាក់លើកឡើងថា វាជា «ការបណ្តុះសម្បជញ្ញៈ» (កិច្ចសម្ភាសន៍ខ្លីជាមួយទស្សនិកជន) ពោលគឺទស្សនិកជនមានអារម្មណ៍ថាមហោស្រពនេះលើកឡើងបញ្ហាដែលយុវជន«គួរតែ»គិតនិងខ្វល់ខ្វាយ ជំរុញ ពួកគេឱ្យរៀននិងទទួលចំណេះដឹង ហើយក្នុងពេលជាមួយគ្នានោះដែរ ក៏បានលើកប្រធានបទដែលឆ្លុះបញ្ចាំងកង្វល់ យុវជនបច្ចុប្បន្ននេះដែរ។ ចំណុចនេះទទួលបានការបញ្ជាក់កាន់តែច្បាស់តាមរយៈរបៀបដែលទស្សនិកជននិងក្រុម អ្នកស្ម័គ្រចិត្តជាច្រើននាក់នៅក្នុងកិច្ចសម្ភាសន៍ខ្លីលើកឡើងអំពីរបៀបដែល «មនុស្សម្នាក់ៗមានស្មារតីសាមគ្គី» (កិច្ចសម្ភាសន៍ខ្លីជាមួយទស្សនិកជន) ហើយរបៀបដែលយុវជនអាច «ភ្ជាប់ទំនាក់ទំនងគ្នាទៅវិញទៅមក» (កិច្ចសម្ភាសន៍ខ្លីជាមួយទស្សនិកជន) ដោយគុសបញ្ជាក់របៀបនៃការចូលរួមក្នុងសិល្បៈបានបង្កើតអារម្មណ៍នៃ ទំនាក់ទំនងនិងសហគមន៍ដែលគ្របដណ្តប់លើតាមពុទ្ធសាសន៍និងភាពចម្រុះ។

សេចក្តីសង្ខេបអំពីការរកឃើញ
និងអនុសាសន៍

ការសិក្សានេះផ្តល់កិច្ចពិភាក្សាស៊ីជម្រៅដំបូងគេ អំពីរបៀបដែលសិល្បៈទាក់ទងនឹង សង្គម និងរបៀបប្រមូល យុវជនមកចូលរួមក្នុងដំណើរការនេះ។ តាមរយៈការផ្តោត លើដំណើរនៃការរៀបចំនិងផលិតមហោស្រព៧៧៧នៅក្នុង ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០២៣ វាបានជំរុញឱ្យមានការផ្តោតលើល្អនៃលើ របៀបនៃការភ្ជាប់យុវជននឹងសិល្បៈអាចលើកកម្ពស់ធាតុ ស្នូលនៃការចូលរួមរបស់ពលរដ្ឋក្នុងសង្គម តាមរយៈបំណិន នៃការចរចានិងការសម្រេចចិត្ត ការបង្កើតកិច្ចពិភាក្សាពីភាព ចម្រុះ ការលើកកម្ពស់ដល់ការស្ម័គ្រចិត្តនិងភាពជាម្ចាស់ការ រួម ព្រមទាំងការពិចារណាដល់របៀបផ្សេងៗនៃការចូលរួម របស់យុវជនក្នុងសិល្បៈ (ពោលគឺតាមរយៈការរៀន ការ មើល ការចូលរួមផ្ទាល់ក្នុងសកម្មភាព ការផ្តល់សកម្មភាព សម្រាប់បង្ហាញខ្លួនឯង ការបោះឆ្នោតលើបណ្តាញសង្គម)។ ការសិក្សានេះក៏ពិនិត្យមើលភាពតានតឹងជុំវិញសកម្មភាព និងដំណើរការទាំងអស់នេះដែរ ដោយការគូសបញ្ជាក់ បញ្ហាលំបាកក្នុងការកសាង «ភាពជាម្ចាស់ការ» និងថាម វន្តភាពជាក្រុម ក៏ដូចជាកង្វះគោលដៅច្បាស់លាស់ជុំវិញ ប្រភេទនៃការចូលរួមដែលចង់បានឬត្រូវការ និងរបៀបដែល មហោស្រពនេះអាចនឹងមានភាពផ្សេងគ្នានៅក្នុងក្រុមមនុស្ស ខុសគ្នា (ហួសពីយុវជនទូទៅ)។ ការស្រាវជ្រាវនេះក៏បាន រកភាពល្អឯកនៅជុំវិញការចូលរួមស៊ីវិលដែរ ជាពិសេស កិច្ចពិភាក្សាអំពីបរិមាណឬគុណភាព និងមធ្យោបាយផ្សេងៗ ដែលសិល្បៈអាចភ្ជាប់ទៅនឹងសង្គម។

នៅក្នុងកម្រិតមួយ មហោស្រពនេះនិងសកម្មភាពសិល្បៈទាំងឡាយដែលមហោស្រពនេះបង្ហាញជូន មានទំនាក់ទំនងដោយផ្ទាល់ទៅនឹងសង្គម តាមរយៈគោលបំណងនៃមហោស្រព និងជម្រើសកម្មវិធីដែលបង្កើត ឡើងជាបន្តបន្ទាប់។ ក្រុមអ្នកហាត់ការបានជ្រើសរើសការសម្តែងយ៉ាងច្បាស់ ការអានលើឆាកឬការអានបែបច្នៃ ប្រតិដ្ឋ ដោយលើកឡើងបញ្ហាក្នុងសង្គមដែលពួកគេចាប់អារម្មណ៍ក្នុងនាមជាយុវជន ហើយដែលបង្កប់គុណតម្លៃ ស្នូលនៃភាពចម្រុះនិងសមភាពរបស់ពួកគេ។ ផ្នែកនេះមានតាំងពីការសម្តែងដែលលើកឡើងអំពីសិទ្ធិស្ត្រីទៅដល់ សមភាពនិងការបង្ហាញអំពីខ្លួនឯង ការទទួលស្គាល់ក្រុមអ្នកស្រឡាញ់ភេទដូចគ្នា ការរុករានតាមអីនធឺណិត និង លទ្ធផលនៃការបើកបរក្នុងភាពស្រវឹង។ ក្រុមអ្នកហាត់ការក៏បានបង្កើតកម្មវិធីមួយដែលជាទូទៅបានជំរុញមនុស្ស ពីក្រុមផ្សេងគ្នាមកចូលរួម បង្ហាញអំពីខ្លួនពួកគេ និងតំណាងឱ្យក្រុមភាគតិច ជាពិសេសនៅក្នុងកម្មវិធីការដើរ បង្ហាញម៉ូដ។ ពេលខ្លះក៏មានសកម្មភាពនិងការសម្តែងបែបនេះដែលបានបង្ហាញដោយផ្ទាល់នូវបំណងចង់បាន សិទ្ធិស្មើគ្នា ជាពិសេសសម្រាប់ស្ត្រី។ សកម្មភាពដូចជាការច្រៀងចម្រៀងអំពីគោលដៅអភិវឌ្ឍប្រកបដោយចីរភាព របស់អង្គការសហប្រជាជាតិ កិច្ចពិភាក្សាប្រកបដោយអត្ថន័យអំពីសិល្បៈនិងការអភិវឌ្ឍសង្គម និងអំពីសិល្បៈ និងសុខភាពផ្លូវចិត្ត ក៏បានអនុញ្ញាតឱ្យមហោស្រពនេះបង្កើតបាននូវបទពិសោធន៍នៃការចែករំលែករួមគ្នាមួយដែល មានតម្លៃសម្រាប់សង្គម។ កាន់តែសំខាន់ទៀតនោះគឺមហោស្រពនេះអាចបង្កើតលំហូរនិងមានសុវត្ថិភាពជាកន្លែង ដែលអាចបញ្ចេញទស្សនៈផ្សេងគ្នាដោយមិនមានការរិះថ្លើយ។ ត្រង់ចំណុចនេះ ចំណុចសំខាន់ដែលគួរកត់សម្គាល់ នោះគឺថាក្នុងពេលដែលកិច្ចពិភាក្សាជាច្រើនអំពីសិល្បៈក្នុងប្រទេសកម្ពុជារៀបចំឡើងស្របតាមគោលនយោបាយ របស់រដ្ឋាភិបាលអំពីជាតិសាសនានិងអត្តសញ្ញាណ នេះគ្រាន់តែជាទស្សនៈមួយក្នុងចំណោមទស្សនៈជាច្រើន ដែលបង្ហាញនៅក្នុងមហោស្រពនេះ។ តាមពិត មហោស្រព៧៧៧៧៧បានរៀបចំឱ្យមានការជួបប្រសព្វសិល្បៈនិង កិច្ចពិភាក្សាយ៉ាងជោគជ័យ ដោយសារវាបានភ្ជាប់ទំនាក់ទំនងដោយផ្ទាល់ជាមួយនឹងកង្វល់របស់យុវជនក្នុងសង្គម ស៊ីវិល និងរៀបចំឡើងក្នុងកម្រិតឆ្ងាយបន្តិចពីរដ្ឋាភិបាល។

ជាងនេះទៅទៀត កម្មវិធីមហោស្រពនេះបានអនុញ្ញាតឱ្យមានបែបផែនផ្សេងៗនៃការចូលរួម តាំងពីការ ត្រឹមតែសប្បាយនឹងការរៀនរាប់បូករួប ហើយក្នុងពេលជាមួយគ្នាក៏បានឃើញកិច្ចពិភាក្សាប្រកបដោយអត្ថន័យនិង កាន់តែស៊ីជម្រៅអំពីទំនាក់ទំនងរវាងសិល្បៈនិងសង្គម។ កម្មវិធីខ្លះដែលរៀបចំឡើងមានលក្ខណៈឆ្លើយឆ្លងគ្នាត្រូវគេ មើលឃើញថាមានភាពទាក់ទាញនិងងាយស្រួលចូលរួមពីទស្សនិកជន និងផ្តល់នូវច្រកចូលមួយសម្រាប់ការយល់ ដឹងបន្ថែមទៀតអំពីសិល្បៈនិងបញ្ហាសង្គមដែលសំខាន់ចំពោះយុវជន។ ទោះជាយ៉ាងណា គេមិនអាចសន្និដ្ឋាន ថាមនុស្សជាច្រើនដែលមើលការសម្តែងទាំងនោះជារបៀបចូលរួមក្នុងសង្គមស៊ីវិលដែលមិនសូវមានអត្ថន័យបើ ប្រៀបនឹងមនុស្សចំនួនតិចចូលរួមក្នុងសិក្ខាសាលានោះទេ។ យុវជនមើលឃើញការយល់ដឹងអំពីសិល្បៈថាមាន សារៈសំខាន់ចំពោះវប្បធម៌ សង្គម និងអត្តសញ្ញាណជាតិ ហើយការរកព្រមព្រៀងនឹងទម្រង់សិល្បៈផ្សេងៗជួយចិញ្ចឹម គំនិតចង់ចេះចង់ដឹងរបស់ពួកគេ។ ការទស្សនាការសម្តែងថ្មីក៏បានជំរុញទឹកចិត្តយុវជនឱ្យគិតអំពីបញ្ហាសង្គម ដែរ ហើយប្រហែលនាំពួកគេទៅសកម្មភាពសិល្បៈនិងសកម្មភាពសង្គមស៊ីវិលបន្ថែមទៀតផង។ តាមពិត ក្រុម អ្នកហាត់ការនិងក្រុមអ្នកស្ម័គ្រចិត្តសុទ្ធតែជាយុវជនដែលចង់បានបទពិសោធន៍ថ្មីៗ ចង់បង្កើតភាពប្លែកនិងចូលរួម ក្នុងរបៀបខ្លះ។ មហោស្រពនេះលើកទឹកចិត្តពួកគេបន្ថែមទៀតក្នុងផ្លូវនេះ ជាពិសេសក្នុងទំនាក់ទំនងជាមួយសិល្បៈ។ ការសុទ្ធរូបដីឥដ្ឋ ការនិពន្ធនៃទុកចម្រៀង និងការគូររូបក៏មានលក្ខណៈចូលរួមដែរនិងអនុញ្ញាតឱ្យយុវជនបង្ហាញខ្លួន ឯងក្នុងរបៀបច្នៃប្រតិដ្ឋ ប្រហែលក្នុងរបៀបដែលពួកគេមិនធ្លាប់បានធ្វើបែបនោះពីមុនមកទេ។ ត្រង់ចំណុចនេះ មិនមែនគ្រប់ទម្រង់នៃការចូលរួមសុទ្ធតែភ្ជាប់សិល្បៈទៅនឹងសង្គម នោះទេ ប៉ុន្តែវាបានអនុញ្ញាតឱ្យយុវជនបង្ហាញខ្លួន ពួកគេ ហើយការខុសប្លែកនេះក៏ធ្វើឱ្យមហោស្រពមានលក្ខណៈគួរឱ្យចាប់អារម្មណ៍និងសប្បាយដែរ។ បន្ថែមពីលើ នេះ ការអំពាវនាវឱ្យមានការប្រកួតប្រជែង និងការប្រកួតទេពកោសល្យបានជួយមនុស្សគ្រប់គ្នាឱ្យដាក់ស្នាដៃចូលរួម និងបោះឆ្នោត ចែករំលែកនិងពិភាក្សា ដែលសុទ្ធតែជាសកម្មភាពសមូហភាពចាំបាច់ក្នុងការលើកកម្ពស់សង្គម មួយ ប្រកបដោយភាពរីកចម្រើន។

ដូច្នេះហើយ មហោស្រពនេះបានលើកកម្ពស់ បំណិនដែលត្រូវការសម្រាប់ការចូលរួមស៊ីវិល ជាពិសេស សម្រាប់ក្រុមអ្នកហាត់ការ ដែលត្រូវហ្វឹកហាត់ការចរចា ការសម្របសម្រួល ការទូត ការគោរព និងទំនួលខុសត្រូវ រួម។ មានបញ្ហាខ្លះជុំវិញភាពជាអ្នកដឹកនាំ និងបញ្ហាខ្លះក្នុង ការបង្កើតឱ្យមាន«ភាពជាម្ចាស់ការ»រវាងក្រុមអ្នកហាត់ការ និងអង្គការសិល្បៈខ្មែរអមតៈ ដែលឆ្លុះបញ្ចាំងវិសមភាពក្នុង

វ័យ បទពិសោធន៍ ហើយឥទ្ធិពលទៀតផង។ ប៉ុន្តែក្រុមអ្នក ហាត់ការបានទទួលសេរីភាពច្រើនក្នុងការសម្រេចចិត្តដែល អនុញ្ញាតឱ្យពួកគេធ្វើជាម្ចាស់ការរួមនៃព្រឹត្តិការណ៍នេះ បើ ទោះបីមានសម្ពាធវិវាទដែលបានរាំងស្ទះដល់មហិច្ឆិតារបស់ ពួកគេក៏ដោយ។ ការដៃគូដេញដោលនិងការខ្វែងគំនិត គ្នាដែលកើតឡើងក៏អាចចាត់ទុកជាការឆ្លុះបញ្ចាំងលើបញ្ហា កាន់តែធំទៀតដែលមានបង្ហាញតាំងពីពេលចាប់ផ្តើមនៅ

ជុំវិញទំនួលខុសត្រូវរបស់ខាងណាក្នុងការផ្សព្វផ្សាយនិងការ ទាក់ទាញយុវជនឱ្យចូលរួមក្នុងសិល្បៈ នៅក្នុងរបៀបណា ខ្លះ និងដើម្បីទៅដល់គោលដៅណាខ្លះ។ ទស្សនិកជនក្នុង មហោស្រពនេះតែងតែផ្តល់យោបល់ថាជាទំនួលខុសត្រូវ របស់យុវជនខ្លួនឯងដែលត្រូវស្វែងរកបន្ថែមទៀតគាំទ្រ សិល្បៈ និងចែករំលែកព័ត៌មានអំពីសិល្បៈ។ ប៉ុន្តែមិនមែន មនុស្សគ្រប់គ្នាចូលរួមក្នុងរបៀបដូចគ្នាទេ (ជាក់ស្តែងមាន

អ្នកស្ម័គ្រចិត្តដែលមកយឹតពេលជាដើម) ប៉ុន្តែក្រុមអ្នកហាត់ ការមានកង្វល់ដូចគ្នាក្នុងការព្យាយាមបង្កើតបរិយាបន្ន និងបើកទូលាយបើទោះបីបំណងនេះមិនសូវទទួលបាន ជោគជ័យក៏ដោយ។ សំណួរមួយដែលមិនព្រមលាយបាក់ នោះគឺថាតើព្រឹត្តិការណ៍បែបនេះលើកកម្ពស់ដល់ការចូលរួម តែម្តងឬការចូលរួមយូរអង្វែងក្នុងសិល្បៈនិងសង្គមប៉ុន្តែច្បាស់ ណាស់ថាមានការចង់បានសកម្មភាពចូលរួមបែបនេះបន្ថែម ទៀតក្នុងចំណោមយុវជន។

អនុសាសន៍

- មហោស្រពនេះបានក្លាយជាព្រឹត្តិការណ៍កាន់តែធំមួយ ប្រហែលធំជាងការស្រមៃឬអាចគ្រប់គ្រងបានទៅទៀត។ អាចមានការពិចារណាបន្ថែមទៀតចំពោះការបង្កើតព្រឹត្តិការណ៍ប្រភេទនេះ និងជំហានដែលត្រូវការដើម្បីជួយសម្រួលដល់ការចូលរួមរបស់ក្រុមអ្នកហាត់ការ។
- ការរំពឹងទុកកាន់តែច្បាស់លម្អិតខ្លះដែលចង់សម្រេចបាន និងប្រភេទនៃការចូលរួមដែលចង់ឱ្យមាន និងជួយបង្កើតរចនាសម្ព័ន្ធដំណើរការរួមនិងបង្កើត«ភាពជាម្ចាស់ការ»ពីមនុស្សគ្រប់គ្នា។ សូចនាករកាន់តែប្រសើរដើម្បីបញ្ជាក់ចំណុចអ្វីខ្លះជាជោគជ័យនឹងជួយពង្រឹងការផ្តោតនៃកម្មវិធី និងការរាយការណ៍ម្នាក់ៗនៃព្រឹត្តិការណ៍ ឧទាហរណ៍ តើការចូលរួមដោយជោគជ័យផ្អែកលើចំនួនទស្សនិកជន ឬជម្រៅនិងភាពលម្អិតនៃចំណេះដឹងដែលទស្សនិកជនទទួលបាន? តើការចូលរួមដោយជោគជ័យមានលក្ខណៈដូចម្តេចចំពោះក្រុមផ្សេងទៀត (ពោលគឺ ក្រុមអ្នកហាត់ការ ក្រុមអ្នកស្ម័គ្រចិត្ត ក្រុមបុគ្គលិកអង្គការសិល្បៈខ្មែរអមតៈ និងក្រុមទស្សនិកជន)?
- សមាសភាពនៃក្រុមអ្នកហាត់ការតម្រូវឱ្យមានការពិចារណាបន្ថែមទៀត ជាពិសេសការរក្សានៅត្រឹមត្រូវនៃក្រុងដើម្បីបង្កលក្ខណៈឱ្យមានការចូលរួមកាន់តែប្រសើរ។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏មិនគួរមើលរំលងបណ្តាខេត្តនោះទេ។ ប្រហែលប្រសើរជាងនេះបើផ្តល់បទពិសោធន៍នេះដល់សហគ្រិនសិល្បៈវ័យក្មេងដែលមានចំណេះដឹងនិងបទពិសោធន៍ខ្លះស្រាប់ ប៉ុន្តែអ្នកដែលអាចប្រើប្រាស់មហោស្រពនេះដើម្បីអភិវឌ្ឍជំនាញ និងសមត្ថភាពរបស់ពួកគេក្នុងវិស័យនេះ។ ជម្រើសមួយទៀត ក្រុមចម្រុះនៃសិល្បករនិងមនុស្សដែលមិនមែនជាសិល្បករនិងបង្កើតបានកិច្ចសហការ គំនិត និងមធ្យោបាយថ្មីនៃការធ្វើការ ដោយសារក្រុមហាត់ការមានគំនិតប្លែក និងជោគជ័យសម្រាប់ការភ្ជាប់សិល្បៈជាមួយបញ្ហាសង្គមការប្រមូលយុវជនមកចូលរួម និងការឆ្លុះបញ្ចាំងកង្វល់របស់យុវជនក្នុងសង្គមស៊ីវិល។
- កម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាលដែលមានរចនាសម្ព័ន្ធកាន់តែច្បាស់លាស់ អំពីសិល្បៈនឹងផ្តល់ឱ្យក្រុមអ្នកហាត់ការនូវការតម្រង់ទិសកាន់តែរឹងមាំ និងជួយពួកគេឱ្យសម្រេចចិត្តបានកាន់តែមានប្រសិទ្ធភាព។ ត្រូវមានការចូលរួមដោយផ្ទាល់កាន់តែច្រើនក្នុងសិល្បៈសម្រាប់អ្នកដែលមិនមានចំណេះដឹងមូលដ្ឋានរឹងមាំ។ ការជួបជុំនិងការប្រាស្រ័យដោយផ្ទាល់មានប្រសិទ្ធភាពបំផុតក្នុងការរុញច្រានការអភិវឌ្ឍមហោស្រពនេះឆ្ពោះទៅមុខ ដើម្បីការចែករំលែកចំណេះដឹងនិងបទពិសោធន៍ និងដើម្បីការពិភាក្សាគំនិត។ ក្រុមអ្នកហាត់ការផ្តល់យោបល់ថាការជួបជុំដោយផ្ទាល់គួរតែធ្វើឡើង ជាប្រចាំដើម្បីរក្សាសាមគ្គីភាពក្នុងក្រុមឬ«ស្មារតីជាក្រុម»។
- ក្រុមអ្នកហាត់ការបានរៀនសូត្រច្រើនអំពីសិល្បៈ អភិវឌ្ឍជំនាញថ្មីៗ និងភ្ជាប់ទំនាក់ទំនងរវាងសិល្បៈនិងបញ្ហាសង្គម។ ទោះជាយ៉ាងណា ប្រភេទនៃការចូលរួមដែលបង្កើតឡើងនេះមានលក្ខណៈចម្រុះគ្នា ហើយមានគុណភាពរវាងបរិមាណនិងគុណភាពនៃការចូលរួមជាមួយនិងបញ្ហាសង្គម។
- ការចូលរួមអាចពាក់ព័ន្ធនឹងការបង្កើនកម្រិតយល់ដឹងបញ្ហាសំខាន់ៗ ដែលយុវជនវ័យក្មេងកំពុងប្រឈម ហើយមហោស្រពនេះបានប្រើប្រាស់សិល្បៈដើម្បីឆ្លើយតបនឹងគំនិតនេះ។ មហោស្រពនេះក៏ទទួលបានជោគជ័យខ្លាំងដែរក្នុងការអភិវឌ្ឍជំនាញ និងលើកកម្ពស់លំហសុវត្ថិភាពនៃការពិភាក្សាគ្នាជាមួយនិងសំឡេងចម្រុះ។
- មានការរំពឹងចង់បានអ្វីខ្លះនិងព្រំដែនបែបណាខ្លះចំពោះសិល្បៈ តើគេគួរតែលើកកម្ពស់ការកៀរគរមតិឬទេ? ការណ៍នេះប្រហែលមិនអាចទៅរួចទេនៅក្នុងបរិបទបច្ចុប្បន្ននេះ(ជាក់ស្តែង ក្រុមអ្នកហាត់ការបានដកគំនិតរបស់ពួកគេពាក់ព័ន្ធនឹងការធ្វើការដោយផ្ទាល់ជាមួយនិងអង្គការដែលធ្វើការលើរឿងសិទ្ធិមនុស្សដោយផ្ទាល់។ បន្ទាប់ពីពិចារណារួចមក ពួកគេយល់ថាមិនមានសុវត្ថិភាពចំពោះពួកគេចំពោះអង្គការនិងសិល្បករផងដែរ)។
- កញ្ចប់ថវិកាកាន់តែធំ ការចូលរួមពីបណ្តាញផ្សព្វផ្សាយកាន់តែប្រសើរ និងវិធីសាស្ត្រផ្សព្វផ្សាយថ្មីៗ (ដូចជាការសហការជាមួយនិងបុគ្គលមានឥទ្ធិពលលើបណ្តាញសង្គម ការប្រើប្រាស់យុវជនដើម្បីបង្កើតនិងចែកចាយមតិ) គួរតែយកមកពិចារណា។ មនុស្សគ្រប់គ្នាក្នុងក្រុមរៀបចំមហោស្រពនេះលើកឡើងអំពីបញ្ហាក្នុងការអញ្ជើញក្រុមសិល្បករមកសម្តែងក្នុងកញ្ចប់តម្លៃដែលពួកគេមាន ហើយក៏មិនស្របនឹងតម្លៃពេលវេលារបស់សិល្បករទាំងនោះដែរ។
- នៅមិនច្បាស់ទេថាក្រុមអ្នកហាត់ការនឹងទៅណាទៀតបន្ទាប់ពីនេះ ដំណើរការនេះបានបង្កើតសមត្ថភាពរបស់ពួកគេក្នុងទិដ្ឋភាពខ្លះប៉ុន្តែនៅខ្លះផ្នែកជាច្រើនទៀត។ ក្រុមអ្នកហាត់ការនេះមានភាពសកម្មណាស់ក្នុងការងារស្ម័គ្រចិត្ត ដូច្នេះតើជារឿងមួយ«ផ្សេងទៀត»ឬជាតួនាទីកាន់តែធំជាងនេះបន្តិចទៅនៅក្នុងប្រវត្តិបទពិសោធន៍ការងាររបស់ពួកគេ? ដំណើរការនេះមិនបានបង្កើតសមត្ថភាពក្នុងវិស័យសិល្បៈទេ ហើយក៏មិនបានលើកទឹកចិត្តពេញលេញឱ្យវិស័យនេះគិតហត់ចត់អំពីទំនាក់ទំនងរវាងសិល្បៈ និងការអភិវឌ្ឍសង្គមឱ្យហួសពីកម្រិតទទួលយករបស់ទស្សនិកជននោះទេ។ ទោះជាយ៉ាងណា ក្រុមអ្នកហាត់ការមានគំនិតថ្មីៗនិងបានបង្កើតកម្មវិធីចែករំលែកចំណេះដឹង ដែលគួរឱ្យចាប់អារម្មណ៍ចំពោះវិស័យនេះ។
- ក្រុមអ្នកហាត់ការបានផ្តល់យោបល់ឱ្យមានរបៀបបំពេញការងារផ្ទាល់ បន្ថែមទៀតឬការជ្រើសរើសឱ្យធ្វើការកាន់តែប្រសើរនៅកន្លែងដែលពួកគេបំពេញការងារ ក្នុងការិយាល័យអង្គការសិល្បៈខ្មែរអមតៈ និងទទួលបានប្រាក់ខែសមស្របសម្រាប់រយៈពេលនៃការងារ(ពោលគឺការសៀលក្នុងមួយសប្តាហ៍)។ ពួកគេយល់ថាការធ្វើបែបនេះនឹងលើកទឹកចិត្តឱ្យមានការចែករំលែកកាន់តែច្រើននិងការសម្របសម្រួលរវាងគោលដៅនៃមហោស្រពនេះជាមួយនិងបុគ្គលិកអង្គការសិល្បៈខ្មែរអមតៈ។ ក្នុងនោះដែរក៏មានការផ្តល់យោបល់ឱ្យមានការទទួលស្គាល់កាន់តែច្រើនចំពោះបរិមាណនៃការងារដែលពាក់ព័ន្ធនឹងការផ្តល់កម្រៃឱ្យបានសមស្រប។

References

Breed, A. and Prentki, T. (eds) (2018) *Performance and Civic Engagement*. Basingstoke: Palgrave Macmillan.

Brennert, K. and Yean, R. (2023) *Cambodia: Artistic Freedom Report*. Arts Equator. <https://artsequator.com/cambodia-country-report/>

Cin, M., Walker, C., Suleymanoglu-Kurum, R., Gunter, A., Dogan, N., Truter, L., Ahimbisibwe, F., Olaniyan, T.C. (2023) Political Participation of Refugee and Host Community Youths: Epistemic Resistance through Artistic and Participatory Spaces. *Journal of Youth Studies* 1–18. <https://doi.org/10.1080/13676261.2023.2273346>

Cooke, B. and Kathari, U. (2001) *Participation: The new tyranny?* London: Zed Books.

Cooke, P. and Soria-Donlan, I. (eds) (2019) *Participatory arts in international development*. London: Routledge.

Ear, S. (2012) *Aid Dependence in Cambodia: How Foreign Assistance Undermines Democracy*. New York: Columbia University Press.

Mkwananzi, F., Cin, M.F. and Marovah, T. (2023) Transformative youth development through heritage projects connecting politics, creative and cultural capabilities. *International Journal of Heritage Studies*. 29:581–597.

Öjendal, J. and Lilja, M. (2009) *Beyond Democracy in Cambodia: Political reconstruction in a post-conflict society*. Copenhagen: NIAS Press.

Rogers, A., Yean, R., Keat, S., Hem, V. and Krolkowska, J. (2021). *Creative Expression and Contemporary Arts Making Among Young Cambodians*. Swansea: Swansea University. <https://doi.org/10.23889/sureport.56822>,

Rogers, A., Tola, S., Monthary, M., Seyhah, V., & Nicholas, L. (2023). *Cambodian Audience Engagement in the Performing Arts: Cambodian Living Arts 2022 Cultural Season*. Swansea: Swansea University <https://doi.org/10.23889/SUreport.65084>,

Schröder, P. and Young, S. (2019). *The Implications of Closing Civic Space for Sustainable Development in Cambodia*. Brighton: Institute of Development Studies.

Transparency International (2022) *Cambodian Youth Policy Survey Report*. https://www.ticambodia.org/wp-content/uploads/Cambodian-Youth-Policy-Survey-Report_EN.pdf

Young, S. (2021) Citizens of photography: visual activism, social media and rhetoric of collective action in Cambodia. *South East Asia Research* 29: 53–71

Young, S. (2023) Visual Citizenship in Cambodia—From Apocalypse to Visual “Political Emancipation” In Pinney, C. et al (eds). *Citizens of Photography: The camera and the political imagination*, Durham, Duke University Press, pp. 111–149.

